

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY
NA LATA 2012-2015”**

Tczew, listopad 2008 r.

ul. Obrońców Stalingradu 66 pok. 208, 218
45-512 Opole
tel./fax. 077/44-19-007, 077/454-07-10
kom. 605-26-24-27

mail: albeko@poczta.fm, beatapodgorska@poczta.fm

Wykonawcą

„Programu Ochrony Środowiska Powiatu Tczewskiego na lata 2008 – 2011
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012 – 2015”

był zespół

firmy ALBEKO spółka cywilna z siedzibą w Opolu

w składzie:

Beata Podgórska
Alicja Leszczuk
Joanna Synowiec
Paweł Synowiec
Marta Janowska

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	7
2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU .	9
3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU TCZEWSKIEGO	11
3.1. Warunki klimatyczne	11
3.2. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia	12
3.3. Analiza zagospodarowania przestrzennego powiatu	12
3.3.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego	12
3.3.1.1. Formy użytkowania terenów	13
3.4. Demografia powiatu i procesy społeczne	14
3.5. Sytuacja gospodarcza	15
3.6. Infrastruktura techniczno - inżynierska powiatu	15
3.6.1. Zaopatrzenie powiatu w energię ciepłą	15
3.6.2. Charakterystyka zaopatrzenia w gaz ziemny	16
3.6.3. Infrastruktura drogowa	17
3.6.4. Zaopatrzenie w wodę	18
3.6.5. Odprowadzenie ścieków	18
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	21
4.1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania Programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego	21
4.1.1. Polityka ekologiczna UE	21
4.1.2. Polityka ekologiczna państwa	22
4.1.3. Polityka i strategia województwa pomorskiego	22
5. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO DO 2011 ROKU Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2012-2015	24
5.1. Powiatowe limity racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i poprawy stanu środowiska	24
5.1.1. Limity krajowe	24
5.2. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego	25
5.3. Priorytety ekologiczne	25
5.3.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym	25
5.3.2. Kryteria o charakterze środowiskowym	25
5.3.3. Priorytety ekologiczne powiatu tczewskiego	26
6. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	27
6.1. Jakość wód i stosunki wodne	27
6.1.1. Stan aktualny	27
6.1.1.1. Wody powierzchniowe	27
6.1.1.2. Wody podziemne	30
6.1.2. Program poprawy jakości wód i stosunków wodnych	32
6.1.2.1. Cel strategiczny:	32
6.1.2.2. Cele długoterminowe:	32
6.1.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie ochrony zasobów wodnych:	32
6.1.2.4. Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie jakości wód:	32
6.1.2.5. Efekty działań:	33

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

6.1.2.6. Głównymi metodami realizacji ochrony wód są:.....	33
6.2. Powietrze atmosferyczne	33
6.2.1. Stan aktualny.....	34
6.2.2. Program poprawy dla pola: Powietrze atmosferyczne.....	37
6.2.2.1. Cel strategiczny:	37
6.2.2.2. Cele długoterminowe:	37
6.2.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	38
6.2.2.4. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	38
6.3. Hałas.....	38
6.3.1. Stan aktualny.....	38
6.3.2. Program poprawy dla pola: hałas	41
6.3.2.1. Cel strategiczny:.....	41
6.3.2.2. Cele długoterminowe:	41
6.3.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	41
6.4. Pola elektromagnetyczne.....	42
6.4.1. Stan aktualny.....	42
6.4.2. Program poprawy dla pola: Promieniowanie elektromagnetyczne	43
6.4.2.1. Cel strategiczny:	43
6.4.2.2. Cele długoterminowe:	43
6.4.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	43
6.5. Poważne awarie.....	43
6.5.1. Awarie przemysłowe.....	43
6.5.2. Stan aktualny.....	43
6.5.3. Program poprawy dla pola: Poważne awarie	44
6.5.3.1. Cel strategiczny:	44
6.5.3.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	44
7. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	46
7.1. Ochrona przyrody i krajobrazu	46
7.1.1. Lasy.....	46
7.1.1.2. Program poprawy dla pola: Lasy.....	46
7.1.2. Dominujące w powiecie zbiorowiska roślinne.....	47
7.1.2.1. Obszary NATURA 2000.....	47
7.1.3. Program poprawy dla pola: Obszary chronione i tereny zieleni.....	50
7.1.3.1. Cel strategiczny:	50
7.1.3.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	50
7.2. Gleby.....	50
7.2.1. Program poprawy dla pola: Gleby	51
7.2.1.1. Cel strategiczny:	51
7.2.1.2. Cele długoterminowe:	51
7.2.1.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:.....	51
7.3. Ochrona zasobów kopalin.....	51

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

7.3.1. Program poprawy dla pola: Ochrona zasobów kopalin.....	52
7.3.1.1. Cel strategiczny:	52
7.3.1.2. Cele krótko i długoterminowe:.....	52
7.3.1.3. Kierunki działań:.....	52
7.4. Powierzchnia terenu	52
7.4.1. Program poprawy dla pola: Powierzchnia ziemi	53
7.4.1.1. Cel strategiczny:	53
7.4.1.2. Cele krótko i długoterminowe:.....	53
7.4.1.3. Kierunki działań:.....	53
8. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII .	54
8.1. Racjonalizacja użytkowania wody produkcyjnej i konsumpcyjnej	54
8.1.1. Cel długoterminowy:.....	54
8.1.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:	54
8.1.3. Efekty wynikające z racjonalizacji zużycia wody:.....	54
8.2. Zmniejszenie zużycia energii	54
8.2.1. Cel długoterminowy:.....	54
8.2.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:	55
8.2.3. Efekty wynikające ze zmniejszenia energochłonności gospodarki:.....	55
8.3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	55
8.3.1. Cele długoterminowe:.....	55
8.3.2. Cele krótko i długoterminowe i kierunki działania:	57
8.3.3. Efekty wynikające z wykorzystania źródeł odnawialnych:	58
8.4. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji	58
8.4.1. Cele długoterminowe:.....	58
8.4.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:	58
8.4.3. Efekty wynikające ze zmniejszenia materiałochłonności i odpadowości produkcji:.....	58
8.5. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią	58
8.5.1. Cel strategiczny:.....	59
8.5.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:	59
9. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	60
9.1. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska	60
9.2. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska	101
9.3. Podsumowanie realizacji działań na rzecz ochrony środowiska na terenie powiatu tczewskiego.....	114
10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2008 – 2011.....	116
11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.....	118
11.1. Monitoring wdrażania programu.....	118
11.2. Zarządzanie programem ochrony środowiska	121
12. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA AKTUALIZACJI PROGRAMÓW GMINNYCH.....	123
13. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	128
14. LITERATURA	131

Spis tabel:

Tabela 1. Podział powiatu tczewskiego na jednostki administracyjne i powierzchnia gmin.	13
Tabela 2. Liczba ludności w powiecie tczewskim.	14
Tabela 3. Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu tczewskiego.	18
Tabela 4. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu tczewskiego.	19
Tabela 5. Ocena jakości rzek w latach 2002 i 2005.	29
Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych z terenu powiatu tczewskiego badanych przez WIOŚ w Gdańsku w latach 2006-2007.	31
Tabela 7. Klasyfikacje ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia określone na terenie powiatu tczewskiego w latach 2004 i 2006.	35
Tabela 8. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem ochrony roślin.	36
Tabela 9. Zestawienie wyników pomiarowych wykonanych na terenie powiatu tczewskiego.	36
Tabela 10. Wyniki pomiarów hałasu wzdłuż drogi krajowej nr 1 i 22 na terenie powiatu tczewskiego w 2005 roku.	40
Tabela 11. Obszary górnicze występujące na terenie powiatu tczewskiego wg Rejestru Obszarów Górniczych.	51
Tabela 12. Wały wodne na terenie powiatu tczewskiego.	59
Tabela 13. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie miasta Tczew.	60
Tabela 14. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Tczew.	68
Tabela 15. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Morzeszczyn.	75
Tabela 16. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Gniew.	80
Tabela 17. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Pelplin.	89
Tabela 18. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Subkowy.	95
Tabela 19. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie miasta Tczew.	101
Tabela 20. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Tczew.	102
Tabela 21. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Morzeszczyn.	104
Tabela 22. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Gniew.	107
Tabela 23. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Pelplin.	109
Tabela 24. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Subkowy.	112
Tabela 25. Priorytetowe cele krótkookresowe. Zadania do realizacji w powiecie tczewskim w latach 2008-2011.	116
Tabela 26. Zestaw wskaźników do monitorowania programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego.	119
Tabela 27. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.	122

WYKAZ SKRÓTÓW

BAT - najlepsza dostępna technika (ang. best available technology)- najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie bądź zmniejszanie emisji i wpływu na środowisko jako całość,

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,

GFOŚiGW - Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

PFOŚiGW - Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,

OKI – Ośrodek Koordynacyjno-Informacyjny przy RZGW.

1. WPROWADZENIE

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka powodują, szczególnie na terenach od wielu lat objętych presją przemysłu oraz gospodarstw rolnych (byłych PGR-ów), znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, giniecie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych na niespotykaną dotychczas skalę. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Istotą zrównoważonego rozwoju jest powiązanie szybkiego rozwoju gospodarczego i wzrostu jakości życia ludności, z poprawą stanu środowiska przyrodniczego mierzonego obiektywnymi wskaźnikami przy równorzędnym traktowaniu racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Starostwa powiatowe należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym powiat jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Zadanie takie ma spełniać wieloletni program ochrony środowiska.

Program jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu powiatu tczewskiego i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program będzie wykorzystywany jako: główny instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska, podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu powiatu, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa powiatu tczewskiego, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w powiecie tczewskim będzie miało charakter procesu ciągłego, z cyklicznym weryfikowaniem perspektywicznych celów.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu Tczewskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 stanowi wypełnienie obowiązków wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ma na celu przyjęcie nowych standardów oraz dostosowanie go do zmienionego stanu prawnego. Niniejsza aktualizacja nie zawiera istotnych odstępień od ustaleń zawartych w dokumencie obecnie obowiązującym.

Celem aktualizacji jest: weryfikacja wskaźników, dostosowanie programu do zmian prawnych, jakie nastąpiły w czasie jego obowiązywania, ocena realizacji zadań wynikających z istniejącego programu i aktualizacja zadań, dostosowanie treści programu do nowych wymagań oraz dopasowanie zadań realizacyjnych do wymogów prawnych.

2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej do planowania strategicznego, polegającej na:

- **określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** w powiecie tczewskim, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu;
- **określeniu kreatywnej części Programu** poprzez konkretyzację celów głównych oraz ich operacjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- **scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko, planowania przestrzennego;
- **określeniu zasad monitorowania.**

Źródłami informacji dla Programu były materiały uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Tczewie, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Zgromadzone informacje zostały zweryfikowane poprzez ankietyzację, wywiady i sondaże. Do podmiotów gospodarczych z terenu powiatu rozesłane zostały ankiety uwzględniające szeroką problematykę ochrony środowiska, z których wnioski zostały uwzględnione w Programie.

Jako punkt odniesienia dla aktualizacji programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska jaki został określony w połowie roku 2007.

Program oparty jest na zapisach następujących dokumentów:

- Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku /Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865 i Nr 154, poz. 958/. Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych na potrzeby województw, powiatów i gmin,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”. Zgodnie z zapisami tego dokumentu Program winien definiować:
  - cele krótkookresowe do 2010 roku,
  - zadania na lata 2010 – 2014,
  - monitoring realizacji Programu,
  - nakłady finansowe na wdrożenie Programu,
- Cele i zadania ujęte w kilku blokach tematycznych, a mianowicie:
  - cele i zadania o charakterze systemowym,
  - ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
  - zrównoważone wykorzystanie surowców,
  - jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-10 z uwzględnieniem perspektywy 2011-14.

W dokumentach tych określono długoterminową politykę ochrony środowiska odpowiednio w województwie pomorskim i powiecie tczewskim, przedstawiono cele krótkoterminowe i sposób ich realizacji, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu.

- Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, które podają sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programach ochrony środowiska oraz wskazówki, co do zawartości programów. W powiatowym programie powinny być uwzględnione:

- zadania własne powiatu (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji powiatu),
- zadania koordynowane (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów

naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom centralnym).

Niniejszy dokument będzie uszczegóławiany, korygowany i koordynowany z projektowanymi obecnie aktami wykonawczymi do ustawy “Prawo ochrony środowiska” i do kilkunastu ustaw komplementarnych, których treść powinna być uwzględniana w Programie.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU TCZEWSKIEGO

Powiat tczewski jest jednym z dwudziestu powiatów województwa pomorskiego. Leży w południowo-wschodniej jego części i zajmuje powierzchnię 697,54 km².

W skład powiatu wchodzi 6 gmin:

- gmina miejska Tczew,
- gmina wiejska Tczew,
- gmina miejsko-wiejska Gniew,
- gmina miejsko-wiejska Pelplin,
- gmina wiejska Morzeszczyn,
- gmina wiejska Subkowy.

Powiat obejmuje część Doliny Wisły, Pojezierza Starogardzkiego oraz niewielką część Żuław Wiślanych. W powiecie znajdują się ważne węzły komunikacyjne: droga krajowa nr 1 łącząca północ kraju z południem, droga krajowa nr 22, magistrała kolejowa łącząca Pomorze z Górnym Śląskiem. Powiat tczewski, położony jest w północno-wschodniej części Kociewia, ma urozmaicone ukształtowanie powierzchni terenu. Możemy odkryć w nim liczne krajobrazy, które potrafią oczarować turystów: tereny nizinne, polodowcowe wzniesienia, malownicze krawędzie doliny Wisły, lasy w okolicach Opalenia i Swaróżyna oraz jeziora. O atrakcyjności powiatu tczewskiego świadczą nie tylko krajobrazy, ale także zabytki kultury materialnej. Do najcenniejszych należą: pocysterska bazylika katedralna w Pelplinie, zamek krzyżacki w Gniewie, uznane za zabytki inżynierii budowlanej mosty na Wiśle, sanktuaria maryjne w Piasecznie i Lubiszewie oraz sanktuarium św. Wojciecha w Gorzędzieju, ale także kamienice, dworki, kościoły, stare, przydrożne kapliczki, przepompownie wód.

3.1. Warunki klimatyczne

Powiat tczewski leży w krainie klimatycznej Żuław i Doliny Dolnej Wisły. Podobnie jak w całym województwie pomorskim, występuje klimat umiarkowany-przejściowy. Wskaźnik zmienności typów pogody jest mały lub bardzo mały. Niewielka odległość od Bałtyku sprawia, że klimat jest znacznie bardziej morski. Lata są chłodniejsze, a zimy cieplejsze, mniejsze są roczne amplitudy temperatur powietrza. Średnia temperatura stycznia kształtuje się od -1,5 do -2,5 °C, natomiast w lipcu od 17 do 18 °C. Średnie roczne sumy opadów nie przekraczają 550 mm.

Cechą charakterystyczną stromo nachylonych stoków krawędzi dolin nadwiślańskich jest ich silne nasłonecznienie i występowanie specyficznego mikroklimatu oraz roślinności ciepłolubnej.

Najbardziej ogólny podział klimatyczny województwa pomorskiego, na dwa obszary, obejmuje:

- wąską strefę brzegową – z wyraźnym wpływem Morza Bałtyckiego na temperaturę powietrza,
- obszar Pojezierza Pomorskiego i wysoczyzn morenowych wyniesionych ponad wąską strefę brzegową.

Zasięg wpływów Bałtyku zależy od ukształtowania terenów sąsiadujących z wybrzeżem i maleje wraz z oddalaniem się od linii brzegowej morza. W przypadku występowania w sąsiedztwie linii brzegowej wyniesień morenowych, wpływ Bałtyku słabnie, a zasięg jego bezpośredniego oddziaływania może być ograniczony nawet do kilku kilometrów.

3.2. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Zachodnia część powiatu tczewskiego leży w obszarze Pojezierza Starogardzkiego. Rozpoznanie budowy geologicznej Pojezierza Starogardzkiego obejmuje formację czwartorzędową, trzeciorzędową i stropową część ogniw kredy.

Obszar Pojezierza (część leżąca w granicach powiatu tczewskiego) położony jest w rejonie platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie dwóch jednostek strukturalno - tektonicznych: syneklizy perybałtyckiej w rejonie północno - wschodnim i synklinorium brzeźnego w rejonie południowo - zachodnim. Powierzchnia platformy leży na głębokości około 4 – 5 km. Podłoże krystaliczne zbudowane jest z gnejsów i migmatytów kratonizacji gotyjskiej, a pokrywa je kompleks osadów staropaleozoicznych i permsko - mezozoicznych. Starszą pokrywę stanowią osady kambru i syluru.

Utwory wieku kredowego rozpoznano we wschodniej części Pojezierza Starogardzkiego. Strop osadów kredowych występuje na rzędnych od około 60 m p.p.m. na zachód i wschód od Pelplina, do 100 m p.p.m. w rejonie na północ od Tczewa i południe od Gniewa. W utworach górnej kredy wyróżniono trzy serie litologiczne: mułowcowo - ilastą, piaszczystą i węglanową. Najmłodsze utwory kredy należą do górnego mastrychtu.

Pokrywa osadów trzeciorzędowych na obszarze Pojezierza ma charakter nieciągły. Na południowy zachód od Gniewa, na zachód od Pelplina i pomiędzy Gniewem i Tczewem osady trzeciorzędowe zostały usunięte i odsłaniają się osady kredowe. Maksymalne miąższości osadów trzeciorzędowych nie przekraczają 50 m. Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez: piaski kwarcowe z ziarnami glaukonitu, piaskowce wapnisto - margliste – paleocenu, piaski różnej granulacji, mułki piaszczyste i ilaste z wkładkami węgla brunatnego – oligocenu oraz piaski mułkowate, mułki, ily – miocenu, na południu Pojezierza, ale już poza granicami powiatu tczewskiego.

Pokrywa czwartorzędowa na Pojezierzu Starogardzkim zbudowana jest z utworów plejstoceniowych: zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich oraz serii wodnolodowcowej interglacjału eemskiego. Osady holoceniowe mają podrzędne znaczenie, ze względu na małą miąższość i rozprzestrzenienie. Miąższość pokrywy czwartorzędowej w zachodniej części powiatu tczewskiego wynosi około 140 m i maleje w kierunku wschodnim do 80 m.

3.3. Analiza zagospodarowania przestrzennego powiatu

3.3.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego

Obszar powiatu tczewskiego, jako rejon typowo rolniczy, z dominującą wiejską zabudową, poza miastami słabo zurbanizowany i uprzemysłowiony, o niewielkiej gęstości zaludnienia, jest w niewielkim stopniu poddany antropopresji. Poważniejsze zagrożenia środowiska naturalnego wiążą się z niedostatecznie rozwiniętą gospodarką komunalną.

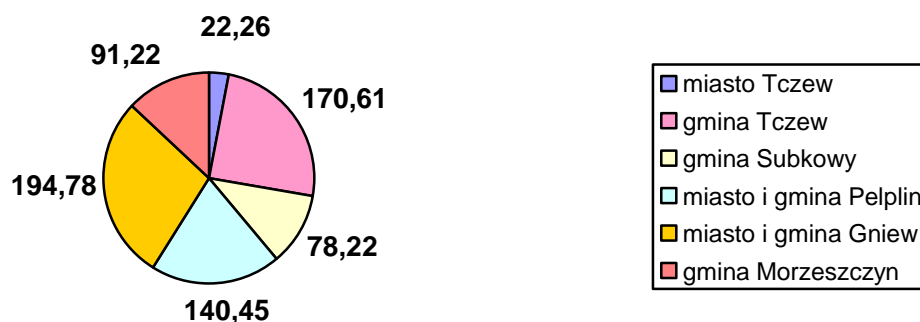
Jak podano powyżej, podstawową formą zagospodarowania terenu w powiecie tczewskim jest rolnictwo, głównie indywidualne. Konieczność dostosowania się rolnictwa do warunków ekonomicznych od przystąpienia do Unii Europejskiej, napływ unijnych środków finansowych oraz sytuacja demograficzna na wsi, powodują zmianę struktury agrarnej, zwiększanie się powierzchni użytków rolnych i wypadanie gruntów słabszych z zagospodarowania rolniczego na rzecz zalesień, co w konsekwencji prowadzi do poprawy warunków środowiskowych, powodując zwiększanie niskiego wskaźnika lesistości powiatu.

Tabela 1. Podział powiatu tczewskiego na jednostki administracyjne i powierzchnia gmin.

Lp.	Gmina	Powierzchnia [km ²]	Udział w [%]	Miejscowości wiejskie
1	miasto Tczew	22,26	3,19	
2	gmina Tczew	170,61	24,46	41
3	gmina Subkowy	78,22	11,21	13
4	miasto i gmina Pelplin	140,45	20,13	21
5	miasto i gmina Gniew	194,78	27,93	52
6	gmina Morzeszczyn	91,22	13,08	19
7	powiat tczewski (z miastem Tczew)	697,54	100,00	162

Źródło danych: Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego, WUS, Gdańsk 2007

Podział powiatu tczewskiego na jednostki administracyjne w km²

3.3.1.1. Formy użytkowania terenów

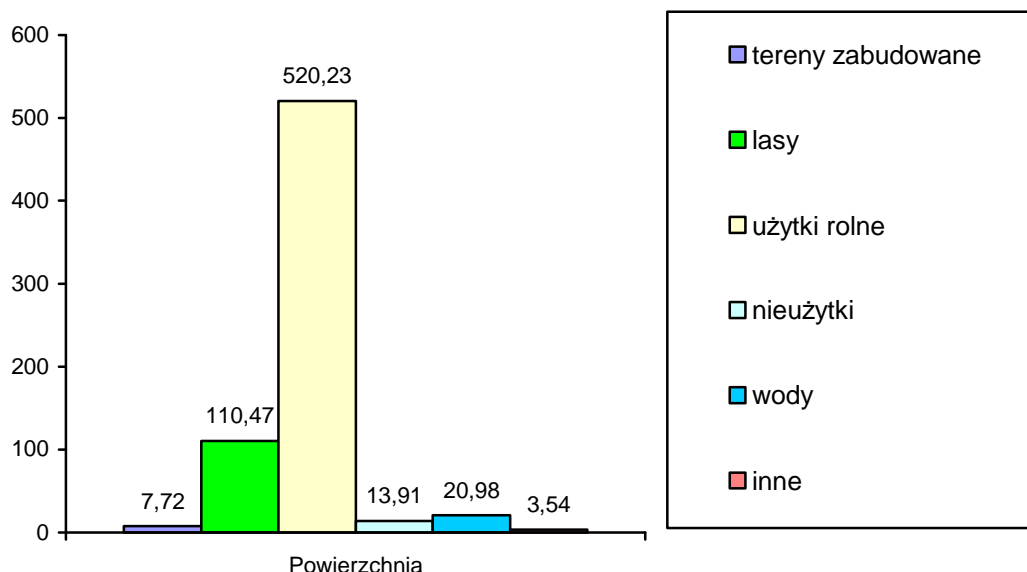
W powiecie tczewskim największą powierzchnię zajmują użytki rolne (prawie 75% ogólnej powierzchni powiatu).

Zagospodarowanie terenu powiatu tczewskiego przedstawia się następująco:

- tereny zabudowane: 7,72 km² - 1,11 % powierzchni powiatu w tym tereny:
  - mieszkaniowe: 4,49 km²
  - przemysłowe: 1,00 km²
  - inne: 2,23 km²
- lasy: 110,47 km² - 15,83 % powierzchni powiatu w tym:
  - lasy państwowe: 98,81 km²
  - lasy prywatne: 11,66 km²
  - lasy komunalne: brak
- użytki rolne: 520,23 km² - 74,53% powierzchni powiatu
  - nieużytki: 13,91 km² - 1,99 % powierzchni powiatu
  - wody: 20,98 km² - 3,01 % powierzchni powiatu
  - inne: 24,69 km² - 3,54 % powierzchni powiatu

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z gmin

Formy użytkowania terenów

3.4. Demografia powiatu i procesy społeczne

Według danych pozyskanych z Urzędów Gmin – liczba mieszkańców w powiecie tczewskim na koniec 2006 roku wynosiła 114034 osoby, z tego w miastach 76020 osób tj. 66,7 %, a na terenach wiejskich 38014 osób tj. 33,3%. W porównaniu z 2004 r. nastąpił wzrost liczby mieszkańców ogółem o ok. 1,5% (zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich). W miastach liczba mieszkańców wzrosła łącznie o 470 osób, a na terenach wiejskich o 1150.

Obserwuje się migracje ludności z terenów miejskich na tereny wiejskie. Szczególnie widoczne jest to w gminie Pelplin, gdzie liczba mieszkańców w mieście (w analizowanych latach) zmniejszyła się o 216 osób, a na terenach wiejskich zwiększyła się o 294 osoby.

Ilość mieszkańców w poszczególnych gminach jest zróżnicowana (tabela nr 2). Średnia gęstość zaludnienia w powiecie tczewskim na koniec 2006 roku wyniosła ok. 164 osoby na 1 km², przy czym występuje silne zróżnicowanie wewnątrzregionalne (miasto Tczew skupia 53% mieszkańców powiatu).

Szacuje się, że powiecie tczewskim do roku 2014 będzie następował regularny przyrost ludności.

Tabela 2. Liczba ludności w powiecie tczewskim.

Gmina	Liczba ludności w roku:					
	2004	2005	2006	Szacunkowo		
				2007	2010	2014
gmina miejska Tczew	60 128	60 244	60 590	60 650	61 379	61 625
gmina wiejska Tczew	11 143	11 163	11 396	11 407	11 441	11 487
gmina Subkowy	5 188	5 214	5 248	5 253	5 269	5 290
miasto i gmina Pelplin	16 600	16 551	16 678	16 695	16 745	16 812
gmina Morzeszczyn	3 792	3 795	3 888	3 892	3 904	3 919
miasto i gmina Gniew	15 563	15 552	16 234	16 250	16 299	16 364
powiat tczewski razem	112 414	112 519	114 034	114 147	115 037	115 497

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z urzędów gmin

3.5. Sytuacja gospodarcza

Główne sektory gospodarki w powiecie tczewskim to rolnictwo (bardzo dobre warunki glebowo-klimatyczne umożliwiające uprawę wszystkich roślin w kraju). Największy udział w strukturze obszarowej zajmują gospodarstwa rolne o powierzchni 10 ha. Wiodącymi kierunkami produkcji rolnej są: w produkcji roślinnej – uprawa zbóż, głównie pszenicy i pszenżyta, rzepaku, buraków cukrowych; w produkcji zwierzęcej - hodowla trzody chlewnej i bydła mlecznego. Na terenie powiatu znajdują się również liczne sady, a produkcja sadownicza stanowi ważną część produkcji rolnej.

Na terenie powiatu zlokalizowane są również zakłady przemysłowe - największe z nich to:

- miasto Tczew:
  - „KORAL” Sp. z o.o.
  - EATON TRUCK COMPONENTS Sp. z o.o.
  - APATOR METRIX S.A.
  - Zakład Energetyki Ciepłej Tczew Sp. z o.o.
  - Vogel & Noot Packaging Polska S.A.
  - FLEXTRONICS INTERNATIONAL POLAND Sp. z o.o.
  - HUBER+SUHNER Sp. z o.o.
  - GARDNER (Poland) Sp. z o.o.
  - TB Opakowania Sp. z o.o.
  - HABECO Protection Sp. z o.o.
  - EATON AUTOMOTIVE COMPONENTS POLAND Sp. z o.o.
  - GEMALTO Sp. z o.o.
  - KOMMUNALSERVICE VORNKAHL POLSKA Sp. z o.o.
- gmina Tczew:
  - RATIONEL POLSKA Sp. z o.o. w Wędkowach
  - VELFAC POLSKA Sp. z o.o. w Wędkowach
  - SF POLSKA SP. z o.o. w Wędkowach
- gmina Subkowy:
  - FREGATA S.A.
- miasto i gmina Pelplin:
  - „COLMEC” Sp. z o.o.
  - Wydawnictwo „BERNARDINUM” Sp. z o.o.
- miasto i gmina Gniew:
  - ALMA-COLOR Sp. z o.o.
  - MAXIT Sp. z o.o.
  - MIKROSTYK S.A.
  - Rolls-Royce Marine Poland Sp. z o.o.
  - FAMA Sp. z o.o.
- gmina Morzeszczyn:
  - PP-H MATRES REVCO Sp. z .o.o.
  - PP-H „PERRY” Sp. z o.o.

3.6. Infrastruktura techniczno - inżynierska powiatu

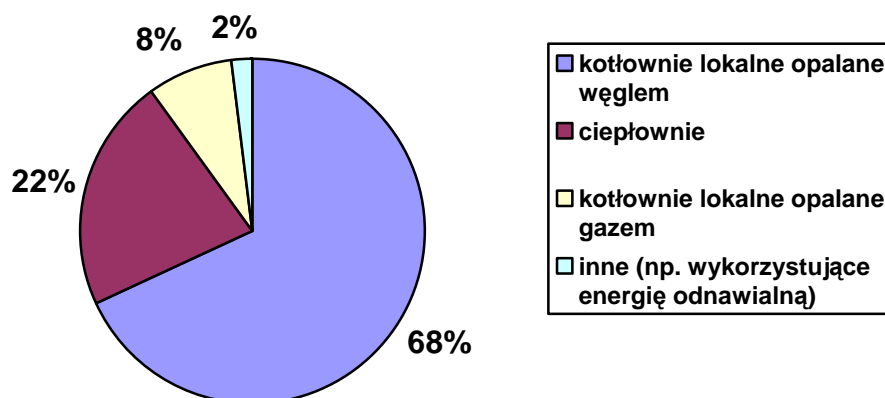
3.6.1. Zaopatrzenie powiatu w energię ciepłą

Miasta i gminy w powiecie tczewskim zaopatrywane są w energię ciepłą w następujący sposób:

- miasto Tczew
  - ciepłownia „Rokitki” nazwa KT-1602 ", która posiada 3 kotły wodne WR-ZT o mocy Q=58,1 MW spalające paliwo - miął, czynnik grzewczy – woda,
  - zmodernizowana ciepłownia „Czyżykowo” nazwa KT-1702 moc 8,1 MW paliwo - gaz-olej, czynnik grzewczy - woda,

- kotłownie lokalne, funkcjonujące na potrzeby poszczególnych odbiorców (zakłady przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej),
- indywidualny system gazu grzewczego w obszarach zabudowy mieszkaniowej.
- miasto i gmina Gniew
  - ciepłownia „PRATERM PÓŁNOC”, która posiada 2 kotły wodne WR-5 o mocy 9,5 MW spalające paliwo - miał, czynnik grzewczy - woda
  - kotłownia lokalna, funkcjonująca na potrzeby poszczególnych odbiorców,
  - indywidualny system gazu grzewczego w obszarach zabudowy mieszkaniowej.
- miasto i gmina Pelplin
  - kotłownia gazowa osiedlowa dla Osiedla 700-lecia w Pelplinie, 6 kotłowni gazowych i 2 kotłownie opalane olejem.
  - indywidualny system gazu grzewczego w obszarach zabudowy mieszkaniowej.
- gmina Subkowy, Tczew i Morzeszczyn
  - kotłownie lokalne, funkcjonujące na potrzeby poszczególnych odbiorców,
  - indywidualny system gazu grzewczego w obszarach zabudowy mieszkaniowej.

Procentowy [%] udział poszczególnych rodzajów energii ciepłej w powiecie tczewskim

3.6.2. Charakterystyka zaopatrzenia w gaz ziemny

Powiat tczewski posiada słabo rozbudowaną infrastrukturę systemów sieci gazowych.

- miasto Tczew

Obecnie całe miasto Tczew ma możliwość korzystania z gazu ziemnego wysokometanowego z przebiegającego przez obszar gminy wiejskiej Tczew gazociągu wysokiego ciśnienia DN 400 Włocławek – Gdańsk. Stacja redukcyjno - pomiarowa Ilo (Q= 16 000 m³/h) dla tego gazociągu położona jest we wsi Rokitki. Gazociąg przebiega przez południowy skraj miasta. Gazociągi średniego ciśnienia o łącznej długości 19,4 km zasilają 12 stacji redukcyjno – pomiarowych Ilo. Gazociągi niskiego ciśnienia mają łączną długość 75,5 km.

Z gazu, do przygotowania posiłków korzysta ok. 100 % mieszkańców, do celów grzewczych ok. 18 %.

Na bieżąco rozbudowywana jest sieć gazownicza.

- gmina Tczew

Obecnie w gaz ziemny zaopatrywane są wsie położone wokół Tczewa i we wschodniej części gminy. Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 400 Włocławek – Gdańsk. Stacja redukcyjno-pomiarowa położona jest we wsi Rokitki. Prowadzone są prace zmierzające do pełnej gazyfikacji terenu gminy.

Z gazu, do przygotowania posiłków korzysta ok. 100 % mieszkańców, do celów grzewczych ok. 27 %.

Na bieżąco rozbudowywana sieć gazownicza.

- miasto i gmina Pelplin

Od 2001 roku miasto i gmina Pelplin jest zasilane w gaz wysokometanowy GZ-50 poprzez sieci średniego ciśnienia z zastosowaniem reduktorów indywidualnych przez Pomorską Spółkę Gazownictwa

Sp. z o. o. oddział Pomorski Zakład Gazowniczy w Gdańsku. Przez teren Pelplina przechodzą następujące magistralne gazociągi wysokiego ciśnienia:

- Dn 4000 stanowiący fragment krajowego systemu przesyłu gazu ziemnego na terenie województwa pomorskiego,
- Dn 125 doprowadzający gaz do Starogardu Gdańskiego i będący równocześnie źródłem zasilania w gaz dla miasta i gminy Pelplin.

Z gazu, do przygotowania posiłków korzysta ok. 40 % mieszkańców, do celów grzewczych ok. 8 %.

W latach 2004-2006 zgazyfikowana została miejscowość Bielawki.

- miasto i gmina Gniew

Miasto zgazyfikowane jest gazem ziemnym wysokometanowym, który dostarczany jest do odbiorców siecią gazową niskiego ciśnienia. Z gazu, do przygotowania posiłków korzysta 99,6% mieszkańców, do celów grzewczych 5-7%.

W odniesieniu do terenów wiejskich przebieg gazociągów ma charakter tranzytowy. Z gazu korzysta tylko miejscowość Nicponia, która podłączona jest do sieci Gniewa.

Przepustowość stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia w Gniewie pozwala na zaopatrzenie w gaz 13 000 mieszkańców, co stanowi około 80 % obecnej liczby mieszkańców. Zatem można przyjąć, że zaopatrzenie w gaz sieciowy przy założonych standardach możliwe będzie bez konieczności rozbudowy urządzeń źródłowych. Zapewnienie dostawy gazu do wszystkich miejscowości gminy wymagać będzie budowy gazociągów.

Dostawą gazu na terenie miasta i gminy Gniew zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S. A. Oddział Pomorski w Gdańsku.

W latach 2004-2006 nie przeprowadzono inwestycji odnośnie gazyfikacji miasta i gminy.

- gmina Subkowy

Na obszarze gminy brak sieci gazowej umożliwiającej podłączenie do gazu ziemnego, pomimo przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia przez jej teren, istnienia blisko położonej stacji redukcyjno – pomiarowej w Tczewie – Rokitki oraz linii gazociągu średniego ciśnienia doprowadzonej do miejscowości Narkowy. Program gazyfikacji gminy jest opracowany, brak jednak środków na jego realizację.

W latach 2004-2006 nie przeprowadzono inwestycji odnośnie gazyfikacji gminy.

- gmina Morzeszczyn

Obecnie na terenie gminy brak sieci gazu ziemnego, nie istnieją również opracowania projektowe czy koncepcje dotyczące takich możliwości.

Gmina jest zaopatrywana w gaz płynny propan – butan z istniejących punktów dystrybucyjnych zlokalizowanych na jej terenie.

W latach 2004-2006 nie przeprowadzono inwestycji odnośnie gazyfikacji gminy.

3.6.3. Infrastruktura drogowa

Przez obszar powiatu przebiega droga krajowa nr 1 stanowiąca połączenie z aglomeracją Trójmiejską (30 km) oraz nowobudowana autostrada A-1. Jest to jednocześnie ważny korytarz tranzytowy północ – południe. Powiat musi dołożyć wszelkich starań, aby zmodernizować połączenia z nowobudowaną Autostradą A-1. Przez powiat przebiega również droga krajowa nr 22 będąca równocześnie szlakiem komunikacyjnym na trasie Starogard Gdański – Malbork – Elbląg.

Stan techniczny dróg w powiecie wymaga ciągłych nakładów finansowych. Od 50% dróg w gminach miejskich do 80% w gminach wiejskich kwalifikuje się do przebudowy

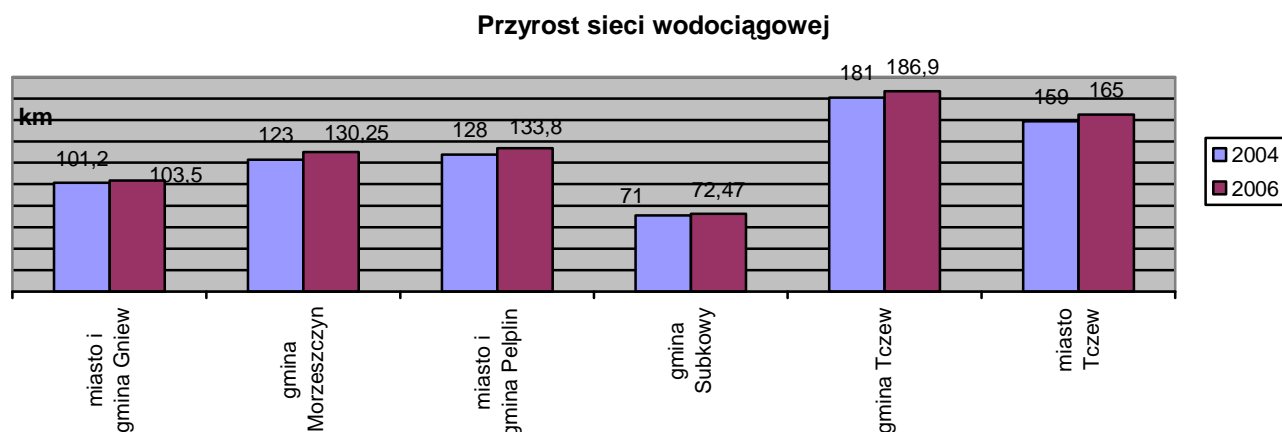
bądź modernizacji, polegającej na wymianie istniejących nawierzchni, nadaniu im między innymi odpowiednich profili podłużnych i poprzecznych, wymianie bądź regulacji krawężników, nadaniu geometrii ulic.

3.6.4. Zaopatrzenie w wodę

Powiat tczewski zaopatrywany jest w wodę z ujęć wód podziemnych piętra czwartorzędowego, piętra trzeciorzędowego i kredowego, lokalnie z połączonych pięter kredowo – trzeciorzędowego oraz trzeciorzędowo – czwartorzędowego. Na terenie każdej gminy funkcjonują ujęcia komunalne, bazujące przeważnie na dwóch studniach wierconych. Niektóre ujęcia to ujęcia jednootworowe, kilka ujęć posiada więcej studni. Prócz ujęć obsługujących wodociągi grupowe (po kilka miejscowości) istnieją ujęcia indywidualne, głównie zakładowe. Ujęcia dawnych państwowych lub spółdzielczych gospodarstw rolnych utraciły charakter ujęć zakładowych, obecnie pełnią rolę ujęć komunalnych, dostarczających wodę mieszkańcom osiedli popegeerowskich. Ze względu na to, że na niektórych ujęciach pracują pojedyncze studnie oraz, że stan techniczny urządzeń i jakość wody nie wszędzie są zadowalające, przewiduje się likwidację, jak również łączenie sąsiednich systemów wodociągowych w jeden system.

Tabela 3. Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu tczewskiego.

Długość sieci wodociągowej [km]		
	2004 rok	2006 rok
miasto i gmina Gniew	101,20	103,50
gmina Morzeszczyn	123,00	130,25
miasto i gmina Pelplin	128,00	133,80
gmina Subkowy	71,00	72,47
gmina Tczew	181,00	186,80
miasto Tczew	159,00	165,00
RAZEM	737,20	769,786

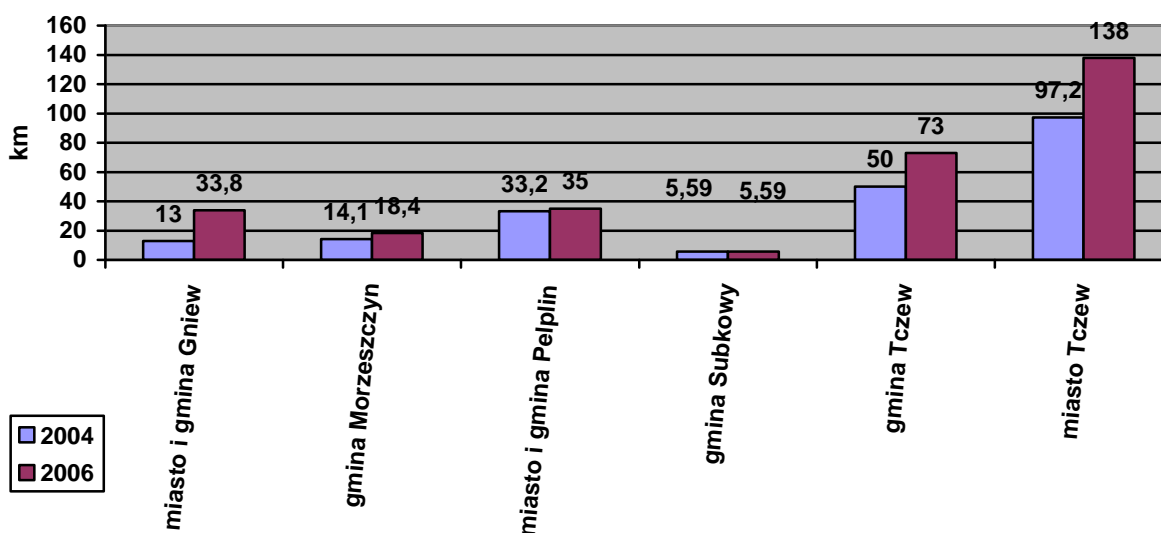
3.6.5. Odprowadzenie ścieków

Długość kanalizacji jest znacznie niższa niż długość wodociągów. Taka sytuacja jest niekorzystna z punktu widzenia ochrony środowiska. Dostęp do bieżącej wody powoduje, że zużycie wody wzrasta. Rosnącemu zużyciu wody towarzyszy rosnąca produkcja ścieków. Brak systemu kanalizacyjnego i uciążliwości związane z wywozem ścieków za pomocą samochodów asenizacyjnych sprzyjają rozwiązywaniu problemu ścieków w sposób zagrażający środowisku (nieszczelne szamba, odprowadzanie ścieków wprost do wód powierzchniowych).

Tabela 4. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu tczewskiego.

Długość sieci kanalizacyjnej [km]		
	2004 rok	2006 rok
miasto i gmina Gniew	13,00	33,80
gmina Morzeszczyn	14,10	18,40
miasto i gmina Pelplin	33,20	35,00
gmina Subkowy	5,59	5,59
gmina Tczew	50,00	73,00
miasto Tczew	97,20	138,00
RAZEM	213,09	303,79

Przyrost sieci kanalizacyjnej

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka oczyszczalni ścieków:

- w mieście Tczew:
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczalnia przyjmuje wszystkie ścieki ze skanalizowanych rejonów miasta. Do oczyszczalni trafiają również ścieki z szamb z terenów nieskanalizowanych. Średnio dobowy przepływ 10.973 m³/d. Odbiornik – rzeka Wisła.
- w gminie Tczew:
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Swaróżyn. Średnio dobowy przepływ 993 m³/d. Odbiornik – rzeka Swaróżynka.
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Turze. Średnio dobowy przepływ 161 m³/d. Odbiornik – ciek Damaszk.
  - biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Szpęgawa – przewidziana do likwidacji. Średnio dobowy przepływ 63 m³/d. Odbiornik – rzeka Struga Młyńska Tczew.
- w gminie Morzeszczyn:
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Morzeszczyn. Średnio dobowy przepływ 167 m³/d. Odbiornik – rzeka Janka.
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Majewo. Średnio dobowy przepływ 46 m³/d. Odbiornik – rzeka Struga Lipiogórska.
- w mieście i gminie Pelplin:

- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Pelplin. Średnio dobowy przepływ 1.126 m³/d. Odbiornik – rzeka Wierzyca.

➤ w mieście i gminie Gniew:

- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Gniew. Średnio dobowy przepływ 864 m³/d. Odbiornik – rzeka Wiśła

➤ w gminie Subkowy:

- mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Subkowy. Średnio dobowy przepływ 5,2 m³/d. Odbiornik – rzeka Struga Subkowska.

- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Gorzędziej. Średnio dobowy przepływ 18,1 m³/d. Odbiornik – rzeka Wiśła.

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Jako założenia wyjściowe do Programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego przyjęto uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych gmin, zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym. Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w powiecie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania Programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Powiat nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego względu, konieczne jest przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla powiatu tczewskiego w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, województwa pomorskiego i powiatu tczewskiego,
- strategii rozwoju regionalnego kraju,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i województwa pomorskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych,
- międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej,
- programu ochrony środowiska dla województwa pomorskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

4.1.1. Polityka ekologiczna UE

Zasady polityki ekologicznej UE:

- zrównoważony rozwój;
- wysoki poziom ochrony środowiska;
- przezorności - przewidywania ewentualnych negatywnych skutków działań;
- prewencji - zapobiegania zanieczyszczeniom i likwidacji ich u źródła;
- zanieczyszczający płaci - koszt likwidacji szkód ekologicznych powinni ponosić ich sprawcy;
- integracji wymagań ochrony środowiska do wszystkich strategii i polityk sektorowych;
- subsydiarności - problemy należy rozwiązywać na możliwie najniższym szczeblu;
- partnerstwo - konieczność podejmowania, przez wszystkie podmioty, wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska.

Kierunki, priorytety i zakres polityki ekologicznej Unii Europejskiej przedstawiane są w tzw. Programach Działań na Rzecz Ochrony Środowiska. Pierwszy program przyjęto w listopadzie 1973 roku, kolejne w latach: 1978, 82, 87 i 92. Ostatni, przyjęty w 2001 roku VI Program Działań wyznacza zadania polityki ekologicznej Unii Europejskiej w pierwszej dekadzie XXI wieku. Wskazuje on na najważniejsze, cztery obszary działań jakie w tym okresie powinny być podejmowane przez UE:

1. Powstrzymanie zmian klimatu
Celem aktywności w tym zakresie będzie stworzenie warunków dla wdrożenia wymagań Protokołu z Kioto, to jest doprowadzenie, w okresie lat 2008 - 2012 do corocznej redukcji emisji sześciu gazów cieplarnianych o 8% w stosunku do tzw. roku bazowego (poziomu emisji z roku 1990). Redukcja ta ma być wstępem do realizacji strategicznego celu Unii Europejskiej, jakim jest zmniejszenie ilości odprowadzanych do atmosfery gazów cieplarnianych o 70%.
2. Ochrona przyrody i bioróżnorodności
Nadrzędnym celem działań w tym zakresie jest powstrzymanie utraty bioróżnorodności, zarówno na poziomie Unii Europejskiej jak i całej Ziemi. Prace te mają się także przyczynić do ochrony i odtwarzania naturalnych systemów przyrodniczych, a także skutecznie chronić gleby przed zanieczyszczeniem i erozją.
3. Środowisko i zdrowie
Podstawowym celem prac UE w tym zakresie jest zapewnienie takiej jakości środowiska, aby poziomy zanieczyszczenia (włączając w to promieniowanie i hałas) wywołane działalnością człowieka nie wywierały zagrożenia dla zdrowia ludzi.
4. Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i gospodarka odpadami.

4.1.2. Polityka ekologiczna państwa

Zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w „Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2007–2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014”, „Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-14” oraz w dostosowanej do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska, zostały przyjęte jako podstawa niniejszego Programu.

Nadrzędną zasadą przedstawioną w Polityce ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju. W skrócie więc, jest to rozwój człowieka wynikający z jego działań odbywającego się w harmonii z przyrodą.

4.1.3. Polityka i strategia województwa pomorskiego

„Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego” opracowana w lipcu 2005 roku, jest punktem odniesienia do wszelkich działań rozwojowych na terenie województwa wspierających procesy rozwojowe regionu, jest podstawą do przygotowania regionalnego programu operacyjnego, strategii sektorowych, długofalowych planów określających kierunki działań i pozostałych dokumentów politycznych i programowych na poziomie województwa. Wśród wielu funkcji pełnionych przez strategię za najważniejsze uznaje się: przyciąganie inwestorów, wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w sensie społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz uzyskiwanie pomocy strukturalnej.

W „Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego”, jako priorytet dotyczący ochrony środowiska uznano poprawę jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności terenu.

Poprawa jakości środowiska przyrodniczego województwa pomorskiego oznaczać ma przede wszystkim:

- poprawę czystości wód powierzchniowych oraz powstrzymanie degradacji zasobów wód podziemnych,
- ochronę przyrody,
- wdrożenie racjonalnego systemu gospodarki odpadami,
- budowę oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji,
- poprawę stanu czystości powietrza.

W Strategii założono:

Systematyczna poprawa stanu środowiska przyrodniczego jest jednym z ważniejszych zadań na drodze rozwojowej regionu. W pierwszej kolejności trzeba zmierzać do poprawy czystości wód powierzchniowych oraz powstrzymania degradacji zasobów wód podziemnych. Konieczne jest rozpoczęcie kolejnego etapu w dziedzinie gospodarowania odpadami. Nie można jednak godzić się na marnotrawstwo energii i surowców, deponowanych w ziemi. Wdrożenie racjonalnego systemu gospodarki odpadami jest wymogiem współczesnego świata i interesem gospodarki regionu.

Budowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji ma służyć poprawie jakości wód, a także świadczyć o poziomie cywilizacyjnym województwa. Dalszej intensyfikacji wymaga również poprawa stanu czystości powietrza. Dotyczy to zwłaszcza rozszerzenia na obszar całego województwa programu likwidacji niskiej emisji. Do poprawy czystości powietrza powinno się przyczynić szersze wykorzystanie czystych odnawialnych źródeł energii.

Zachowanie walorów krajobrazowych i bioróżnorodności będzie dopełniać zadania przewidziane do realizacji w ramach tego celu.

5. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TCZEWSKIEGO DO 2011 ROKU Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2012-2015

Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska powiatu tczewskiego jest zasada zrównoważonego rozwoju w celu umożliwienia lepszego zagospodarowania istniejącego potencjału powiatu (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy);

Na podstawie kompleksowego raportu o stanie środowiska i źródłach jego przekształcenia i zagrożenia przedstawiono poniżej propozycję działań programowych umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez koordynację działań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej. Daje to możliwość planowania przyszłości powiatu w perspektywie kilkunastu lat i umożliwia aktywizację społeczeństwa powiatu, zwiększenie inicjatywy i wpływu społeczności na realizację działań rozwojowych.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków do takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

5.1. Powiatowe limity racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i poprawy stanu środowiska

5.1.1. Limity krajowe

W związku z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i koniecznością ograniczenia wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska ustalone zostały limity krajowe (do osiągnięcia do 2010 roku), przedstawione w „II Polityce ekologicznej państwa”. Limity te nie zostały zmienione w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010”. Są one następujące:

- Zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),
- Ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- Ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i o 25% w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- Dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990r,
- Odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
- Pełna likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych,
- Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego - również o 30%,
- Ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu z 1990 r.

Z uwagi na brak podstaw planistycznych nie można obecnie dokonać podziału limitów krajowych na regionalne. Dlatego też, dla powiatu tczewskiego założono realizację polityki długoterminowej, sprzyjającej osiągnięciu wymienionych w limitach krajowych działań i ograniczania emisji zanieczyszczeń, natomiast szczegółowe wytyczne przyjęto jedynie dla gospodarki odpadami, zgodnie ze sporządzonym Planem Gospodarki Odpadami.

Powiatowe limity związane z ograniczeniem wodochłonności i materiałochłonności produkcji oraz zużycia energii są obecnie trudne do określenia, co wynika z braku odpowiednich wskaźników w odniesieniu do konkretnych procesów technologicznych bądź instalacji.

5.2. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego

Nadrzędny cel Programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego sformułowano następująco:

Osiągnięcie trwałego rozwoju powiatu tczewskiego i zwiększenie atrakcyjności powiatu poprzez poprawę środowiska przyrodniczego

Cel ten jest zbieżny z celem strategicznym wyznaczonym w strategii powiatu oraz innych dokumentach planistycznych.

5.3. Priorytety ekologiczne

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska, a także zakres przeobrażeń na terenie powiatu wymusiła wyznaczenie celów długo i krótkoterminowych, a także przyjęcie zadań z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w najbliższej przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano opierając się na diagnozie stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu tczewskiego, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska.

Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych na terenie powiatu tczewskiego na lata 2007-2010 przeprowadzono przy zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych:

5.3.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym

- wymiar przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- zaawansowanie w realizacji przedsięwzięcia,
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względu na uwarunkowania prawne,
- zabezpieczenie środków na realizację lub wystąpienie o możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej z innych źródeł zagranicznych lub krajowych, zagranicznych),
- efektywność ekonomiczna przedsięwzięcia,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju – uwzględnienie zgodności przedsięwzięcia z planem gospodarczym powiatu.

5.3.2. Kryteria o charakterze środowiskowym

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami ekologicznymi i zasadniczymi kierunkami zadań wynikającymi ze Strategii rozwoju,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w “Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007-2010”,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymaganym przez prawo,
- skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),

- wieloaspektowość efektów ekonomicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),
- w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

5.3.3. Priorytety ekologiczne powiatu tczewskiego

Kierując się podanymi powyżej kryteriami, wyznaczono następujące zadania priorytetowe powiatu tczewskiego z zakresu ochrony środowiska:

- osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego,
- poprawa w gospodarowaniu odpadami,
- osiągnięcie wysokiej jakości wód i ochrona zasobów wodnych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- kontrola obszarów i warunków eksploatacji kopalni. Egzekwowanie systemu kar za nielegalną eksploatację kopalni,
- prowadzenie obserwacji terenów zdegradowanych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru tych terenów,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Są to elementy, co do których w pierwszym rzędzie winny być podjęte działania zmierzające do poprawy aktualnego stanu.

6. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

6.1. Jakość wód i stosunki wodne

6.1.1. Stan aktualny

6.1.1.1. Wody powierzchniowe

Stan wód powierzchniowych

Jakość wód powierzchniowych jest bardzo zróżnicowana. Istotą zanieczyszczeń są zanieczyszczenia obszarowe – rolnictwo, hodowla zwierzęca, ścieki z obszarów nieskanalizowanych, oraz ścieki komunalne i przemysłowe.

Zagrożenia, które mogą ograniczać możliwość wykorzystania zasobów wodnych wód powierzchniowych powiatu :

- niezadawalający stan sanitarny (zanieczyszczenia bakteriologiczne),
- stężenia zanieczyszczeń biogenych i organicznych,
- procesy eutrofizacji.

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł punktowych, do których należą:

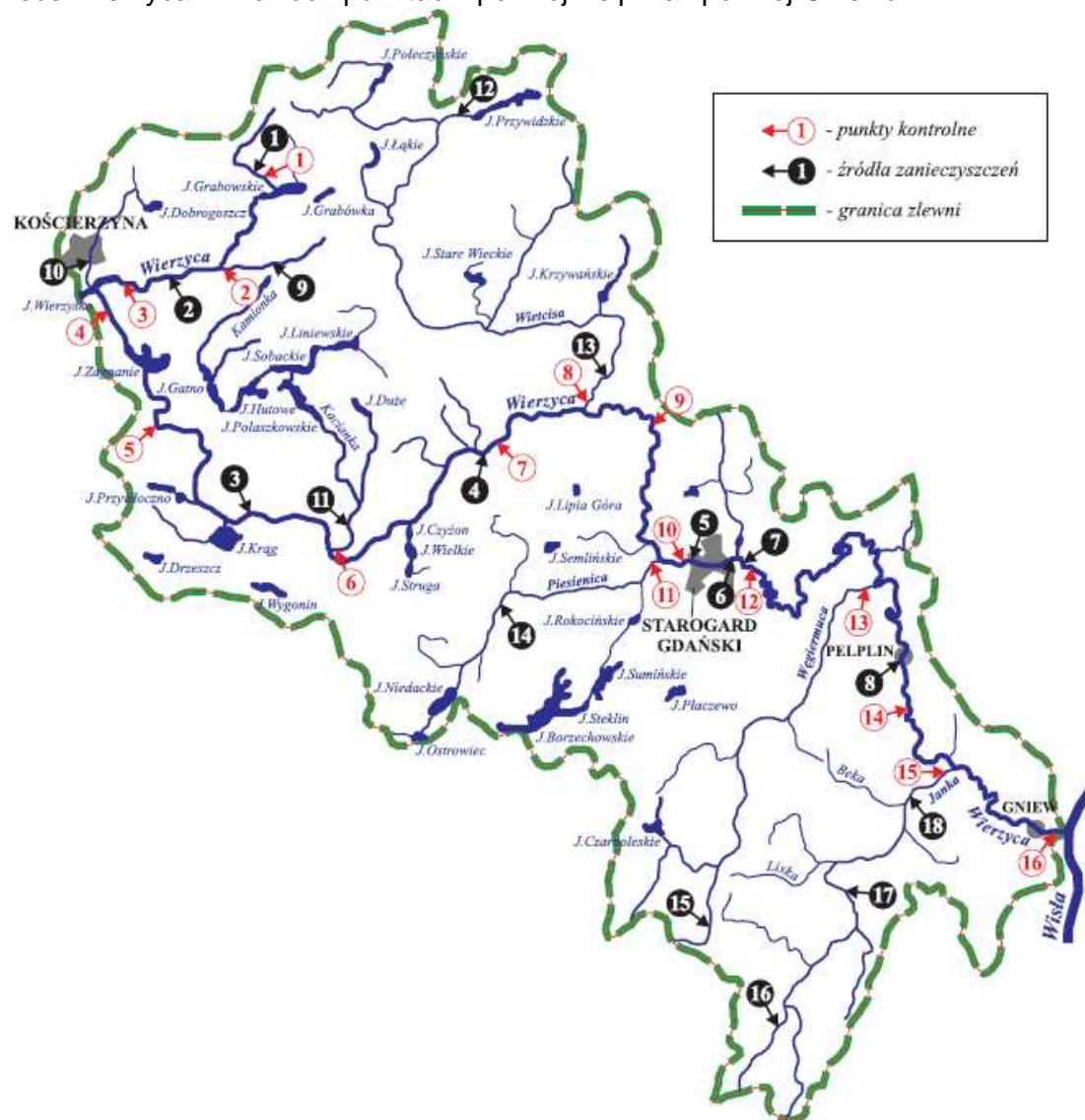
- źródła komunalne,
- źródła przemysłowe (zakłady przemysłowe odprowadzające ścieki do wód za pomocą własnych systemów kanalizacyjnych).

Duży udział w zanieczyszczaniu wód mają także spływy powierzchniowe zawierające związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wyłukiwane frakcje gleby. Istotne źródło zanieczyszczeń wód stanowią nieoczyszczone wody opadowe odprowadzane z terenów zakładów, ciągów komunikacyjnych, terenów miast.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2002 i 2005 roku przeprowadził badania rzek płynących w granicach powiatu tczewskiego. Monitoring prowadzony był w wyznaczonych punktach:

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

- na rzece Wierzyca – w dwóch punktach: poniżej Pelplina i poniżej Gniewu.

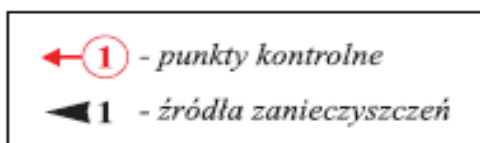
Punkty kontrolne wód zlewni rzeki Wierzyca:

1. Wierzyca powyżej miejscowości Grabowo – 152,5 km
2. Dopływ spod Lubania, ujście do Wierzyca – 0,5 km
3. Wierzyca powyżej Jeziora Wierzycko – 134,8 km
4. Wierzyca w m. Sarnowy – 124,3 km
5. Wierzyca w m. Nowa Kiszewa – 116,8 km
6. Mała Wierzyca, ujście do Wierzyca – 0,5 km
7. Wierzyca w Jaroszewach – 86,9 km
8. Wietcisa, ujście do Wierzyca – 0,5 km
9. Wierzyca w Zapowiedniku – 74,8 km
10. Wierzyca powyżej Starogardu Gdańskiego, most w rejonie Nowej Wsi – 59,5 km
11. Piesienica, ujście do Wierzyca – 0,5 km
12. Wierzyca poniżej Starogardu Gdańskiego, Most w Owidzu – 55,0 km
13. Węgiermuca, ujście do Wierzyca – 0,5 km
14. Wierzyca poniżej Pelplina, w Stockim Młynie – 16,7 km
15. Janka, ujście do Wierzyca – 0,5 km
16. Wierzyca poniżej Gniewu, ujście do Wisły – 0,5 km

Źródła zanieczyszczeń wód zlewni rzeki Wierzyca:

1. Ferma Tuczu Trzody Chlewnej w Grabowie Kościerskim
2. Oczyszczalnia gminna w m. Wielki Klincz
3. Oczyszczalnia gminna w Starej Kiszewie
4. Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „Eurofoods” w Pogódkach
5. Fabryka Wódek Gdańskich S.A. Starogard Gdański
6. Oczyszczalnia miejska Starogard Gdański
7. Zakłady Farmaceutyczne „Polpharma” SA w Starogardzie Gd.
8. Oczyszczalnia miejska Pelplin
9. Oczyszczalnia gminna Lubań
10. Oczyszczalnia miejska Kościerzyna
11. Oczyszczalnia osiedlowa w Orlu
12. Oczyszczalnia w Przywidzu
13. Oczyszczalnia miejska Skarszewy
14. Oczyszczalnia gminna Zblewo
15. Oczyszczalnia w Skórczu
16. Oczyszczalnia Zespołu Budynków Mieszkalnych WSP Kopytkowo
17. Oczyszczalnia „Majewo”
18. Oczyszczalnia gminna „Morzeszczyn”

- na rzece Wiśle - Most Knybawski, na drodze Starogard Gdański-Malbork,

Punkty kontrolne wód Wisły:

1. Powyżej Tczewa - 903 km rzeki (monitoring podstawowy)
2. Kieźmark - 926 km rzeki (monitoring reperowy)

Źródła zanieczyszczeń wód Wisły:

1. Zakład Usług Komunalnych Gniew - oczyszczalnia ścieków
2. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Tczew
3. Rafineria Gdańska S.A. Gdańsk
4. International Paper w Kwidzynie

Lokalizacja punktów kontrolnych i ważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód WISŁY (2005 r.)

Poniżej zamieszczono klasy czystości wód w punktach pomiarowych określone w 2002 i 2005 roku. Z przeprowadzonych analiz wynika, że w ciągu ostatnich lat wody rzek charakteryzują się na ogół niewielką zmiennością średniego poziomu stężeń większości badanych wskaźników. Zmiany poziomu stężeń dotyczyły najczęściej związków azotu, w mniejszym stopniu fosforu, zawiesiny i materii organicznej. W rzekach płynących na terenie powiatu tczewskiego poprawił się stan jakości wód.

Tabela 5. Ocena jakości rzek w latach 2002 i 2005.

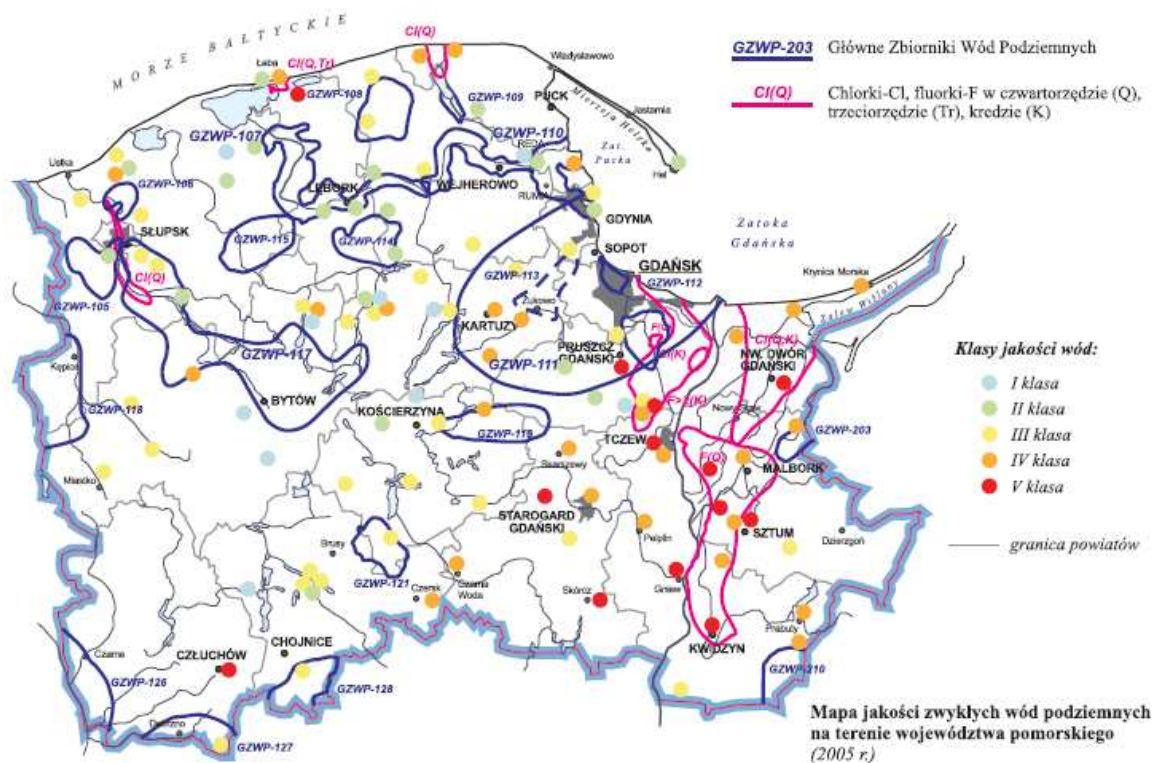
Rzeka	Punkt kontrolny	Klasa czystości*			
		sanitarna		ogólna	
		2002	2005	2002	2005
Wisła	Most Knybawski, na drodze Starogard Gdański-Malbork	III	III	IV	III
Wierzycza	Poniżej Pelplina	IV	IV	III	III
	Poniżej Gniewu	III	IV	IV	III

* ocena według systemu obowiązującego w rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji wód oraz Ramowej Dyrektywie Wodnej.

6.1.1.2. Wody podziemne

Stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Obserwuje się poprawę jakości wód w głębszych lecz jednocześnie pogarsza się jakość wód gruntowych co jest spowodowane zanieczyszczeniem związkami azotu – azotany i azotyny.

Na obszarze powiatu nie występują rejestrowane obszary głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

Wody podziemne na terenie powiatu kontrolowane są w oparciu o:

- jeden punkt pomiarowy w Tczewie - krajowej sieci monitoringu wód podziemnych,
- trzy punkty regionalnej sieci monitoringu wód podziemnych w: Tczewie, Pelplinie i Gniewie.

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Ocenę przeprowadza się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji do prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód. Rozporządzenie to zmieniało dotychczasowy sposób oceny jakości wód podziemnych określony w klasyfikacji jakości zwykłych wód podziemnych dla potrzeb monitoringu środowiska na podstawie oceny wskaźników fizycznych i chemicznych (PIOS 1995), który zakładał podział wód na cztery klasy jakościowe. W rozporządzeniu wprowadzono także nowy sposób prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych. Zmiany w klasyfikacji wód spowodowały, że w poniższej ocenie nie ma odniesienia do wyników badań uzyskanych w latach poprzednich.

Rozporządzenie zakładało podział na 5 klas jakości wód:

- klasa I - wody o bardzo dobrej jakości,
- klasa II - wody dobrej jakości,
- klasa III - wody zadowalającej jakości,
- klasa IV - wody niezadowalającej jakości,
- klasa V - wody złej jakości.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Monitoring jakości wód podziemnych w sieci krajowej prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Wyznaczane są również sieci regionalne. W powiecie tczewskim monitoring regionalny prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych z terenu powiatu tczewskiego badanych przez WIOŚ w Gdańsku w latach 2006-2007.

Oznaczenie	17 Gniew – ujęcie miejskie K4	Tczew – ujęcie Motława Q IV	Pelplin – ujęcie miejskie Q IV
Data poboru	06.10.26	07.11.22	07.11.22
Przewodność w 20°C [μS/cm]	1137	625	500
Odczyn [pH]	7,2	7,6	7,3
Tlen rozpuszczony [mg O ₂ /l]	1,4	1,6	1,4
Ogólny węgiel organiczny [mg/l]	5,3	3,4	4
Amoniak [mg NH ₄ /l]	1,22	1,32	1,65
Azotany [mg NO ₃ /l]	0,22	0,22	0,22
Azotyiny [mg NO ₂ /l]	0,006	0,008	0,006
Fosforany [mg PO ₄ /l]	0,06	0,06	0,05
Fluorki [mg/l]	0,87	2,06	0,24
Chlorki [mg/l]	185	10,9	6,18
Cyjanki [mg/l]	0,01	-	-
Wodorowęglany [mg/l]	567	490	378
Siarczany [mg SO ₄ /l]	0,14	3,28	0,56
Krzemionka [mg/l]	36,2	-	-
Sód [mg Na/l]	171,8	114	19,2
Potas [mg K/l]	6,4	5,49	4,85
Wapń [mg Ca/l]	68,5	29,6	56,6
Magnez [mg Mg/l]	15,4	927	13,1
Żelazo [mg Fe/l]	0,0375	0,74	2,05
Arsen [mg/l]	0,015	-	-
Bor [mg/l]	0,894	0,467	0,16
Chrom [mg Cr/l]	0,001	0,001	0,001
Cynk [mg Zn/l]	0,108	0,005	0,026
Glin [mg Al./l]	0,0204	0,0423	0,0282
Kadm [mg Cd/l]	0,00015	0,0005	0,0005
Mangan [mg Mn/l]	0,108	0,0755	0,1465
Miedź [mg Cu/l]	0,0172	0,001	0,0166
Nikiel [mg Ni/l]	0,002	0,002	0,002
Rtęć [mg Hg/l]	0,0005	0,0005	0,0005
Ołów [mg Pb/l]	0,001	0,004	0,004
Fenole (indeks fenolowy) [mg/l]	0,001	-	-
Dieldryna [μg/l]	0,002	-	-
Detergenty anionowe [mg/l]	0,01	-	-
WWA [μg/l]	0,01	-	-
Gamma-HCH [μg/l]	0,002	-	-
Klasa	IV	V	III

Źródło: WIOŚ Gdańsk

Monitorowane wody podziemne nie wykazują symptomów skażenia. Podwyższone stężenia niektórych elementów, decydujące o dość niskiej klasie jakości wody (tj.: amoniak, fluorki, żelazo, mangan) są powodowane czynnikami neogenicznymi. Anomalne stężenia fluorków i azotu amonowego są znane od początku prowadzenia regularnych obserwacji jakości wód i utrzymują

się na niezmiennym poziomie. Podwyższone stężenia związków żelaza i manganu wykraczają poza poziom tła hydrogeogenicznego w regionie.

6.1.2. Program poprawy jakości wód i stosunków wodnych

6.1.2.1. Cel strategiczny:

Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania.

6.1.2.2. Cele długoterminowe:

- utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych,
- osiągnięcie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym.

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- celów kąpielowych,
- budowy przepławek na rzekach powiatu tczewskiego, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wierzycy, które korzystnie wpływają na bytowanie ryb.

Ten długofalowy cel nie jest możliwy do osiągnięcia do 2011 r. – natomiast powinien być osiągnięty do 2015 r., zgodnie z dyrektywą UE 2000/60/WE (tzw. Ramową Dyrektywą Wodną).

Zgodnie z wymaganiami ustawy – “Prawo wodne” konieczne jest w zlewisku Morza Bałtyckiego (do którego należy 99,7% powierzchni Polski): zapewnienie do 2015 r. 75% redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych; zaprzestanie do 2011 r. odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych; istotne ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu, a także niedopuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych.

6.1.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie ochrony zasobów wodnych:

- ochrona ujęć wody pitnej (*Marszałek Województwa, Starosta – wydawanie pozwoleń wodnoprawnych, WIOŚ, Sanepid*),
- ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia oraz zastosowania technologicznego (*Marszałek Województwa, Starosta, WIOŚ*),
- optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych (*Marszałek Województwa, Starosta, Zakłady*),
- propagowanie instalowania liczników zużycia wody oraz stymulacja do zmniejszania jej zużycia (*Przedsiębiorstwa Wodociągowe*).

6.1.2.4. Cele krótkoterminowe i kierunki działań w zakresie jakości wód:

Ochrona jakości wód podziemnych przed zanieczyszczeniami polega na prowadzeniu działań administracyjno-prawnych, przyrodniczych i technicznych.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań wytyczone dla powiatu tczewskiego są następujące:

- zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody pitnej – poprzez odpowiednie zapisy w udzielonych pozwoleniach wodnoprawnych (*Marszałek Województwa, Starosta*),

- sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych, ścieków komunalnych i deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne – poprzez odpowiednie zapisy w udzielonych pozwoleniach wodnoprawnych (*Marszałek Województwa, Starosta*),
- działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń – poprzez kontrole (*WIOŚ*),
- eliminacja zanieczyszczeń wymywanych przez opady poprzez zorganizowany odbiór wód opadowych z terenów przemysłowych – poprzez kontrole (*WIOŚ*),
- opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej i wody w kąpieliskach (*WIOŚ, Sanepid*),
- sporządzanie opracowań stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekspertyz hydrologicznych (*WIOŚ*).
- odtworzenie rowów w ciągu dróg (zarządy dróg).

6.1.2.5. Efekty działań:

- zwiększenie ilości oczyszczanych ścieków deszczowych i roztopowych,
- poprawa czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców i turystów regionu,
- utrzymywanie równowagi w bilansie wód.

6.1.2.6. Głównymi metodami realizacji ochrony wód są:

- monitoring środowiskowy – jako system pomiarów obserwacji cech i właściwości środowiska w celu dostarczenia informacji o aktualnym stanie i tendencjach zmian środowiska oraz przewidywania skutków tych zmian,
- ocena oddziaływania na środowisko – jako działanie identyfikacyjne i prognostyczne, oceniające wpływ przedsięwzięć na środowisko,
- ochrona bierna – czyli przestrzeganie zakazów i ograniczeń dotyczących wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska,
- ochrona czynna – czyli wykonywanie nakazów dotyczących usuwania przyczyn zanieczyszczenia wód.

Jedną z głównych zasad ochrony wód podziemnych, przyjętych przez aktualnie obowiązujące Prawo Wodne, jest zakaz bezpośredniego wprowadzania ścieków do poziomów wodonośnych i ograniczenia wprowadzania ścieków do ziemi. Jednocześnie, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego /Dz. U. z 2006 roku Nr 137 poz. 984/, co wymaga wzmożonej kontroli wpływu takiego postępowania m.in. na jakość wód podziemnych.

6.2. Powietrze atmosferyczne

Pomimo wyraźnego spadku emisji z zakładów przemysłowych nadal niepokojący pozostaje wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego, czyli tzw. emisji „niskiej”. Niska emisja zanieczyszczeń powietrza jest emisją pochodzącą z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych opalanych najczęściej węglem tanim, a więc o złej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Mimo stosunkowo niewielkiego udziału niskiej emisji w globalnej emisji zanieczyszczeń, jej wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia jest istotny, głównie ze względu na lokalizację tych źródeł oraz warunki wprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery. Z procesem spalania węgla, zwłaszcza w nisko sprawnych paleniskach indywidualnych i małych kotłach z rusztem stałym związana jest emisja benzo(α)pirenu należącego do grupy węglowodorów aromatycznych.

Znacznym problemem, szczególnie w dużych miastach, jest również emisja ze środków transportu. W dużych ośrodkach przemysłowych udział zanieczyszczeń komunikacyjnych jest porównywalny z zanieczyszczeniami pochodzącymi z emitorów przemysłowych i energetycznych. Biorąc pod uwagę tendencje zmian emisji NO_x zwraca uwagę rosnący z roku na rok poziom emisji ze źródeł mobilnych, przy spadku emisji tego zanieczyszczenia ze źródeł stacjonarnych.

6.2.1. Stan aktualny

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (NO_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
- pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
- pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
- pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Na terenie powiatu, zlokalizowane są m.in. zakłady odprowadzające zanieczyszczenia do powietrza:

1. Zakład Masarski Stanisława Rąbały w Bielawach – Kocioł parowy i komory wędzarnicze,
2. PKP Cargo S.A. Zakład Taboru w Gdyni (jednostka w Zajązdkowie Tczewskim) – 7 kotłowni i stolarnia,
3. Eaton Truck Components Sp. z o.o. w Tczewie – Produkcja skrzyń biegów i podzespołów,
4. Fregata S.A. w Waćmierzu – produkcja środków ochrony roślin,
5. Wytwórnia mas bitumicznych w Pomyjach (Przedsiębiorstwo Budowy Dróg w Starogardzie Gdańskim) – produkcja masy bitumicznej (asfaltowej) oraz elementów betonowych,
6. ULSTEIN FAMA Sp. z o.o. – W zakładzie odbywa się produkcja urządzeń na statki,
7. Masarnia Jana Szturo – Dąbrówka Tczewska – zakład zajmuje się ubojem trzody chlewnej, produkcją wyrobów z mięsa i podrobów mięsnych,
8. Vogel & Noot Packaging Polska S.A. – w fabryce odbywa się produkcja puszek i pudełek ozdobnych,
9. COLMEC Sp. z o.o. – w zakładzie odbywa się regeneracja zużytych opon pojazdów ciężarowych i autobusowych w procesie bieżnikowania,
10. Przedsiębiorstwo Handlowo – Produkcyjne „Alma – Color” Sp. z o.o. Gniew – firma zajmuje się produkcją farb i lakierów,
11. FLETRONICS International Poland Sp. z o.o.- Firma produkuje metalowe obudowy do urządzeń telekomunikacyjnych oraz podzespoły elektroniczne do urządzeń nadawczych, telewizyjnych i radiowych,
12. FAMA Sp. z o.o. Gniew – zakład wytwarza urządzenia okrętowe,
13. Zakład Przetwórstwa Rolno – Spożywczego „KORAL” Sp. z o.o. Tczew – zakład zajmuje się produkcją przetworów rybnych, emisję do powietrza powodują kotłownie i komory wędzarnicze,
14. RATIONEL POLSKA Sp. z o.o. – zakład zajmuje się produkcją stolarki otworowej – okien i drzwi z drewna iglastego,
15. VELFAC Sp. z o.o. w Wędkowach – produkcja stolarki okiennej,
16. SF POLSKA Sp. z o.o. w Wędkowach – produkcja stolarki okiennej,
17. STOCZNIA TCZEW Sp. z o.o. – zakład zajmuje się produkcją stalowych kadłubów małych jednostek pływających,

18. MIKROSTYK S.A. Gniew – zakład zajmuje się produkcją elementów z metali i tworzyw sztucznych do AGD, RTV i detali do przemysłu samochodowego,
19. APATOR METRIX S.A. Tczew – zakład zajmuje się produkcją gazomierzy przemysłowych i mieszkaniowych,
20. PRATERM Północ Sp. z o.o. z siedzibą w Świeciu przy ul. Ciepłej 9 – prowadzi kotłownię w Gniewie – Wytwarza ciepło na cele centralnego ogrzewania i ciepłą wodę użytkową, kotłownia – 2 kotły wodne WLM-5 o mocy cieplnej 5,8 MW każdy oraz 1 kocioł WCO-80 o mocy cieplnej 1,1 MW,
21. ROLLS-ROYCE MARINE POLAND Sp. z o.o. Gniew – w zakładzie odbywa się produkcja dźwigów, wciągarek i wind,
22. „GEMALTO” Sp. z o.o. Tczew w zakładzie odbywa się produkcja kart mikroprocesorowych do użytku telefonii komórkowej,
23. „ALARMTECH POLSKA” Sp. z o.o. Gniew – w zakładzie odbywa się produkcja podzespołów i urządzeń elektronicznych,
24. „WEGA ELEKTRONICS” Sp. z o.o. Gniew – w zakładzie odbywa się produkcja podzespołów i urządzeń elektronicznych,
25. „AMBER BOATS” Sp. z o.o. Tczew - w zakładzie odbywa się lakierowanie drewnianego wykończenia wnętrza kabin łodzi kadłubowych,
26. „Rolmag” Sp. z o.o. Opalenie – w zakładzie odbywa się produkcja wyrobów ceramicznych.
27. Fast Sp. z o.o. Pelplin – Produkcja mebli biurowych,
28. Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Tczew
  - w Rokitkach ul. Tczewska - 3 kotły – pozwolenie,
  - w Tczewie ul. Ceglarska – 3 kotły na gaz i olej.

Na terenie powiatu tczewskiego monitoring powietrza prowadzony jest przez trzy instytucje:

1. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
2. Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
3. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

System oceny jakości powietrza w powiecie tczewskim opiera się na wynikach pomiarów prowadzonych w stacji automatycznej, manualnej i pasywnej.

Na potrzeby oceny bieżącej (rocznej) WIOŚ wykonuje klasyfikację stref w oparciu o następujące założenia:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,
- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych,
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Tabela 7. Klasyfikacje ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia określone na terenie powiatu tczewskiego w latach 2004 i 2006.

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy							Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	
2004	A	A	A	A	A	A	A	A
2006	C	A	C	A	A	A	A	C

Tabela 8. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem ochrony roślin.

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO _x	O ₃	
2004	A	A	A	A
2006	A	A	A	A

Tabela 9. Zestawienie wyników pomiarowych wykonanych na terenie powiatu tczewskiego.

Miejscowość	Pomiar	Nazwa substancji	2005		2006	
			Średnia	Klasyfikacja	Średnia	Klasyfikacja
Tczew – ul. Obrońców Westerplatte	manualna	NO ₂	29,7	A	37,4	A
		SO ₂	12,3	A	18,8	C
Tczew – ul. 17 stycznia	manualna	PM10	23,3	A		
Tczew	pasywna	NO ₂	25,0	A	23,2	A
		SO ₂	9,0	A	10,3	A
		C ₆ H ₆	4,2	A	4,2	A
Tczew	pasywna	NO ₂	28,5	A	29,1	A
		SO ₂	6,8	A	9,1	A
		C ₆ H ₆	3,2	A	2,3	A
Tczew	automatyczna	NO ₂	16,5	A	16,8	A
		SO ₂	6,2	A	7,3	A
		PM10	36,9	C	33,2	C
		CO	516,9	A	447	A
Czarlin	pasywna	NO ₂	12,3	A		
Miłobądz	pasywna	NO ₂	26,1	A	29,2	A
		SO ₂	6,1	A	10	A
		C ₆ H ₆	2,9	A	2,3	A
Subkowy	pasywna	NO ₂	12,1	A		

Strefy zaklasyfikowane jako C wymagają opracowania programów ochrony powietrza. Powiat tczewski ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości pyłu PM10 i dwutlenku siarki SO₂ wymaga opracowania programu naprawczego.

O stanie zanieczyszczenia powietrza w powiecie decyduje głównie niska emisja tj. ogrzewanie w domach.

Powiat tczewski w związku z występowaniem ponadnormatywnej ilości pyłu zawieszonego, wyznaczony został przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska jako powiat wymagający opracowania programu naprawczego w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego.

Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo – finansowo - czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomów rozpatrywanych stężeń substancji do poziomu zapisanego w art. 85 ustawy POŚ, czyli zmniejszeniu go co najmniej do poziomu dopuszczalnego i stabilnego utrzymania go na takim poziomie.

W mieście Tczewie trwa modernizacja spalarni odpadów medycznych na terenie działki Szpitala Powiatowego, przy ul. 30-go Stycznia 57. Zadaniem zmodernizowanej spalarni będzie przede wszystkim rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów medycznych, powstających w placówkach medycznych administrowanych przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Tczewie, a także powstających w innych placówkach medycznych na terenie miasta Tczewa, całego powiatu oraz miejscowościach i powiatach ościennych – w obrębie województwa pomorskiego. Lokalizacja

spalarni na terenie Szpitala wynika z przepisów nakazujących unieszkodliwienie odpadów jak najbliżej miejsca ich wytworzenia, realizacji wojewódzkiego planu zagospodarowania odpadów medycznych (przy wysokim stopniu dofinansowania ze strony odpowiednich funduszy) oraz dążenia do obniżenia kosztów eksploatacyjnych Szpitala, którego organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe w Tczewie.

Ponadto, zgodnie z odpowiednimi dyrektywami Unii Europejskiej spalarnia będzie wyposażona dodatkowo w odpowiednie urządzenia, których zadaniem będzie pełne wykorzystanie ciepła, wytwarzanego w procesie spalania – częściowo do wytwarzania energii elektrycznej a częściowo do zasilania wewnętrznej sieci ciepłowniczej kompleksu szpitalnego.

Piec spalarni będzie wyposażony w odpowiednie palniki na gaz ziemny, a odpowiednia automatyka będzie uniemożliwiać rozpoczęcie procesu spalania w przypadku nie osiągnięcia przez instalację odpowiednich parametrów pracy (ze względu na ochronę środowiska). Oczyszczanie spalin będzie się odbywać metodą suchą, trzystopniową (dwukrotne napylenie środkami neutralizującymi i odpylanie na filtrach ceramicznych), gwarantującą emisję zanieczyszczeń atmosferycznych na poziomie określonym w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji. W stacji oczyszczania spalin zastosowane będą filtry ceramiczne.

Spaliny, emitowane do powietrza będą poddawane procesowi ciągłego monitorowania – w celu zapobiegania zanieczyszczeniu atmosfery szkodliwymi substancjami (odpowiednia automatyka spowoduje automatyczne wyłączenie urządzeń w przypadku przekroczenia norm emisyjnych). Zmodernizowana spalarnia zastąpi starą, wyeksploatowaną spalarnię, eksploatowaną jeszcze do niedawna na terenie Szpitala. W wyniku przeprowadzonej modernizacji nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń atmosferycznych w stosunku do emisji ze starej spalarni odpadów – nawet do 99,00%.

6.2.2. Program poprawy dla pola: Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie powiatu są związane z niską emisją, pochodzącą od ciągów komunikacyjnych oraz z emisją przemysłową. Niska emisja może zostać ograniczona poprzez odpowiednią termomodernizację budynków i kotłowni oraz korzystanie z ekologicznych i odnawialnych źródeł energii. Ekologiczne źródła energii są często źródłami niezwykle ekonomicznymi, jednak ich zastosowanie wymaga niezwykle szczegółowych badań i analiz. Zanieczyszczenia pochodzące od ciągów komunikacyjnych są trudne do wyeliminowania, zwłaszcza wobec ciągłej rozbudowy szlaków komunikacyjnych i przybywania samochodów. Rozwiązaniem jest organizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej w sposób umożliwiający ominięcie newralgicznych punktów. Przykładem działań może być budowa obwodnic a także wyprowadzenie ruchu z obszarów o gęstej zabudowie. Rozwiązaniem jest również promocja i korzystanie z ekologicznych środków transportu np. roweru. Rozbudowa ścieżek rowerowych z pewnością przyczyni się do poprawy stanu powietrza atmosferycznego oraz zmniejszy uciążliwość hałasu.

6.2.2.1. Cel strategiczny:

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu tczewskiego do wymaganych standardów

6.2.2.2. Cele długoterminowe:

- ograniczenie emisji z procesów spalania paliw w zakładach przemysłowych – poprzez kontrolę dotrzymania przez zakład warunków określonych w pozwoleniu na emisję zanieczyszczeń do powietrza (*WIOŚ*),
- ograniczanie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych - poprzez budowę obwodnic oraz modernizację dróg (*zarządcy dróg*),

- ograniczenie niskiej emisji pochodzącej ze źródeł zorganizowanych i indywidualnych – poprzez promowanie wykorzystania paliw ekologicznych (*Starosta, Burmistrz, Wójt, Organizacje pozarządowe*),
- wdrożenie skutecznego zarządzania ochroną środowiska – poprzez zapisy w decyzjach na emisję do powietrza oraz kontrole w zakładach przemysłowych (*Wojewoda, Starosta, WIOŚ*).

6.2.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii cieplnej (*Starosta, Burmistrz, Wójt, Organizacje pozarządowe*),
- ograniczenie emisji przemysłowej ze źródeł technologicznych (*Przedsiębiorcy*).

Najskuteczniejszą formą ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami jest prewencja, realizowana jako likwidacja zanieczyszczeń u źródła poprzez działania w zakresie:

- wielokierunkowych działań minimalizujących emisję zanieczyszczeń powietrza z zakładów przemysłowych,
- prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz minimalizacji zużycia energii (w tym surowców energetycznych),
- rozwój monitoringu zanieczyszczeń powietrza i dostosowanie go do aktualnych wymogów.

Źródłem zanieczyszczenia powietrza jest działalność gospodarcza, szczególnie przemysł. W celu ograniczenia emisji przemysłowej podjęto już szereg działań przez samych sprawców zanieczyszczeń, m.in. zainstalowano urządzenia ochronne, wdrożono nowe technologie. W celu dalszej minimalizacji tego wpływu należy podjąć następujące działania:

6.2.2.4. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- ograniczenie emisji pyłowo-gazowej poprzez:
  - rozbudowę lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu racjonalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw (*Zakłady Ciepłownicze*),
  - budowę lub modernizację urządzeń odpylających stosowanie wysokosprawnych, nowoczesnych technik odpylania (*Przedsiębiorcy*),
  - hermetyzacje procesów technologicznych (*Przedsiębiorcy*),
  - likwidację źródeł emisji nieorganizowanej (*mieszkańcy powiatu*),
  - tworzenie technicznych możliwości korzystania z czystych paliw przy uzbrajaniu terenów pod budownictwo mieszkaniowe (*Burmistrz, Wójt*),
  - uprawa wierzby energetycznej w celu uzyskania energii odnawialnej (*Przedsiębiorcy, mieszkańcy powiatu*),
- wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska naturalnego, nawiązywanie współpracy z innymi jednostkami w tworzeniu baz danych dotyczących jakości powietrza (*WIOŚ*),
- przestrzeganie przez poszczególne zakłady norm odnośnie emisji zanieczyszczeń (*Przedsiębiorcy*),
- racjonalna polityka ekologiczna zakładów przemysłowych (*Przedsiębiorcy*).

6.3. Hałas

6.3.1. Stan aktualny

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją powiatu. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na samopoczucie i środowisko.

Hałasem nazywa się każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określony jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Odczucie hałasu jest więc bardzo subiektywne i zależy od wrażliwości słuchowej poszczególnych jednostek. Zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, określony za pomocą parametrów akustycznych czasu i przestrzeni nazywa się umownie klimatem akustycznym środowiska zewnętrznego. Uciążliwość hałasu dla organizmu zależy od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania.

Podstawę prawną działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem stanowi przede wszystkim ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865 i Nr 154, poz. 958). Artykuł 112 stwierdza: “Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

1. utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
2. zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, w przypadku niedotrzymania wymagań.

Dodatkowo uwzględnić należy rozwiązania zgodne z wymaganiami ochrony środowiska zawarte w projektach budowlanych obiektów lokalizowanych w pobliżu tras komunikacyjnych w ramach tzw. charakterystyki ekologicznej obiektu (według zarządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 roku).

Pozostałe ustalenia dotyczące hałasu zawarte są w następujących aktach prawnych:

- Prawo o ruchu drogowym,
- o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- o drogach publicznych,
- o Inspekcji Ochrony Środowiska,
- o zagospodarowaniu przestrzennym,
- Prawo budowlane,
- o autostradach płatnych,

oraz odpowiednich przepisach wykonawczych i normach.

Wartości progowe poziomów hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826). Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej uwzględnione zostały również uwarunkowania zawarte w prawie wspólnotowym. Zagadnienia związane z hałasem podzielone zostały na cztery kategorie:

- emisje hałasu z pojazdów silnikowych: Dyrektywy 78/1015/EWG (motocykle) i 96/20/WE (pojazdy silnikowe) wprowadzające limity poziomu natężenia dźwięku,
- emisje hałasu ze sprzętu domowego: Dyrektywa ramowa 86/594/EWG,
- emisje hałasu z samolotów: Dyrektywy 80/51/EWG (samoloty ponadźwiękowe), 89/629/EWG (samoloty odrzutowe), 92/14/EWG (ograniczenie eksploatacji samolotów),
- sprzęt i maszyny budowlane: Dyrektywa ramowa 84/532/EWG (dopuszczalne poziomy mocy akustycznej) oraz siedem dyrektyw “córek”: 84/533/EWG (sprężarki), 84/534/EWG (żurawie wieżowe), 84/535/EWG (generatory prądu), 85/537/EWG (kruszarki betonu), 85/538/EWG (kosiarki do trawy), 86/662/EWG (koparki hydrauliczne).

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,

- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Pomiarów kontrolnych hałasu przemysłowego na terenie powiatu tczewskiego dokonuje Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, kontrolując poziom hałasu przenikającego do środowiska. W przypadkach stwierdzenia nadmiernego poziomu hałasu nakładane są kary.

Za pozytywny fakt należy uznać skoncentrowanie zakładów przemysłowych na obszarach oddzielonych od aglomeracji miejskich. Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOS.

Hałas komunikacyjny

Największy wpływ na klimat akustyczny na terenie powiatu kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny. Ogólnie można stwierdzić że w powiecie występuje typowa sytuacja - największy problem z hałasem komunikacyjnym ma miejsce w mieście Tczew oraz w otoczeniu głównych tras komunikacyjnych (droga krajowa nr 1 i 22 a perspektywnie autostrada A1). Dodatkowo w aglomeracjach miejskich występuje duży współczynnik uciążliwości społecznej ze względu na wysoką gęstość zaludnienia.

hałas komunikacyjny drogowy

Powiat Tczewski posiada dogodne położenie komunikacyjne. Harmonijny rozwój transportu i komunikacji jest warunkiem decydującym o rozwoju gospodarczym danego obszaru. Z drugiej strony, rozwój motoryzacji, oddziałuje negatywnie na środowisko, zwłaszcza gdy nie jest związany z modernizacją i rozwojem stanu technicznego dróg. Corocznie przybywa około 10% samochodów.

Tabela 10. Wyniki pomiarów hałasu wzdłuż drogi krajowej nr 1 i 22 na terenie powiatu tczewskiego w 2005 roku.

Miejsce pomiaru	Poziomy statystyczne			Charakterystyka natężenia ruchu		
	Leq dB(A)	Lmin dB(A)	Lmax dB(A)	L pojazdów poj./h	L pojazdów ciężkich poj./h	Udział poj. ciężkich %
Droga krajowa nr 1						
Pieniążkowo	76.3	52.3	85.8	828	180	21.7
Kolonia Ostrowicka	73.0	42.3	86.8	384	144	37.5
Jeleń	75,0	45,4	89,8	528	114	21,6
Rakowiec	74,6	40,9	87,6	492	120	24,4
Piaseczno	75,1	40,2	86,5	432	108	25,0
Nicponia	76,2	47,4	91,3	440	110	25,0
Gniew	74,9	45,3	88,7	412	84	20,4
Lignowy Szlacheckie	76,9	43,3	89,7	456	168	36,8
Rudno	79,1	53,2	91,3	840	240	28,6
Gręblin	77,4	56,2	91,9	576	84	14,6
Subkowy	76,1	57,3	89,2	792	156	19,7
Czarlin	80,8	55,4	92,1	912	192	21,0
Tczew	76,4	52,1	90,8	1288	326	25,3

Miejsce pomiaru	Poziomy statystyczne			Charakterystyka natężenia ruchu		
	Leq dB(A)	Lmin dB(A)	Lmax dB(A)	L pojazdów poj./h	L pojazdów ciężkich poj./h	Udział poj. ciężkich %
Miłobądz	76,3	45,8	88,8	2214	252	11,4
Droga krajowa nr 22						
Swarożyn	79,6	42,0	91,0	660	144	21,8

Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- ✓ natężenie ruchu komunikacyjnego,
- ✓ udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- ✓ odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- ✓ prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- ✓ typ i stan techniczny pojazdów,
- ✓ nachylenie drogi,
- ✓ stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Ponad 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania „oszczędnych” materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

6.3.2. Program poprawy dla pola: hałas

6.3.2.1. Cel strategiczny:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu i spełnienie obowiązujących standardów w zakresie poziomu hałasu

6.3.2.2. Cele długoterminowe:

- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna (*zarządcy dróg*),
- wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego (*zarządcy dróg*),
- prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej (*Wojewoda, Starosta, Burmistrz, Wójt*)
- zintegrowanie działań w zakresie ochrony przed hałasem z planami zagospodarowania przestrzennego (mapowanie cyfrowe, strefy ograniczonego użytkowania, lokalizacja obiektów, przebieg szlaków transportu drogowego i szynowego itp.) (*Starosta, Burmistrz, Wójt*)
- prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem (*Starosta, Burmistrz, Wójt, organizacje pozarządowe*).

6.3.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- zintensyfikowanie działań ograniczających negatywny wpływ hałasu na mieszkańców poprzez:
  - poprawę stanu nawierzchni dróg (*zarządcy dróg*),

- przypadki stwierdzenia przekroczeń emisji hałasu poza zakładem i w związku z tym wydawanie decyzji administracyjnych (*Starostwo Powiatowe*).

Efekty działań:

- zmniejszenie skali obiektywnego narażenia mieszkańców powiatu na hałas,
- spełnienie obowiązujących standardów w zakresie poziomu hałasu,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zmniejszenie subiektywnie odczuwalnej uciążliwości hałasowej.

6.4. Pola elektromagnetyczne

6.4.1. Stan aktualny

Podział promieniowania elektromagnetycznego na jonizujące i niejonizujące wynika z granicznej wielkości energii, która wystarcza do jonizacji cząstek materii.

Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych.

W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych. Do najbardziej znanych należą izotopy uranu i toru, a także potasu, węgla i wodoru. Intensywność promieniowania wywołana naturalnymi pierwiastkami promieniotwórczymi jest różna w różnych miejscach naszego globu.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu). Również wytwarzane są przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

Promieniowanie niejonizujące

W przypadku powiatu tczewskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Źródła mikrofal

Źródłami mikrofal w powiecie są urządzenia nadawczo – odbiorcze sieci telefonii komórkowej. Urządzenia takie znajdują się na specjalnych masztach bądź wysokich kominach i budynkach.

W zakresie mikrofalowym pola elektromagnetycznego największy niepokój wśród społeczeństwa budzi telefonia komórkowa. Jej burzliwy rozwój w ostatnich kilku

latach, objawiający się ogromną liczbą samych telefonów oraz ilością stacji bazowych instalowanych na budynkach, w szczególności w dużych miastach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego typu łączności. Wyzwała to w ludziach ogromne emocje i budzi niepokój o zagrożenie dla zdrowia człowieka.

6.4.2. Program poprawy dla pola: Promieniowanie elektromagnetyczne

6.4.2.1. Cel strategiczny:

Ograniczanie i monitoring promieniowania elektromagnetycznego

6.4.2.2. Cel długoterminowy:

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony promieniowania elektromagnetycznego

6.4.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- przestrzeganie zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poświęconych ochronie przed promieniowaniem elektromagnetycznym z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania wokół niektórych źródeł promieniowania (*Burmistrz, Wójt*),
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym (*Przedsiębiorcy*).

6.5. Poważne awarie

6.5.1. Awarie przemysłowe

6.5.2. Stan aktualny

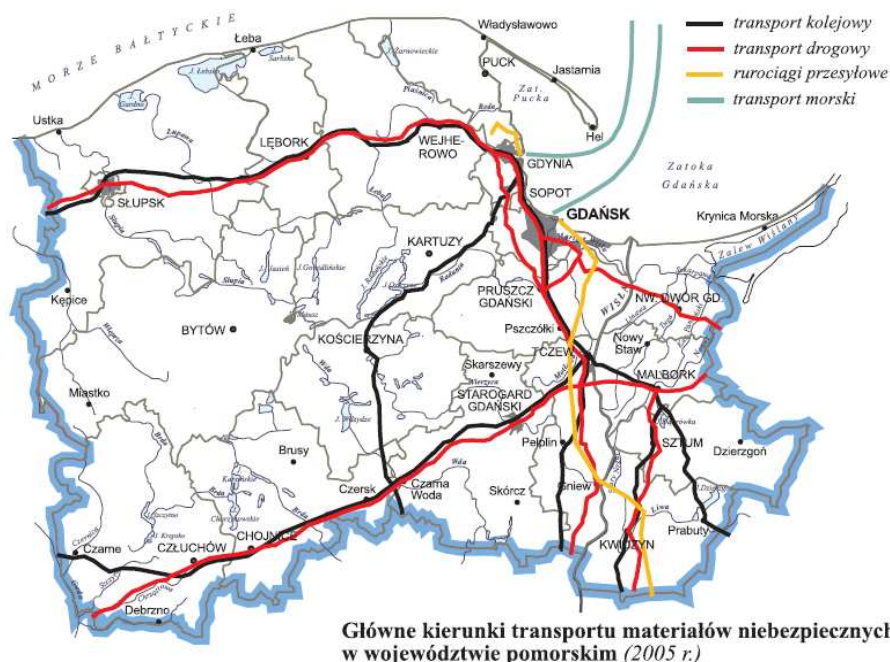
Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865 i Nr 154, poz. 958) wprowadza w miejsce nazwy dotychczas stosowanej – “nadzwyczajne zagrożenie środowiska” problematykę pod nazwą “poważne awarie” wraz z odpowiednimi regulacjami.

- *poważna awaria przemysłowa* przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, do ochrony przed poważnymi awariami zobowiązani są zarówno prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii, jak i dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji. Zasady zaliczania zakładów do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2006 r. (Dz. U. Nr 30, poz. 208) zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie powiatu tczewskiego nie istnieją zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Istotnym źródłem zagrożenia są wypadki i awarie w transporcie kolejowym i drogowym materiałów niebezpiecznych. W tym przypadku najbardziej zagrożone są drogi o największym ruchu tego typu przewozów. Na terenie powiatu tczewskiego należy do nich droga krajowa nr 1 i 22, autostrada A1.

6.5.3. Program poprawy dla pola: Poważne awarie

6.5.3.1. Cel strategiczny:

Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia

6.5.3.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- uaktualnianie listy obiektów mogących być przyczyną poważnej awarii (zakłady o zwiększonym i dużym stopniu ryzyka) oraz wyegzekwowanie od nich sporządzenia: raportów bezpieczeństwa, zakładowych planów zarządzania ryzykiem oraz planów operacyjno-ratowniczych, prewencyjnych programów zapobiegania awariom (WIOŚ),
- monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji (WIOŚ),
- opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom (*Przedsiębiorcy*)
- opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii (*Straż Pożarna*),
- utrzymywania w gotowości służb reakcyjnych na wypadek zaistnienia poważnej awarii (*Straż Pożarna*),
- prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań (*Straż Pożarna*),
- promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych (*Straż Pożarna*).

Efekty działań:

- wzrost bezpieczeństwa środowiskowego,
- zmniejszenie strat wymiernych i niewymiernych (ekonomicznych, materialnych i społecznych) w wyniku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i transportowych,
- minimalizacja ryzyka występowania poważnych awarii oraz nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska poprzez zwiększony poziom prewencji,
- wzrost świadomości społecznej,

- ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń spowodowanych błędem ludzi lub ich nieświadomym działaniem,
- zlikwidowanie części przyczyn powodujących zdarzenia nadzwyczajne i poważne awarie
- zwiększenie możliwości przeciwdziałania skutkom występowania wydarzeń nadzwyczajnych.

7. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

7.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

7.1.1. Lasy

Łączna powierzchnia lasów i gruntów leśnych w Powiecie Tczewskim wynosi 110,47 km², stanowi to 15,83 % łącznej powierzchni.

W tutejszych lasach przeważają drzewostany sosnowe, ale większość z nich to drzewostany mieszane, a najuboższe pod względem składu gatunkowego są zalesienia porolne w wieku do 40 lat. Drzewostany na dawnych gruntach leśnych wyróżniają się bogatszą strukturą gatunkową, pionową, podszytami oraz roślinnością dna lasu.

Lasy z przewagą gatunków liściastych występują w okolicach Pelplina i lasach Opaleńskich (Gmina Gniew). Są to drzewostany dębowe i to te najstarsze. W składzie gatunkowym drzewostanów stwierdzono 28 gatunków drzew, w tym 7 obcego pochodzenia. Większość z nich występuje w formie domieszek, a niektóre spotyka się sporadycznie. Z gatunków obcego pochodzenia występują dąb czerwony, akacja i w mniejszym stopniu daglezja.

7.1.1.2. Program poprawy dla pola: Lasy

7.1.1.2.1. Cel strategiczny:

Wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych

7.1.1.2.2. Cele długoterminowe:

- wzrost lesistości powiatu poprzez zalesianie nieużytków i terenów zdegradowanych i porolnych (*Nadleśnictwo*),
- ochrona zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin (*Nadleśnictwo*),
- zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów (*Nadleśnictwo*),
- renaturalizacja obszarów leśnych (*Nadleśnictwo*),
- powiększanie różnorodności biologicznej w lasach na poziomie genetycznym i gatunkowym (*Nadleśnictwo*),
- poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów (*Nadleśnictwo*).

7.1.1.2.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego (*Nadleśnictwo*),
- inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego (*Burmistrz, Wójt*),
- utrzymanie istniejących kompleksów leśnych (*Nadleśnictwo*),
- zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych (*Nadleśnictwo*),
- dostosowanie lasów i leśnictwa, w większym niż dotychczas zakresie, do wypełniania zróżnicowanych funkcji nie tylko przyrodniczych ale także społecznych (np. turystycznych) - powszechne, choć sterowane, udostępnienie lasów społeczeństwu z zachowaniem zasady niedopuszczania do zagrożenia trwałości i jakości zasobów leśnych (*Nadleśnictwo*),
- ochrona gleb leśnych, a szczególnie substancji organicznej gleby (*Nadleśnictwo*),
- prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa (w tym pracowników leśnictwa) w zakresie celów i korzyści trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwój edukacji i nauk leśnych (*Nadleśnictwo*),
- użytkowanie zasobów leśnych w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody,

- bioróżnorodności i krajobrazu (*Nadleśnictwo*),
- nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych (*Starosta – zadanie zlecone Nadleśnictwu Starogard*),
  - rekreacyjne użytkowanie i zagospodarowanie lasu (*Nadleśnictwo*),
  - współdziałanie leśnictwa z samorządami i administracją państwową (*Nadleśnictwo*),
  - stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki),
  - wydawanie decyzji administracyjnych nakazujących wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa (*Starosta*).

7.1.1.2.4. Efekty działań:

- zwiększenie atrakcyjności powiatu
- zaspokojenie wypoczynkowo – sportowych potrzeb mieszkańców
- zapewnienie lasom właściwego znaczenia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ochronie krajobrazu
- wzmocnienie wodochronnych, glebochronnych i klimatotwórczych funkcji lasów
- zwiększenie zasobów i produktywności oraz trwałości i bezpieczeństwa ekosystemów leśnych

7.1.2. Dominujące w powiecie zbiorowiska roślinne

Szata roślinna powiatu tczewskiego w znacznym stopniu jest zmodyfikowana przez działalność człowieka. Tylko około 14 % powierzchni powiatu przypada na tereny leśne, gdzie szata roślinna zachowuje najbardziej zbliżony do naturalnego charakter. Oprócz tego na terenie powiatu występują zarośla głógów, jeżyn i tarniny; zarośla wierzby; zbiorowiska roślinne związane z torfowiskami niskimi i murszami oraz torfowiskami przejściowymi.

7.1.2.1. Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

SPECJALNE OBSZARY OCHRONY (SOO)

1. WAĆMIERZ

Obiekt położony jest około 150 m na południowy zachód od drogi łączącej miejscowości Waćmierz i Brzuśce. Pomiędzy morenowymi pagórkami znajduje się zespół niewielkich, dystroficznych zbiorników wodnych. Największy z nich ma około 300 m długości. Głębokość wody sięga 2 m. Roślinność przybrzeżną tworzy zespół złożony głównie z tataraku, z domieszką trzciny pospolitej, skrzypu błotnego, marka szerokolistnego i manny mielec, zaś od strony wschodniej także pałki szerokolistnej. Na znacznej części odkrytego lustra wody występują rośliny z zespołu reprezentowanego przede wszystkim przez rdestnicę pływającą oraz grążela żółtego. Na brzegach zbiornika na krawędzi wody występują krzewy wierzby szarej, a od strony wschodniej i północnej także brzozy brodawkowatej oraz omszonej. Strome brzegi zbiornika od strony zachodniej i południowej porastają robinie akacjowe.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Zbiorniki wodne położone na opisywanym obszarze stanowią największe stanowisko strzebli błotnej na terenie województwa pomorskiego, choć populacja tego gatunku nie jest oceniana na najliczniejszą. Natomiast ze względu na znaczną powierzchnię i głębokość wody tutejszych zbiorników istnieje szansa długotrwałego przetrwania tego gatunku.

ZAGROŻENIA

Potencjalne zagrożenie stanowią postępujące zmiany sukcesyjne obserwowane w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Ponieważ obszar Waćmierz, leżący w wyraźnym zagłębieniu terenu, jest całkowicie otoczony polami ornymi, zagrożenie dla jego egzystencji mogą stanowić substancje biogenne spływające z otaczających pól.

Niekorzystna działalność człowieka polega obecnie przede wszystkim na wyławianiu ryb, w tym strzebli błotnej, ze zbiorników wodnych oraz zarybianie gatunkami drapieżnymi, zwłaszcza szczupakiem. Prawdopodobnie ten właśnie czynnik powoduje wyraźny spadek liczebności strzebli błotnej obserwowany w ostatnich latach.

2. DOLINA WISŁA

Obszar obejmuje odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od południowej granicy woj. Pomorskiego do mostu na Wiśle, na południe od Tczewa. W granicach ostoi znajduje się także obszar wideł Wisły i Nogatu w rejonie Białej Góry. Rzeka płynie korytem w dużym stopniu naturalnym, z namuliskami i łachami piaszczystymi. W dolinie zachowane są starorzecza, otoczone mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami zbocza doliny tworzą wysokie skarpy, na których utrzymują się ciepłolubne murawy napiaskowe i grądy zboczowe.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Fragment stosunkowo dobrze zachowanej doliny wielkiej rzeki z naturalnym układem roślinności. Na tym obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym dobrze wykształcone i zachowane różne typy łągów. Wyróżniono tu 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i odnotowano 13 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata i cenna jest ichtiofauna. We florze roślin naczyniowych stwierdzono liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione w Polsce. Jest to też fragment ostoi ptasiej o randze europejskiej.

ZAGROŻENIA

Zagrożenie dla przyrody tego obszaru stanowi zanieczyszczenie wód (przemysłowe i komunalne), zabudowa brzegów, zalesianie muraw oraz spontaniczna sukcesja wskutek zaprzestania wypasu i wypalania muraw. Głównym, potencjalnym zagrożeniem jest projekt kaskadyzacji Wisły, oraz jej regulacja.

Uwaga: Dolina podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową wymagają utrzymywania ich w należyтым stanie technicznym. Prace z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczą różnych fragmentów doliny rzecznej. Przy ich wykonywaniu powinna zostać zachowana dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny i nie pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków, których ochrona jest celem utworzenia obszaru Natura 2000.

OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)

1. DOLINA DOLNEJ WISŁY

Odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. Rzeka płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Wisła przepływa w granicach obszaru przez kilka dużych miast, jak: Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew.

Planowana jest budowa nowej zapory - stopień wodny w Nieszawie.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 39.

Występują co najmniej 46 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Gniazduje ok.180 gatunków ptaków. Bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących; bardzo ważny teren zimowiskowy bielika (C2).

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczarna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygojad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna.

W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników (C4).

W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielik, gałoń, nurogęś; stosunkowo licznie (C7) występuje bielaczek; ptaki wodnobłotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników (C4).

Awifauna obszaru nie jest dostatecznie poznana.

Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne.

ZAGROŻENIA

Niszczenie morfologicznej różnorodności międzywału, zanieczyszczenie wód (przemysłowe i komunalne), zabudowa brzegów, zalesianie muraw, spontaniczna sukcesja roślinności wskutek zaprzestania lub zmniejszenia intensywności wypasu zwierząt w międzywału, zamiana użytków zielonych na pola orne w międzywału.

Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymywania ich w należyтым stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000. Potencjalnym zagrożeniem jest projekt budowy stopnia wodnego w Nieszawie.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

1. GNIEWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

W powiecie tczewskim na obszarze gmin Gniew, Morzeszczyn i Pelplin znajduje się Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu. Obszar ten zajmuje powierzchnię 2 586 ha i obejmuje końcowy odcinek doliny rzeki Wierzycy od Janiszewa (Miasto i Gmina Pelplin) do ujścia do Wisły. Oprócz doliny Wierzycy występują tu fragmenty silnie sfalowanej, zalesionej wysoczyzny morenowej. Główną wartość przyrodniczą obszaru stanowi dolina rzeczna z całym zestawem elementów morfologicznych i ze zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinności. Szczególnie istotna jest rola doliny tzw. korytarza ekologicznego.

2. NADWIŚLAŃSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Zajmuje południowo-wschodnią część gminy Gniew. Powierzchnia tego obszaru chronionego wynosi 4 676 ha. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu Silnie sfalowaną wysoczyznę morenową rozciągają doliny erozyjne. Obszar jest prawie całkowicie zalesiony. Przeważają bory sosnowe, ale występują tu także lasy dębowo - grabowe i ciepłolubne dąbrowy.

3. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ŻUŁAW GDAŃSKICH

Na obszarze powiatu jednostka ta zajmuje powierzchnię 1550 ha i jest zlokalizowana w granicach administracyjnych gminy Tczew. Specyfikę tego obszaru podkreśla skomplikowany system hydrograficzny z odwodnieniem grawitacyjnym. Środowisko przyrodnicze ma tu w znacznym stopniu antropogeniczną genezę, a krajobraz ma charakter kulturowy.

7.1.3. Program poprawy dla pola: Obszary chronione i tereny zieleni

7.1.3.1. Cel strategiczny:

Ukształtowanie i ochrona miejskiego systemu obszarów ochronnych.

7.1.3.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych

- utrzymanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych,
- renaturalizacja i poprawa stanu najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów i siedlisk, szczególnie leśnych i wodno-błotnych,
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości miasta i ochrona lasów,
- ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym zainwestowaniem
- ochrona istniejącej zieleni urządzonej,
- utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin i rzek.

Ochrona fauny i flory

- rozszerzenie i usprawnienie ochrony *in situ* i *ex situ* gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem oraz starych, tradycyjnych odmian roślin i ras zwierząt hodowlanych mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej, poprzez stworzenie i utrzymanie niezbędnych warunków technicznych do takiej ochrony (stosowne obiekty i ich wyposażenie) oraz wspieranie badań i prac rozwojowych z tego zakresu,
- zachowanie istniejących zbiorników wodnych,
- blokowanie inwestycji uciążliwego przemysłu,
- zapewnienie korzystnego przeciwdziałania wprowadzaniu gatunków, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk lub stanowić zagrożenie gatunków rodzimych.

Ochrona i utrzymanie krajobrazu rekreacyjnego

- wzmocnienie roli rekreacyjnej terenów zielonych,
- rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo.

7.2. Gleby

Gleby powiatu tczewskiego kształtują się od czasu ustąpienia lądolodu i jako gleby młode wykazują ścisły związek z rodzajem materiału skalnego pokrywającego dany teren. Na przeważającej części występują dość żyzne gleby brunatne. Niewielkie obszary na zachód od Tczewa zajmują gleby bielcowe, natomiast na obszarze deltowym na północ od Tczewa zalegają mady. Na Nizinie Walichnowskiej występują czarne ziemie. W południowej części powiatu, w rejonie Gminy Gniew, występują łąki. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby dobre i bardzo dobra (klasa gleb: I, II i III a).

Rozmieszczenie gleb wykazuje wyraźny związek z budową geologiczną, rzeźbą terenu, a także z użytkowaniem ziemi. Podłożem, na którym wytworzyły się gleby są na stokach pokrywy zwierzelinowe, koluwalne i deluwialne, a w dnach dolin osady aluwialne.

7.2.1. Program poprawy dla pola: Gleby

7.2.1.1. Cel strategiczny:

Racjonalne wykorzystanie gleby wraz z jej ochrona i rekultywacją

7.2.1.2. Cele długoterminowe:

- Zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i poziomów zanieczyszczeń (*użytkownicy gruntów*),
- Ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby poprzez zagospodarowanie m.in.: odługujących gruntów (*użytkownicy gruntów*),
- Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym (*użytkownicy gruntów*),
- Właściwe kształtowanie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji m.in. poprzez wdrażanie programów rolno-środowiskowych (*użytkownicy gruntów*),
- Zachowanie naturalnych kompleksów łąk torfowych jako regulatora stosunków wodnych i klimatycznych przyległych do nich terenów (*użytkownicy gruntów*).

7.2.1.3. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych (*WIOS*),
- przeciwdziałanie erozji gleb poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów na gruntach o nachyleniu powyżej 10% (*użytkownicy gruntów*),
- ograniczanie erozji wodnej i wietrznej gleby poprzez możliwie jak najdłuższe utrzymywanie pokrywy roślinnej w postaci wprowadzenia upraw wieloletnich oraz wsiewek i poplonów (*użytkownicy gruntów*),
- racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie (*użytkownicy gruntów*).

7.3. Ochrona zasobów kopalin

Tabela 11. Obszary górnicze występujące na terenie powiatu tczewskiego wg Rejestru Obszarów Górniczych.

Nazwa obszaru górniczego	Geologiczne zasoby	Złoże	Wydobycie
Gąsiorki	1456	Kruszywa naturalne	188
Gniew III	708	Kruszywa naturalne	74
Gniewskie Młyny	257	Kruszywa naturalne	-
Gaszyn	538	Kruszywa naturalne	691
Krółów Las	736	Kruszywa naturalne	-
Rokitki	41	Kruszywa naturalne	-
Rokitki II	3096	Kruszywa naturalne	23
Stanisławie	23	Kruszywa naturalne	-
Stanisławie I	183	Kruszywa naturalne	-

Na terenie powiatu należy ograniczać nielegalną eksploatację kopalin. Nielegalna eksploatacja kopalin narusza racjonalną gospodarkę surowcami mineralnymi a także powoduje straty w środowisku, dochodzi bowiem do niszczenia przyrody oraz degradacji gleb, wód podziemnych i powierzchniowych. Nielegalne wyrobiska poeksploatacyjne z czasem przeobrażają się w nielegalne wysypiska odpadów albo wylewiska ścieków, a te stanowią potencjalne ogniska zanieczyszczeń dla wód podziemnych, które zasilają ujęcia wody pitnej.

7.3.1. Program poprawy dla pola: Ochrona zasobów kopalin

7.3.1.1. Cel strategiczny:

Ochrona zasobów złóż, także nieeksploatowanych, zahamowanie nielegalnego wydobycia kopalin oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

7.3.1.2. Cele krótko i długoterminowe:

- Wystąpienie do Ministra Środowiska o przekazywanie informacji o wielkości wydobycia,
- Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalin,
- Ochrona terenów perspektywicznych pod względem wydobycia kopalin,
- Inwentaryzacja wyrobisk po eksploatacji bez koncesji,
- Stworzenie inwentaryzacji złóż kopalnianych i wyrobisk po eksploatacji bez koncesji (WIOŚ w Gdańsku rozpoczął taką inwentaryzację i należy ją w dalszym ciągu kontynuować).

7.3.1.3. Kierunki działań:

- opiniowanie studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego (*Burmistrz, Wójt*),
- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (*Burmistrz, Wójt*),
- weryfikacja ustaleń istniejących planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego (*Burmistrz, Wójt*),
- ograniczenie możliwości wykorzystania kopaliny uzyskanej w innych niż koncesjonowane procesach inwestycyjnych – uświadomienie władzom lokalnym o konsekwencjach m.in. finansowych o eksploatacji bez koncesji (*Marszałek, Starosta*).

7.4. Powierzchnia terenu

Utrzymanie obecnych standardów życia jest niemożliwe bez wytwarzania odpadów. Odpady pochodzą zarówno z gospodarstw domowych jak i wszelkich gałęzi przemysłu. Często są odpadami niebezpiecznymi stwarzającymi zagrożenie dla zdrowia. Odpady muszą być zatem odpowiednio zagospodarowane lub przetworzone. Uporządkowana gospodarka odpadami wpływa nie tylko na poprawę stanu czystości wód, gleby i powietrza, ale również daje obraz atrakcyjności danego terenu.

Główne cele gospodarki odpadami:

- organizacji, finansowaniu lub współfinansowaniu i zarządzaniu składowaniem i unieszkodliwianiem odpadów,
- organizacji, finansowaniu lub współfinansowaniu systemu selektywnego zbioru odpadów
- edukacji ekologicznej,
- z upoważnienia miasta, zarządzaniu i kontroli realizacji stosowanej logistyki wywozu i gromadzenia odpadów na podstawie regulaminów gospodarki odpadami.

Uznać należy, że stosowane częstotliwości wywozu są prawidłowe, dostosowane do potrzeb mieszkańców zależnie od miejsca zamieszkania:

- dla terenów zabudowy niskiej 1 – 2 razy na miesiąc,
- dla terenów zabudowy wysokiej 1 – 2 razy na tydzień.

Na terenie powiatu tczewskiego zlokalizowane są trzy składowiska odpadów

- w mieście Tczewie przy ul. Rokickiej,
- w Ropuchach (Miasto i Gmina Pelplin),
- w Nicponi (Gm. Gniew).

7.4.1. Program poprawy dla pola: Powierzchnia ziemi

7.4.1.1. Cel strategiczny:

Rekultywacja terenów zdegradowanych

7.4.1.2. Cele krótko i długoterminowe:

- na bieżąco likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów (*Burmistrz, Wójt, „sprawca”*),
- wprowadzenie gminnej zbiórki przeterminowanych środków ochrony roślin (*Burmistrz, Wójt*),
- prawidłowa gospodarka rolna - świadome i poprawne nawożenie pól (*właściciele gospodarstw rolnych*).

7.4.1.3. Kierunki działań:

- monitorowanie zmian w klasyfikacji i użytkowaniu gruntów, stopnia ich degradacji oraz wykonywania zadań rekultywacyjnych,
- inwentaryzacja i określenie skali zagrożeń w poszczególnych obiektach (*WIOŚ*).

8. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII

W ramach tego zagadnienia pod uwagę należy wziąć przede wszystkim zmniejszenie materiałochłonności, odpadowości, wodochłonności i energochłonności produkcji przemysłowej.

Jest to podejście korzystne zarówno ze względów ochrony zasobów środowiska, jak też ekonomii prowadzonych procesów technologicznych w poszczególnych zakładach. Oprócz minimalizacji oddziaływania na środowisko, poprzez pobór wody, surowców naturalnych i energii, wytwórcy z sektora gospodarczego mają szansę ponieść niższe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska, oraz zredukować koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

8.1. Racjonalizacja użytkowania wody produkcyjnej i konsumpcyjnej

8.1.1. Cel długoterminowy:

Zmniejszenie w perspektywie do roku 2010 wodochłonności produkcji przemysłowej o 50%.

Największe znaczenie dla realizacji tego celu mają działania podejmowane szczególnie przez sektor komunalny.

Konieczne jest ograniczenie do minimum korzystania z zasobów wód podziemnych do celów przemysłowych, a także wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych mających na celu propagowanie zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych. Duże znaczenie ma również ograniczenie strat wody przy przesyłaniu jej z ujęć do odbiorców, poprzez bieżące remonty i konserwację sieci wodociągowej.

8.1.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- minimalizacja wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych (*Przedsiębiorcy*),
- zmniejszenie zapotrzebowania na wodę w przemyśle i rolnictwie (*Przedsiębiorcy*),
- kontynuacja modernizacji sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych (*Zakłady Wodociągów, Przedsiębiorcy*),
- wspieranie działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwach domowych (*Zakłady Wodociągów*).

8.1.3. Efekty wynikające z racjonalizacji zużycia wody:

- zwiększenie regionalnych zasobów wodnych,
- przywrócenie równowagi w środowisku wodnym,
- ograniczenie deficytów wody,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych ścieków.

8.2. Zmniejszenie zużycia energii

8.2.1. Cel długoterminowy:

Zmniejszenie zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę krajowego produktu brutto o 25% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2000.

Osiągnięcie celu długoterminowego związane jest z sukcesywnym wprowadzaniem założeń polityki energetycznej państwa. Głównym stymulatorem osiągnięcia celu ogólnego będzie urealnienie cen energii, m.in. poprzez wliczenie w jej cenę jednostkową kosztów środowiskowych (opłaty produktowe od paliw, zróżnicowane w zależności od uciążliwości danego paliwa dla środowiska). Podstawowe znaczenie będą mieć działania w zakresie restrukturyzacji

i modernizacji gospodarki (wprowadzanie energooszczędnych technologii) oraz wzrost świadomości społeczeństwa. Ograniczenie ogólnego zużycia energii (a więc zmniejszenie produkcji energii) przyniesie efekty w postaci zmniejszenia zużycia surowców energetycznych, a także zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska.

8.2.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- poprawa parametrów energetycznych budynków (*Zarządcy budynków*),
- podnoszenie sprawności procesów wytwarzania energii (*Zarządcy budynków*),
- racjonalizacja zużycia i oszczędzania energii przez społeczeństwo powiatu (*Odbiorcy energii*),
- stymulowanie i wspieranie przedsięwzięć w zakresie zmniejszania zużycia energii (*Zarządcy budynków*).

8.2.3. Efekty wynikające ze zmniejszenia energochłonności gospodarki:

- zmniejszenie eksploatacji zasobów naturalnych,
- spadek zużycia paliw,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza,
- ograniczenie kosztów ochrony atmosfery przed zanieczyszczeniami,
- zmniejszenie negatywnych oddziaływań zanieczyszczeń powietrza na środowisko,
- zmniejszenie kosztów produkcji energii.

8.3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

8.3.1. Cele długoterminowe:

Zwiększenie do roku 2010 udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 3,1% i systematyczny wzrost do 7,5% w roku 2010, zwiększenie do roku 2010 wykorzystania energii z regionalnych źródeł odnawialnych o 100% w stosunku do roku 2000.

Obecnie wykorzystanie energii odnawialnej w Unii Europejskiej kształtuje się na poziomie 6 %. Planuje się wzrost tego udziału do 12% w perspektywie roku 2010. W Polsce zakłada się, że w 2010 roku udział zużycia energii odnawialnej będzie na poziomie 7,5 % (wynika to z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła).

W powiecie tczewskim wykorzystywano dotychczas przede wszystkim energię rzek i biomasy, a pozostałe źródła w znikomym stopniu.

Rodzaje energii odnawialnej:

- energia biomasy,
- energia geotermalna,
- energia słoneczna
- energia wiatru,
- energia wodna,
- energia otoczenia,
- energia fal morskich, przyptyków i odpływów,
- inne.

Energia biomasy to m.in.:

- uprawy roślin energetycznych w rolnictwie i leśnictwie
- pozyskiwanie biomasy z odpadów w gospodarce tarcicą w leśnictwie i przemyśle meblarskim
- instalacje ciepłe na biomasę

- agro-rafinerie
- pozyskiwanie biogazu z ulegających beztlenowej biodegradacji odpadów organicznych
- pozyskiwanie biogazu z ulegających beztlenowej biodegradacji osadów ściekowych
- pozyskiwanie biogazu z odpadów komunalnych płynnych i stałych
- agregaty prądotwórcze na biogaz
- ciepłownie do spalania biogazu
- biogaz jako paliwo napędowe do pojazdów

Biomasa jest największym źródłem energii odnawialnej. Powstaje w wyniku fotosyntezy i jest to skumulowana część energii słonecznej gromadzona i przetwarzana przez liście. Wykorzystanie biomasy, do celów energetycznych następuje przez bezpośrednie spalanie drewna i jego odpadów, słomy, odpadków produkcji roślinnej lub roślin energetycznych (specjalnego gatunku wierzby oraz tzw. malwy pensylwańskiej itp.). Biogaz nadający się do celów energetycznych może powstawać w procesie fermentacji beztlenowej odpadów zwierzęcych w biogazowniach rolniczych, osadu ściekowego na oczyszczalniach ścieków oraz odpadów organicznych na komunalnych wysypiskach śmieci. Biogaz o dużej zawartości metanu (powyżej 40%) może być wykorzystany do celów użytkowych, głównie do celów energetycznych. Ostatnimi czasy duże nadzieje pokłada się w wykorzystaniu paliw ciekłych uzyskiwanych z biomasy.

Tereny powiatu mają potencjalne możliwości pozyskiwania energii odnawialnej, głównie w postaci energii biomasy. Duże obszary upraw rolnych i hodowli są potencjalnym źródłem znaczących ilości słomy i biogazu z fermentacji metanowej odchodów zwierzęcych. Stwarza to realne możliwości wykorzystania energii z biomasy. Ponadto na rozpatrywanym obszarze istnieją też dogodne warunki uprawiania roślin do celów energetycznych takich jak wysoko wydajne gatunki wierzby i topoli.

W Nicponi w gminie Gniew powstał matecznik, który ma być bazą dla kolejnych plantacji wierzby energetycznej. Operację pilotuje spółka EKO - Gniew.

Na składowisku odpadów komunalnych w Tczewie przy ulicy Rokickiej na koniec 2008 roku planuje się uruchomić elektrownię biogazu ewentualnie „przekazać” biogaz do elektrociepłowni.

Energia geotermalna to m.in.:

- ciepłownie geotermalne,
- wykorzystanie energii geotermalnej w suszarnictwie, chłodnictwie, warzywnictwie, balneologii i rekreacji.

Energia geotermalna w Polsce jest konkurencyjna pod względem ekologicznym i ekonomicznym w stosunku do pozostałych źródeł energii. Energia ta, możliwa w najbliższej perspektywie do pozyskania dla celów praktycznych (głównie w ciepłownictwie) zgromadzona jest w gorących suchych skałach, parach wodnych i wodach wypełniających porowate skały. W Polsce wody takie występują na ogół na głębokościach od 700 do 3000 m i mają temperaturę od 20 do 100 stopni C. Największym problemem są obecnie wysokie koszty odwiertów.

Powiat tczewski leży w obszarze karbońsko-dewońskiego basenu geotermalnego, nad subbasenem pomorskim. Potencjalne zasoby wody o temperaturze ok. 90⁰ C w tym subbasenie oceniane są na ok. 12 mld. m³, co odpowiada ok. 72 mln. ton ropy naftowej. Są to ogromne zasoby, których wykorzystanie mogłoby w pełni zaspokoić potrzeby energetyczne całej tej części województwa.

Energia geotermalna wykorzystywana jest w indywidualnych źródłach.

Energetyka wodna to m. in.:

- małe elektrownie wodne,
- stopnie wodne,
- stare obiekty hydrotechniczne.

Energetyka wodna przekształca energię potencjalną cieków wodnych w energię elektryczną za pomocą turbin. Energetyczne zasoby wodne Polski są niewielkie ze względu na niezbyt obfite i niekorzystnie rozłożone opady, dużą przepuszczalność gruntu i niewielkie spadki terenów.

Na terenie powiatu zlokalizowane są obiekty na rzece Wieżyca wykorzystujące energię wodną:

- MEW „Brodnicke Młyny” – Gmina Gniew (w km. 5+000),
- EW „Stocki Młyn” – Miasto i Gmina Pelplin (w km. 21+180),
- MEW „Pelplin” – Miasto i Gmina Pelplin (w km. 30+770).

Energia słońca to przede wszystkim:

- kolektory słoneczne,
- instalacje fotowoltaiczne,
- oświetlenie solarne,
- sygnalizacja solarna.

Zasoby energii słonecznej są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50÷60 % tych potrzeb w okresie wiosenno – jesiennym. Oznacza to dość dogodne warunki do produkcji energii cieplnej na bazie kolektorów cieczowych lub próżniowych.

Energia wiatru to przede wszystkim:

- małe siłownie wiatrowe,
- farmy wiatrowe,
- pompownie wiatrowe.

Elektrownia wiatrowa może powstać na terenie powiatu tczewskiego:

- w gminie Subkowy - projektowana moc będzie tak duża, że mogłaby zaopatrzyć w prąd wszystkie okoliczne miejscowości. Wiatraki, w ilości od 4 do 20 sztuk, planuje się postawić w Subkowach, Waćmierzu, Brzuścach i Radostowie. Moc każdego z nich miałaby średnio 2 MW energii, wysokość - do 140 m, a rozpiętość skrzydeł - 45 m. Prąd z nowej farmy miałaby kupować Energetyka. Obecnie gmina Subkowy jest w trakcie przygotowania zmian do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Subkowy.
- w mieście i gminie Pelplin – projektowana jest budowa farmy elektrowni wiatrowych „Pelplin” z lokalizacją w obrębach miejscowości Lignowy Szlacheckie, Pomyje, Janiszewko, Rudno i Pelplin. Planowana jest budowa 24 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 48 MW – inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pelplin.

Energia otoczenia to m.in.:

- pompy ciepła z wykorzystaniem ciepła odpadowego,
- pompy ciepła z wykorzystaniem niskotemperaturowego ciepła rzek, zbiorników wody i ziemi oraz ścieków,
- współpraca pomp ciepła z systemami solarnymi,
- produkcja w skojarzeniu ciepła i chłodu w pompach ciepła,
- pozyskiwanie chłodu z rzek i zbiorników wodnych i wykorzystanie jego jako chłodziwa w układach klimatyzacyjnych.

8.3.2. Cele krótko i długoterminowe i kierunki działania:

Realizację tego celu planuje się poprzez promocję i rozwój następujących urządzeń i systemów grzewczych zaliczanych do grupy odnawialnych źródeł energii:

- źródła ciepła opalane biomasą stałą,
- źródła ciepła opalane biogazem,
- instalacje solarne,
- małe elektrownie wodne,
- pompy,

- elektrownie wiatrowe,
- rozwój plantacji roślin energetycznych.

8.3.3. Efekty wynikające z wykorzystania źródeł odnawialnych:

- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- zmniejszenie zużycia surowców naturalnych i innych materiałów,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

8.4. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji

8.4.1. Cele długoterminowe:

- ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji 50% w stosunku do roku 1990,
- wycofanie z produkcji i użytkowania, bądź ograniczenie użytkowania substancji i materiałów niebezpiecznych (reglamentowanych przez dyrektywy UE i przepisy prawa międzynarodowego) (dotyczy substancji zawierających metale ciężkie, trwałe zanieczyszczenia organiczne oraz substancje niszczące warstwę ozonową).

8.4.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- ograniczenie nieprawidłowego wykorzystania zasobów naturalnych (*Wojewoda, Starosta*),
- minimalizacja zanieczyszczeń i zapobieganie zanieczyszczeniom, uciążliwościom i zagrożeniom u źródła (*Przedsiębiorca*),
- zwiększenie recyklingu i odzysku materiałowego i energetycznego (*Przedsiębiorca*).

8.4.3. Efekty wynikające ze zmniejszenia materiałochłonności i odpadowości produkcji:

- zmniejszenie nakładów jednostkowych na produkcję przemysłową,
- zmniejszenie ogólnych kosztów ochrony środowiska w zakładach,
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- zmniejszenie zużycia surowców naturalnych i innych materiałów,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

8.5. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

Wschodnia część powiatu znajduje się w strefie zagrożonej powodzią i zatopieniem od rzeki Wisły; niesprzyjające warunki meteorologiczne (intensywne opady deszczu, szybkie topnienie śniegu) mogą być przyczyną powstania lokalnych zatopień. Obszary zagrożone chronione są wałami przeciwpowodziowymi, a tereny polderowe odwadniane są przez sieć rowów melioracyjnych. Utrzymaniem tych spraw w obszarze zajmują się RZGW Gdańsk odpowiednio Zarząd Zlewni Żuław i Rzek Przymorza Wschodniego z siedzibą w Tczewie i Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego. Stan techniczny wałów w większej części jest zły lub bardzo zły ostatnio po powodzi w 1997 roku przystąpiono do modernizacji obwałowań. W powiecie poza nielicznymi stawami rybnymi nie ma retencjonowania wód powierzchniowych, które pozwoliłoby efektywnie sterować odpływami i skutecznie oddziaływać na zagrożenia powodziowe.

Dla zapewnienia sprawnej ochrony przed powodzią powołany jest Ośrodek Koordynacyjno-Informacyjny (OKI) osłony przeciwpowodziowej przy RZGW. Nadrzędnym zadaniem OKI jest koordynacja działań mających na celu zapewnienie sprawnej ochrony przed powodzią.

Tabela 12. Wały wodne na terenie powiatu tczewskiego.

Tczew	
Wisła	wał wiślany – 5,8 km
Kanał Młyński	wał kanału Młyńskiego – 6,3 km
Gmina Gniew	
Wisła	wał wiślany na nizinie walichnowskiej – 9,0 km
Wisła	wał wiślany na nizinie opaleńskiej – 6,4 km
Struga Młyńska	wał Strugi Młyńskiej – 2,8 km
Miasto i Gmina Pelplin	
Wisła	wał wiślany – 5,0 km
Gmina Subkowy	
Wisła	wał wiślany – 2,5 km

8.5.1. Cel strategiczny:

Zapobieganie zagrożeniom powodziowym

8.5.2. Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- systematyczna konserwacja rzek i cieków,
- konserwacja wałów przeciwpowodziowych i innych urządzeń ochrony przeciwpowodziowej,
- przystosowanie terenów międzywał do szybkiego reagowania w przypadku powodzi (wycinanie lasów i zarośli łęgowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych),
- stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią,
- opracowanie planu awaryjnego na wypadek powodzi, uwzględniającego ochronę obiektów wrażliwych na terenie miasta (np. oczyszczalni ścieków, ujęć wód, terenów zabytkowych i przyrodniczo cennych, składowisk odpadów, itp.),
- zabezpieczenie osuwisk w ciągach dróg powiatowych.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW). Z jego inicjatywy powstaje opracowanie projektu planu ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym. RZGW są również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

9. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.1. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska

Tabela 13. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie miasta Tczew.

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	Urząd Miejski Straż Miejska	2004-2007	Realizowane na bieżąco przez właścicieli - % skanalizowania terenu miasta wynosi 98%.	Koszt poniesiony przez właścicieli zbiorników.
2	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych – modernizacja rowów melioracyjnych	Urząd Miejski Starostwo Powiatowe Marszałek Województwa Pomorskiego	2004-2007	Realizowane w ramach robót publicznych przez Zakład Usług Komunalnych.	-
3	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek	RZGW Gdańsk Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2007 2004-2006 2004 2007	Realizacja zadania przesunięta na 2008 r. Dane dotyczą miasta i gminy Tczew: 2004 r. - okoszenia i odmulenia, (22,1 km, w tym odmulenia 2,6 km) 2005 r. - okoszenie i odmulenia (32,4 km w tym odmulenia 1,7 km) 2006 r. - okoszenia i odmulenia (24,7 km w tym odmulenia 0,3 km) Udrożnienie Kanału Młyńskiego oraz cieków wodnych (dopływy Motław i Strugi Subkowskiej) w obrębie miasta Tczewa oraz oczyszczenie lewego brzegu Wisły (wzdłuż ulicy Nadbrzeżnej) Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych.	 27,5 44,8 58,9 206,59 34,196
4	Budowa nabrzeża Wisły	RZGW Gdańsk	2004	W trakcie realizacji.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
5	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	Przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy	2004-2007	W trakcie realizacji przez wspólnoty mieszkaniowe.	Koszt ponoszony przez indywidualnych odbiorców wody.
6	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	Urząd Miejski Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Realizowane w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
7	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na pozostałym obszarze miasta z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	Urząd Miejski	2004-2007	Realizowane na bieżąco.	915,68
8	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na pozostałych terenach miasta lub w zabudowie rozproszonej	Urząd Miejski przedsiębiorstwa wod.- kan. prywatni inwestorzy	2004-2007	Realizowane sporadycznie na obrzeżach miasta przez prywatnych inwestorów.	Koszt ponoszony przez indywidualnych inwestorów.
9	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych	Urząd Miejski Starostwo Powiatowe Przedsiębiorstwa wod.-kan.	2004-2007	Realizowane na bieżąco w trakcie prowadzonych inwestycji i remontów.	-
Zadania zrealizowano dodatkowo					
10	Odwodnienie terenu w ciągu ul. Portowców	Urząd Miejski	2004	Zadanie zrealizowane w 2004 roku.	129,79
11	Odwodnienie ulic na Os. Kolejarz	Urząd Miejski	2005	Zadanie zrealizowane w 2005 roku.	0,467
12	Budowa kanalizacji deszczowej na Górkach	Urząd Miejski	2005	Zadanie zrealizowane w 2005 roku.	452,94
13	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Ks. Sychty i ul. W. Poła	Urząd Miejski	2007	Zadanie zrealizowane w 2007 roku.	293,619
14	Budowa systemu odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych	Urząd Miejski	2007	Wykonano dokumentację projektową systemu odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych.	22,40

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona przed hałasem					
1	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko	Zarządy Dróg Powiatowych i Gminnych	2005	W 2006 r. WIOŚ wykonywał pomiary hałasu drogowego w ramach obowiązków ustawowych.	-
2	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych zarządcy obiektów	2004-2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych ustawiła ekran akustyczny wzdłuż drogi krajowej nr 1 od skrzyżowania ulicy Gdańskiej do Ronda Jana Pawła.	-
3	Modernizacja i remonty ulic na terenie miast i gmin	Gmina Miejska Tczew	2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2005 2005 2005-2006 2005-2006 2005 2007 2006 2007	Modernizacja i remonty ulic w zarządzie miejskim realizowane są na bieżąco. - ul. Ceglarska - ul. Biskupa Dominika - ul. Andersa - ul. Prusa - ul. Stoczniovców-Wiślana - ul. Przemysława II - ul. Wierzbowa - ul. Orzeszkowej wraz z parkingiem - ul. Wiślana - ul. Portowców - ul. Reymonta - ul. Kazimierza Wielkiego - ul. Ks. Ściegiennego - ul. Kruczkowskiego - ul. Rokicka i Jagiellońska - Modernizacja układu komunikacyjnego trasy obwodowej „podmiejskiej” - udzielona pomoc dla Powiatu Tczewskiego.	93,943 26,460 25,000 23,277 25,699 46,478 14,111 53,883 239,117 414,632 1 935,131 1 044,612 205,000 6 566,886 1 350,000 300,000

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Poważne awarie					
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie miasta	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004-2007	Realizowane na bieżąco przez Wydział Zarządzania Kryzysowego w ramach budżetu.	-
2	Działania edukacyjne dla ogółu ludności w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	Realizowane na bieżąco przez Wydział Zarządzania Kryzysowego w ramach budżetu.	-
3	Informowanie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Starostwo Powiatowe Urząd Miejski	2004-2007	Realizowane na bieżąco przez Wydział Zarządzania Kryzysowego w ramach budżetu.	-
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1	Promocja walorów przyrodniczych miasta	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	W trakcie realizacji w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
2	Tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej i osiedlowej	Gmina Miejska Tczew	2006	W trakcie realizacji.	-
3	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	Realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych gminy, utrzymanie miejskich terenów zieleni, obsadzenie kwietników, kompleksowe cięcia pielęgnacyjne drzew, renowacja trawników i utrzymanie zieleni na terenie CWRDW.	
4	Renowacja Parku Miejskiego w Tczewie	Gmina Miejska Tczew	2006	Koncepcja renowacji Parku Miejskiego wraz z terenami łączącymi ul. Nad Wisłą.	46,85
5	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Utworzono 170 mb ścieżek rowerowych na terenie miasta (w Al. Kociewskiej), wykonano ścieżkę pieszko-rowerową na terenie rekreacyjnym w rejonie ul. Piotrowo-Jagiellońska.	42,50

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Utrzymanie i poprawa infrastruktury na terenach zieleni miejskiej	Gmina Miejska Tczew	2004-2007	Wykonywane na bieżąco, remont skweru przy ul. Orzeszkowej, remont skweru przy ul. Łąkowej, prace porządkowe i remontowe w Amfiteatrze, naprawa infrastruktury technicznej miasta.	-
7	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesująco przyrodniczo miasta	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Bulwar nad Wisłą.	8 625,00
8	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2005	Na terenie miasta uznano za pomniki przyrody 5 drzew.	-
9	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Na terenie miasta Tczewa nie występują.	-
10	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Realizowane na bieżąco, na terenie miasta uznano za pomniki przyrody 5 drzew.	-
11	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Wnioski o wycinkę drzew i krzewów podlegają szczegółowej kontroli w terenie i wydawane są stosowne decyzje.	-
12	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Nie realizuje się z uwagi na brak obszarów wymagających takich rozwiązań.	-
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Budowa składowiska komunalnego	Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. (Tczew)	2006 2007	Wykonano szereg zadań inwestycyjnych w ramach uporządkowania sposobu bieżącej eksploatacji składowiska.	1 864,67 59,78

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na terenie miasta nie występują gleby cenne rolniczo.	-
3	Przeznaczenie gleb zdegradowanych do zalesiania	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na terenie miasta taki problem nie występuje.	-
4	Właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych (np. dla potrzeb małej retencji)	przedsiębiorcy	2004-2007	Na terenie miasta taki problem nie występuje.	-
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004 2005 2006 2007	Zrealizowano w ramach działalności oraz budżetu ARMAAG. Prowadzenie ewidencji instalacji nie wymagających pozwolenia, na których eksploatacja wymaga zgłoszenia oraz wszystkich instalacji posiadających pozwolenie.	39,000 53,000 53,510 54,259
2	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii miasta	Gmina Miejska Tczew	2004-2007	W trakcie realizacji.	-
3	Zmiana struktury grzewczej w mieście	Gmina Miejska Tczew prywatni inwestorzy	2004-2007	Do sieci ciepłowniczej przyłączono: - przy ul. Jagiellońskiej – 7 budynków o charakterze usługowo-przemysłowym - przy ul. Jodłowej – 1 pawilon usługowy - przy ul. Andersona – 3 budynki mieszkalne wielorodzinne - przy ul. Gdańskiej – 4 budynki usługowo-przemysłowe - przy ul. Armii Krajowej – 5 budynków mieszkalnych wielorodzinnych - przy ul. Czyżowskiej – 2 obiekty usługowo-handlowe - przy ul. Kubusia Puchatka – 2 budynki mieszkalne wielorodzinne - przy ul. Czerwonego Kapturka – 6 budynków mieszkalnych wielorodzinnych	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
				- przy ul. Piaskowej – 7 budynków handlowo-przemysłowych - przy ul. Rokickiej – 2 budynki handlowo-przemysłowe - przy Al. Zwycięstwa – 1 budynek usługowy - przy ul. Braci Grimm – 1 budynek usługowo-handlowy - przy ul. Sobieskiego – 12 budynków mieszkalnych wielorodzinnych - przy ul. Topolowej – 1 budynek mieszkalny wielorodzinny - przy ul. Wojska Polskiego – 1 budynek mieszkalny jednorodzinny.	
4	Gazyfikacja miasta	Gmina Miejska Tczew prywatni inwestorzy	2004-2007	Realizowane na bieżąco.	-
5	Modernizacja ciepłociągów	Gmina Miejska Tczew przedsiębiorstwa ciepłownicze	2004-2007	Realizowane w ramach inwestycji Zakładu Energetyki Ciepłej.	-
6	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych	Właściciele stacji	2004-2006	Zadanie realizowane.	-
7	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontroli poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
8	Termomodernizacja budynków komunalnych	Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej prywatni inwestorzy Gmina Miejska Tczew	2007 2007	Remont izolacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 7. Wymiana stolarki okiennej w budynku Szkoły Podstawowej Nr 8.	18,857 75,237

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
9	Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Miejska Tczew zarządy dróg	2005-2007	Zrealizowano w 2005 r. - Al. Kociewska Wykonano ścieżkę pieszo-rowerową na terenie rekreacyjnym w rejonie ul. Piotrowo-Jagiellońska.	77,810
10	Rozszerzenie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe Szkoły	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej m.in.: Zakup pomocy dydaktycznych.	64,608
2	Organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe firmy szkoleniowe	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
3	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
4	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe szkoły, media	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
5	Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na bieżąco.	-
7	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na bieżąco uaktualniane.	-
8	Promocja lokalnych walorów środowiska	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-
9	Opracowanie i wdrożenie Zintegrowanego Programu Edukacji Ekologicznej	Urząd Miejski	2004-2005	Realizacja w ramach programu oraz budżetu Pracowni Edukacji Ekologicznej.	-

Tabela 14. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Tczew.

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	Gmina Wiejska Tczew	2004-2007	Przeprowadzanie kontroli dotyczących sposobu zagospodarowania ścieków i nieczystości ciekłych prowadzonych przez pracowników UG.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych-modernizacja rowów melioracyjnych	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe Marszałek Województwa Pomorskiego	2004-2007	Udrożniono przepusty w Boroszewie i Zajączkowie i udrożniono odwodnienie ulicy Kasztanowej.	23,925
3	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek	RZGW Gdańsk Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2006	Dane dotyczą miasta i gminy Tczew: 2004 r. - okoszenia i odmulenia, (22,1 km, w tym odmulenia 2,6 km) 2005 r. - okoszenie i odmulenia (32,4 km w tym odmulenia 1,7 km) 2006 r. - okoszenia i odmulenia (24,7 km w tym odmulenia 0,3 km) Prace wykonane na: - ciekach uregulowanych - ciekach nieuregulowanych - kanałach - wałach przeciwpowodziowych.	27,50 44,80 58,90 47,932 42,677 0,556 44,603
4	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	Przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Wspólne kontrole eksploatatora sieci i pracowników UG Tczew.	Koszty ponoszone przez odbiorców wody
5	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Informacje umieszczane są na stronie internetowej gminy.	-
6	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na pozostałym obszarze gminy z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	Gmina Wiejska Tczew	2004-2007	Budowa sieci wodociągowej w: Zabagnie, Rokitkach, Bałdowie, Damaszce, Lubiszewie-Dąbrówce, Lubiszewie ul. Leśna i Sambora, Miłobądz – ul. Kolejowa, Boroszewie.	313,506

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
7	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Dąbrówka, Damaszk, Szczerbięcín, Rukosin, Boroszewo, Goszyn	Gmina Wiejska Tczew	2004	Wybudowano kanalizację sanitarną Damaszk-Turze. Opracowano projekty kanalizacji w Rukosinie i Goszynie. Dodatkowo wykonano projekty kanalizacji dla m. Stanisławie – Szpęgawa, Czatkowy i Gniszewo.	3 455,07
8	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków lub w zabudowie rozproszonej i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000	Gmina Wiejska Tczew przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne prywatni inwestorzy	2004-2007	W latach 2005-2006 na terenie gminy zostało wybudowanych 14 przydomowych oczyszczalni ścieków.	Koszty poniesione przez indywidualnych inwestorów.
9	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji	2004-2007	Prowadzenie kontroli dotyczącej sposobu zagospodarowywania nieczystościami ciekłymi przez właścicieli nieruchomości.	-
Zadania zrealizowano dodatkowo					
10	Rozbudowa stacji uzdatniania wody	Gmina Wiejska Tczew	2005-2006 2006	Rozbudowa stacji uzdatniania wody - Swarżynie - Tczewskich-Łąkach.	198,0 8,0
11	Kompleksowy program gospodarki ściekowej Gminy Tczew	Gmina Wiejska Tczew	2005-2007	Kompleksowy program gospodarki ściekowej Gminy Tczew.	458,5
12	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków		2005-2007 2007 2005	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w: - Swarżynie - Turzy - Szpęgawie – studium wykonalności.	11 002,513 130,0 213,5

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii gminy	Gmina Wiejska Tczew	2004-2005 2007 2005 2004-2006 2004	- Wymiana ogrzewania w: - budynku komunalnym w Mieście - świetlicy w Wędkowach - remizie strażackiej Turze - remont szkoły podstawowej w Lubiszewie - wykonanie instalacji gazowej w świetlicy Czatkowy.	22,0 25,0 16,0 800,0 15,0
2	Zmiana struktury grzewczej w miejscowościach	Gmina Wiejska Tczew prywatni inwestorzy	2004-2007	W 2007 roku Gmina Tczew przeprowadziła zmianę ogrzewania w obiektach gminnych tj. Ogrzewanie remizy w Boroszewie i świetlicy w Wędkowach.	42,332
3	Gazyfikacja miejscowości	Gmina Wiejska Tczew prywatni inwestorzy	2004-2005 2006-2007	Budowa sieci gazowej w: - Boroszewie - Swarżyn-Zabagno.	230,0 82,1
4	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontroli poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
5	Termomodernizacja budynków komunalnych	Gmina Wiejska Tczew Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2004-2007	Ocieplenie budynków tj. - szkoła podstawowa w Swarżynie - remizy w Swarżynie, Turzy, Boroszewie, - świetlice w Małżewie i Maleninie, - budynek Urzędu Gminy - Zespołu Kształcenia i Wychowania w Turzy - budynku komunalnego w Miłobądzu - Remont Dworu w Łukocinie - wymiana elewacji oraz stolarki okiennej oraz renowacja dachu.	438,0 20,0 430,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Wiejska Tczew zarządy dróg	2007	Budowa kociewskiej ścieżki rowerowej Gniew -Tczew - oznaczenie pionowe szlak im. Grzymiśława Nowe-Tczew.	67,0 1,572
7	Rozszerzenie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
Zadania zrealizowano dodatkowo					
8	Utwardzenie nawierzchni dróg wszystkich sołectw	Gmina Wiejska Tczew	2004-2006	Utwardzenie nawierzchni dróg wszystkich sołectw.	586,35
9	Przebudowa drogi	Gmina Wiejska Tczew + EFRG Starostwo Powiatowe + Gmina Wiejska Tczew	2004-2005 2007	Przebudowa drogi: - Stanisławie -Lubiszewo -powiatowej Damaszk - Boroszewo – Swarożyn.	1 535,231 500,0
Ochrona przed hałasem					
1	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich, zarządy dróg powiatowych i gminnych	2004-2007	Wykonanie zadania: - przy szkole Podstawowej w Miłobądzu, 41 sztuk 7 letnich sadzonek dębu, - przy boisku sportowym w Turzy 20 sztuk 7-letnich sadzonek jawora.	-
Poważne awarie					
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004	Zinwentaryzowane są miejsca potencjalnych zagrożeń.	-
2	Działanie edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	Współpraca z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego (ćwiczenia w Zajączkowie).	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Konkurs fotograficzny, coroczne konkursy Piękna Wieś, strona internetowa Urzędu Gminy.	7,00
2	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	- Zadania utrzymania zieleni są realizowane corocznie, polegają na wykaszaniu trawy, przycinaniu drzew i żywopłotów - Zagospodarowanie parku w Turzu.	30,00
3	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Wykonano centrum rekreacji sportu i modernizację boiska sportowego w Subkowach. W trakcie realizacji jest teren rekreacyjny w Brzuścach oraz plac zabaw w Narkowach.	50,00
4	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Umieszczanie odpowiednich obostrzeń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy. Na terenie gminy Tczew znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu „Żuławy Wiślane” – ochrona prowadzona na bieżąco	-
5	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na terenie gminy występuje 8 pojedynczych oraz trzy grupy drzew umieszczonych w rejestrze pomników przyrody. Są one nadzorowane przez właścicieli terenów, na których rosną pomniki i oraz przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i pracowników Urzędu Gminy.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Wnioski o wycinkę drzew i krzewów podlegają szczegółowej kontroli w terenie i wydawane są stosowne decyzje. W 2007 roku przeprowadzono kontrolę kopalni pospolitej „Rokitki II”.	-
7	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnym i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Zostały uwzględnione w planach budowy autostrady A1, obecnie realizowanej.	-
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Budowa składowiska komunalnego	Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. (Tczew)	2006	Opracowano projekt. Planowane rozpoczęcie realizacji zadania w 2008 roku.	-
2	Przeznaczenie gleb zdegradowanych do zalesiania	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Przeznaczenie gruntów zostało określone w Studium uwarunkowań i w planach zagospodarowania przestrzennego.	-
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Edukacja poprzez coroczne akcje „Sprzątania Świata” i „Dzień Ziemi” oraz zbiórka zużytych baterii w szkołach.	34,5
2	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe szkoły, media	2004-2007	Na terenie gminy prowadzone są akcje w szkołach dotyczące Sprzątania Świata oraz z okazji „Dnia Ziemi”.	10,0
3	Promocja działań związanych z ochroną środowiska:	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Informowanie o działaniach związanych z ochroną środowiska przez władzę	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
	współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	media		gminy Tczew.	
4	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Informowanie na stronie gminnej w zakładce „Aktualności”.	-
5	Promocja lokalnych walorów środowiska	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Informowanie na stronie gminnej w zakładce „Środowisko”.	-

Tabela 15. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Morzeszczyn.

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników /szamb/ kontrola gospodarki ściekami	UG Morzeszczyn	2004-2007	Likwidację nieszczelnych zbiorników (szamb) na terenach nieskanalizowanych zrealizowano w 50 % gospodarstw, kontrolą objęto 100 % gospodarstw z terenów nieskanalizowanych. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Odmulanie, okoszenia, regulacja i renowacja kanałów i koryt rzek	Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2007 2007	2004 r. - okoszenia (10,1 km) 2005 r. - okoszenie i odmulenia (7,2 km w tym odmulenia 1,7 km) 2006 r. - okoszenie i odmulenia (20,5 km w tym odmulenia 2,0 km) Prace wykonane na: - ciekach uregulowanych - ciekach nieuregulowanych	5,9 19,9 56,5 14,878 24,61
3	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	UG Morzeszczyn przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Zadania z tego zakresu były realizowane w ramach zadań inwestycyjnych jak i przyłączy wykonywanych przez inwestorów prywatnych.	-
4	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na pozostałym obszarze gminy z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	UG Morzeszczyn	2004	Budowa wodociągów: - Nowa Cerekiew – Rzeżęcín - we wsi Kierwałd.	543,0 445,0
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków aglomeracjach o RLM<2000	UG Morzeszczyn przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne prywatni inwestorzy	2004-2007	Wybudowano przydomowe oczyszczalnie ścieków.	32,0
6	Kanalizacja sanitarna wsi Rzeżęcín z włączeniem do oczyszczalni Morzeszczyn	UG Morzeszczyn	2004	Projekt zrealizowano w roku 2004. Wybudowano 2,8 km sieci kanalizacyjnej, jedną przepompownię. Zlikwidowano 30 zbiorników na ścieki.	480,0
7	Budowa kanalizacji na osiedlu mieszkaniowym w Morzeszczynie	UG Morzeszczyn	2005-2006	Zadanie zrealizowane.	71,0
8	Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Majewo z włączeniem do oczyszczalni Majewo	UG Morzeszczyn	2004-2006	Projekt zrealizowano w roku 2005. Wybudowano 1,5 km sieci kanalizacyjnej i jedną przepompownię. Zlikwidowano 10 zbiorników na ścieki.	360,0

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
9	Budowa sieci wodociągowej Majewo-Lipia Góra – z częściową modernizacją starej sieci – do sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody we wsi Majewo	UG Morzeszczyn	2003-2004	Projekt zrealizowano w roku 2003. Wybudowano 1,9 km sieci wodociągowej, zainstalowano 4 hydranty p. poż oraz 36 wodomierzy. Zlikwidowano przestarzałą, nie spełniającą warunków stację uzdatniania wody w Lipiej Górze.	80,0
10	Przebudowa sieci wodociągowej we wsi Borkowo	UG Morzeszczyn	2003-2005	Projekt zrealizowano w roku 2004. Wybudowano 1,1 km sieci wodociągowej, posadowiono 5 hydrantów p.poż. Zamontowano 18 wodomierzy.	75,0
11	Budowa wodociągu Nowa-Cerkiew- Rombark- Rzeżęcin Nagórowie. Zadanie nr 1 Nowa Cerkiew-Rombark	UG Morzeszczyn	2004-2006	Zadanie w trakcie realizacji. Wykonanie całości w 2011 roku. Zadanie obejmuje wykonanie ok. 2,5 km sieci wodociągowej, 5 hydrantów i 7 wodomierzy.	543,0
12	Budowa wodociągu na osiedlu mieszkaniowym w Morzeszczynie	UG Morzeszczyn	2003-2004	Zadanie wykonane w roku 2004. Wybudowano 0,25 km sieci wodociągowej	25,0
13	Budowa wodociągu Morzeszczyn	UG Morzeszczyn	2004-2005	Zadanie wykonane w roku 2005. Wybudowano 1,5 km sieci wodociągowej, zamontowano 3 hydranty p. poż oraz zainstalowano 6 liczników poboru wody.	95,0
14	Budowa wodociągu Kierwałd	UG Morzeszczyn	2004-2007	Budowa wodociągu Kierwałd.	445,0
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	Urząd Gminy Morzeszczyn	2004-2006	Opracowano audyt energetyczny dla gminy Morzeszczyn w roku 2005. Źródła energii odnawialnej oraz możliwości ich wykorzystania na terenie gminy.	12,5
2	Zmiana struktury grzewczej w miejscowościach	Urząd Gminy Morzeszczyn prywatni inwestorzy	2004-2007	Brak danych na temat realizacji zadania – zadanie nie leży w kompetencjach gminy.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
3	Gazyfikacja miejscowości	Urząd Gminy Morzeszczyn prywatni inwestorzy	2004-2007	Brak danych na temat realizacji zadania – zadanie nie leży w kompetencjach gminy	-
4	Modernizacja ciepłociągów	Urząd Gminy Morzeszczyn Przedsiębiorstwa ciepłownicze	2004-2007	Brak danych na temat realizacji zadania – zadanie nie leży w kompetencjach gminy.	-
5	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontroli poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
6	Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Gminy Morzeszczyn zarządy dróg	2005-2007	W trakcie realizacji.	12,5
7	Rozszerzenie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
Poważne awarie					
1	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb. Informacje przekazywane są w formie ogłoszeń, obwieszczeń lub znaków drogowych. Dot. Awarii sieci infrastruktury technicznej i drogowej.	1,70
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	Zadanie realizowane na bieżąco W roku 2005/2006 urządzono ok. 0,8 ha terenów zielonych w m. Morzeszczyn. Zwiększono przez to estetykę krajobrazu oraz atrakcyjność gminy. Dokonano rekultywacji oraz nowe nasadzenia drzew i krzewów, urządzono miejsca wypoczynku.	220,0

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Urząd Gminy Morzeszczyn	2004-2007	Zadanie realizowane na bieżąco.	-
3	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Zadanie realizowane na bieżąco.	-
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Wykonanie Planów Zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo przez wyłączenie z produkcji rolnej.	0,00
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. Uczestnictwo w „Zielonych Szkołach”.	2,5
2	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe szkoły, media	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	2,5
3	Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	2,5

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
4	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	2,5
5	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	2,5
6	Promocja lokalnych walorów środowiska	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe Media	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	2,5

Tabela 16. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Gniew.

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	Urząd Miasta i Gminy ZUK	2004-2007	Likwidacja 2 nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków.	33,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych - modernizacja rowów melioracyjnych	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Marszałek Województwa Pomorskiego, ZUK	2004-2007	Udrożniono 500 m rowów melioracyjnych w miejscowościach: Jeleń, Milanowo, Polskie-Gronowo, Rakowiec.	50,0
3	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek	RZGW Gdańsk Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2007	Odbudowano 2 ostrogi na rzece Wiśle w km 882 oraz naprawiono opaskę brzegową przy przeprawie promowej w km ca 876.	1 380,0
			2004-2006	Udrożniono ujściowy odcinek rzek i Wierzycy.	12,0
				2004 r. - okoszenie i odmulenia (24,3 km w tym odmulenia 0,6 km)	37,03
				2005 r. - okoszenie (24,3 km)	55,1
				2006 r. - okoszenia (24,4 km w tym odmulenie 2,6 km).	73,5
		2007	Prace wykonane na: - ciekach uregulowanych - ciekach nieuregulowanych - kanałach - wałach przeciwpowodziowych - stacjach pomp	4,0 26,663 41,916 109,643 94,269	
4	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	Przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy ZUK	2004-2007	W latach 2005-2006 zainstalowano ok. 300 liczników na terenie gminy. W roku 2007 zainstalowano ok. 20 szt. na przyłączach, 30 szt. na terenach wiejskich, poza tym ok. 200 szt. w blokach w mieście.	60,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
5	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe ZUK	2004-2007	Wprowadzenie opomiarowania zużytej wody. Opracowano ulotki informacyjne, zamieszczono artykuły w prasie oraz na stronie internetowej.	20,0
6	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	Urząd Miasta i Gminy ZUK	2004-2007	Budowa wodociągów Gniew-Cieple, Piaseczno-Jeleń. Powstało 990 m sieci wodociągowej przy ul. Hallera w m. Gniew.	600,0
7	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich lub o zabudowie zwartej rozproszonej i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000	Urząd Miasta i Gminy przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne prywatni inwestorzy	2004-2007	Na terenie gminy znajduje się ok. 5 przydomowych oczyszczalni ścieków m.in. w Nicponi i Tymawie, Osiedle Leśne.	30,0
8	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji	2004-2007	ul. Kościuszki-Wierzycza ul. Wiślana PKP	30,0
9	Oczyszczalnia biologiczna dla gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew RIN	2003-2007	Modernizacja oczyszczalni ścieków, rozbudowa kanalizacji sanitarnej (20,8 km).	8 017,7
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	Urząd Miasta i Gminy	2004-2006	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz został opracowany w 2002 r.	-
2	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii gminy	Urząd Miasta i Gminy	2004-2007	- Modernizacja ciepłowni zlokalizowanej na ul. Hallera 1 w Gniewie - Modernizacja kotłowni węglowej na nową ekologiczną opalaną biomasą w Zespole Szkół w Opaleniu.	1,99 310,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
3	Zmiana struktury grzewczej w miejscowościach	Urząd Miasta i Gminy prywatni inwestorzy	2004-2007	Budowa 2 kotłowni o małej mocy, opalanych wierzwą energetyczną.	-
4	Modernizacja ciepłociągów	Urząd Miasta i Gminy przedsiębiorstwa ciepłownicze	2004-2007	Remont odcinków sieci: od 27 stycznia do ul. Kusocińskiego wzdłuż ulicy Hallera, Sobieskiego.	300,0
5	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych	Właściciele stacji	2004-2006	Zakupiono analizator spalin i dymomierz.	18, 00
6	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontroli poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
7	Termomodernizacja budynków komunalnych	Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej prywatni inwestorzy	2004-2007	12 budynków na terenie gminy.	720,0
8	Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Miasta i Gminy zarządy dróg	2005-2007	Gmina jest w trakcie wyznaczania i oznakowania części szlaku rowerowego Tczew-Nowe.	6,0
9	Rozszerzanie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
10	Modernizacja istniejącego systemu ciepłowniczego miasta Gniew	UMiG Gniew PRATERM	2004-2007 (całkowity czas realizacji do 2011)	Wymiana 11 istniejących węzłów ciepłowniczych na nowoczesne węzły kompaktowe.	500,0
Zadania dodatkowe					
11	Modernizacja dróg	UMiG Gniew	2007 2006 2007 2005-2007	Modernizacja dróg: - w Piasecznie - gminnych - Nicponia – Brodzkie Młyny Budowa drogi powiatowej Gniew-Wielkie Walichnowy.	40,0 83,53 107,0 2 260,0 – partycypacja w kosztach

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona przed hałasem					
1	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych	2004-2007	Do końca roku 2006 GDDKiA miało dokonać nasadzeń 99 sztuk drzew wzdłuż dróg krajowych powiatu tczewskiego. Nasadzenie obejmuje następujący teren: - pas drogi krajowej nr 1, wzdłuż deptaka w mieście Gniew – 38 szt. 7-letnich sadzonek klonu.	-
Poważne awarie					
1	Działanie edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	Rozmowy w poszczególnych sołectwach oraz szkołach na temat zagrożenia ptasią grypą, organizowanie spotkań uczniów ze strażakami w maju każdego roku. Przeprowadzono szkolenia.	-
2	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Ulotki informacyjne wykładane w ogólnie dostępnych miejscach. Publikacje prasowe w lokalnej gazecie.	-
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Wydano „Przewodnik w przeszłość-dzieje Gniewa”. Opracowano ulotki informacyjne oraz foldery.	4,5
2	Zalesianie terenów zdegradowanych i nieużytków	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Nadleśnictwa właściciele lasów	2004-2007	Zalesiono 7.35 ha gruntów.	11,17
3	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	Nasadzenie drzew, krzewów i żywopłotów, konserwacja i utrzymanie zieleni na terenie gminy.	249,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
4	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Gmina jest w trakcie wyznaczania i oznakowania części szlaku rowerowego Tczew-Nowe kąpielisko-Mała Karczma kąpielisko – Półwieś.	6,0 961,00 32,80
5	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo gminy	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	4 szlaki edukacyjno-przyrodnicze.	167,87
6	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Ochrona roślin kserotermicznych w rezerwatach Wiosło Małe, Wiosło Duże, Opalenie Dolne i Opalenie Górne.	10,92
7	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie dotyczy.	
8	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystania zasobów przyrody	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Certyfikat FSC	2,37
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Budowa składowiska komunalnego	Zakład utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o.	2006	Opracowano projekt techniczny. Planowane rozpoczęcie realizacji zadania w 2008 roku.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	ARiMR, Izba Rolnicza	2004-2007	Od roku 2004 wykonano badania oceny zasobności gleb w składniki mineralne w następujących sołectwach: Brody Pomorskie, Gniew, Gogolewo, Polskie Gronowo, Piaseczno, Rakowiec, Szrudowo, Jeleń, Kolonia Ostrowicka. Rolnicy otrzymali wskazówki dotyczące nawożenia mineralnego i wapnowania gleb.	13,5
3	Upowszechnianie zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	2004-2007	Szkolenia z upowszechniania zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego organizowane były przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku, OIT w Tczewie.	-
4	Przeznaczanie gleb zdegradowanych do zalesiania	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie dotyczy.	-
5	Właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych (np. dla potrzeb małej retencji)	przedsiębiorcy	2004-2007	Wydawanie decyzji dot. Rekultywacji. Rekultywacja wyrobisk, rolnicze wykorzystanie gruntów.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Gmina dofinansowała realizację: - projektu edukacyjnego pn.: „Ferie z ogólnopolskim Towarzystwem ochrony ptaków” - zadania pn.: „Edukacyjne warsztaty ekologiczne, życie morza Bałtyckiego” - kurs dla koordynatorów edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych, - III edycję Gminnego Konkursu Ekologicznego: „Środowisko naturalne, w którym pragnę żyć” - dofinansowano utworzenie Izby Edukacji Leśno-Przyrodniczej na terenie Leśnictwa Opalenie - prowadzenie zajęć edukacyjnych poprzez Gniewskie Centrum Edukacji Ekologicznej, wycieczki ekologiczne, organizowanie szkoleń, prelekcji.	174,0
2	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Organizacja akcji „Święto Ziemi” i „Sprzątanie Świata”.	6,4
3	Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Współpraca z rozgłośnią radiową i lokalną prasą.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
4	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Organizacja zajęć w GCEE w Ciepłym, głównie dla dzieci i młodzieży z innych gmin.	-
5	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Umieszczenie informacji o stanie środowiska na stronie internetowej www.gcee.pl .	-
6	Promocja lokalnych walorów środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	- Zakupiono torby bawełniane z nadrukiem - przebieg szlaków na terenie gminy Gniew. - Wydano foldery promujące piesze szlaki turystyczne na terenie Gniewa, Pelplina i okolic. - Utrzymanie, promowanie szlaków edukacyjno-przyrodniczych.	1,86 2,5 10,0
7	Hala widowiskowo-sportowa w Gniewie, budowa II etap	UMiG Gniew	2003-2005	Wentylacja mechaniczna.	600,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Tabela 17. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Pelplin.

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	Urząd Gminy i Miasta Straż Miejska	2004-2007	W latach 2004-2007 skontrolowano 575 posesji, zlikwidowano 26 szamb.	Koszty ponieśli właściciele
2	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych – modernizacja rowów melioracyjnych	Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe, Marszałek Województwa Pomorskiego	2004-2007	Bieżąca konserwacja urządzeń Melioracyjnych.	Koszty poniesione przez UMiG Pelplin 62,47
3	Odbudowa układów melioracyjnych na terenie gminy Pelplin	Urząd Gminy i Miasta	2004-2007	Przywrócenie stanu pierwotnego niesprawnym urządzeniom melioracyjnym.	93,719
4	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek	RZGW Gdańsk Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2007 2004-2006 2007	Realizacja przesunięta na lata 2008-2011 2004 r. - okoszenia i odmulenia (29,0 km w tym odmulenia 0,4 km). 2005 r. - okoszenie i odmulenia (28,9 w tym odmulenia 0,4 km). 2006 r. - okoszenia i odmulenia (30,0 km w tym odmulenia 3,7 km). Prace wykonane na: - ciekach uregulowanych - kanałach - wałach przeciwpowodziowych - stacjach pomp	 38,1 51,9 106,3 6,462 74,383 73,813 78,468
5	Zagospodarowanie rzeki Wierzycy	Urząd Gminy i Miasta	2004	Zagospodarowanie brzegu: wycinanie krzewów, prace porządkowe.	0,785

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	Przedsiębiorstwa wodociągowe, prywatni inwestorzy	2004-2007	Zadanie realizowane w sposób ciągły.	Koszty ponoszone przez prywatnych inwestorów i przedsiębiorców
7	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe, organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	W latach 2004-2007 szkolenie „Rolnictwo a ochrona środowiska” na tematy edukacyjne dotyczące możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych.	0,9
8	Modernizacja ujęcia Pelplin	Urząd Gminy i Miasta	2004	Zakupiono złożę filtracyjne trójwarstwowe.	24,739
9	Budowa wodociągu Ornasowo	Urząd Gminy i Miasta	2004	Rok 2004 - SAPARD	399,2
10	Budowa wodociągu Hilarowo	Urząd Gminy i Miasta	2004	Wykonano I i II etap.	206,1
11	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na pozostałym obszarze gminy z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	Urząd Gminy i Miasta	2004-2007	Budowa wodociągu: - Lignowy Szlacheckie - Ropuchy wraz ze spinką wodociągu Ropuchy – Nowy Dwór.	193,541 426,692
12	Budowa kolektora sanitarnego Małe Walichnowy-Pelplin	Urząd Gminy i Miasta	2004	Wykonano w latach 2004-2005.	2 124,3
13	Budowa kolektora ul. Czarnieckiego, Dąbrowskiego, Hallera, Osiedle Marzenie w Pelplinie	Urząd Gminy i Miasta	2004	Realizacja rok 2004.	365,8
14	Budowa kanalizacji sanitarnej Osiedle Leśne I i II w Pelplinie	Urząd Gminy i Miasta	2004-2006	Wykonano projekt w 2005-2006. Realizacja w trakcie.	59,7 296,124
15	Odbudowa układu wodno-kanalizacyjnego ul. Mickiewicza w Pelplinie	Urząd Gminy i Miasta	2003-2004	Wodociąg, kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa.	1 608,7
16	Budowa kanalizacji ul. Parkowa	Urząd Gminy i Miasta	2004	Wykonano w 2004 r.	95,971
17	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskiej gminy lub o zabudowie rozproszonej i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000	Urząd Gminy i Miasta Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Prywatni inwestorzy	2004-2007	Zrealizowano budowę 4 oczyszczalni.	Koszty ponieśli właściciele

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
18	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji	2004-2007	Zlokalizowano i zlikwidowano 2 nielegalne wyloty we wsi Lignowy i Gręblin.	18,7
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	Urząd Gminy i Miasta	2004-2006	Plan opracowano w 2004 roku.	16,0
2	Modernizacja kotłów węglowych będących w gestii gminy	Urząd Gminy i Miasta	2004-2007	Wymiana systemu ogrzewania w: Szkole Podstawowej w Małych Walichnowach Zespole Kształcenia w Rudnie.	34,223 28,23
3	Zmiana struktury grzewczej w miejscowościach	Urząd Gminy i Miasta prywatni inwestorzy	2004-2007	Zamiana pieców węglowych na piece na eko-opał.	Koszty ponieśli inwestorzy prywatni
4	Gazyfikacja miejscowości	Urząd Gminy i Miasta inwestorzy prywatni	2004-2007	Bielawki w 2006 roku.	1,0
5	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych	Właściciele stacji	2004-2006	Przeprowadzono w miejscowości Rudno w 2005 r.	Koszty ponieśli właściciele stacji
6	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontrole poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
7	Termomodernizacja budynków komunalnych	Urząd Gminy i Miasta Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej prywatni inwestorzy	2004-2007	Ocieplono budynek OSP w Pelplinie.	34,884
8	Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Gminy i Miasta zarządy dróg	2005-2007	Wykonano w 2006 r. przy ulicy Mickiewicza (800 m) i wzdłuż drogi wojewódzkiej 229 (Aleja J.Pawła II – 900 m).	54,5

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
9	Rozszerzanie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Ulotka turystyczna „Piesze szlaki turystyczne: Gniew, Pelplin i okolice” oraz zlecono opracowanie „Pelplin i Ziemia Pelplińska – Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze”.	3,0
2	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	Brzuśce utrzymywanie zieleni, przeprowadzono akcję „Ratujemy kasztanowce”.	208,621
3	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Bieżące utrzymanie boisk sportowych.	66,0
4	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2005	Gmina posiada opracowanie „Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza miasta i gminy Pelplin” wykonane w 2001 roku.	-
5	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004-2007	Współpraca przy planowanym Parku Krajobrazowym Dolnej Wisły. Występowanie o opinie w ramach wydawania decyzji środowiskowych.	-
6	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystania zasobów przyrody	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004-2007	Zadanie realizowane na bieżąco.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Poważne awarie					
1	Działanie edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	W latach 2004-2007 w ramach gminnego zespołu reagowania kryzysowego, szkolenie sołtysów i dyrektorów szkół.	-
2	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004-2007	W latach 2004-2007 zrealizowano przedsięwzięcia mające na celu wyeliminowanie zagrożenia ptasiej grypy.	3,0
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Sprzątanie odpadów – teren miasta i gminy Pelplin „Dzień Ziemi”	Szkoły Urząd Gminy i Miasta	Kwiecień 2004-2007	Zrealizowano w latach 2004-2007.	12,0
2	Akcja „Sprzątanie świata”	Urząd Gminy i Miasta	Wrzesień 2004-2007	Zrealizowano w latach 2004-2007.	12,0
3	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	ARiMR, Izba Rolnicza	2004-2007	Zrealizowano w latach 2004-2007.	10,5
4	Upowszechnianie zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	2004-2007	Organizowanie szkoleń dla rolników.	-
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Gry, zabawy związane z ekologią.	1,5

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
2	Organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe firmy szkoleniowe	2004-2007	konferencja	0,3
3	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	2500 sztuk	1,0
4	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe szkoły, media	2004-2007	Zrealizowano w szkołach gminy Pelplin.	2,0
5	Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Udział w audycjach radiowych dotyczących tematyki ekologicznej.	-
6	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Udział w gminnych i powiatowych szkoleniach ekologicznych.	1,0
7	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Bieżące informowanie ludności o stanie środowiska w gminie Pelplin.	-
8	Promocja lokalnych walorów środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Wywiad w lokalnym radiu na temat walorów środowiska.	-

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
9	Warsztaty szkoleniowe 'Rolnictwo a ochrona środowiska – część V”	Urząd Miasta i Gminy WODR o/Tczew	01-12. 2004	Zrealizowano w latach 2004-2007.	14,0
10	Nagrody dla uczniów w konkursach wiedzy ekologicznej	Urząd Miasta i Gminy	2004	Zrealizowano w latach 2004-2007.	0,6

Tabela 18. Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy Subkowy.

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych-modernizacja rowów melioracyjnych	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Marszałek Województwa Pomorskiego	2004-2007	Odmulanie, czyszczenie, okaszanie rowów melioracyjnych	35,000
2	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek	RZGW Gdańsk Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku	2004-2007 2004-2006 2007	Corocznie wykonywane jest okoszenie skarp i dna rzeki Drybok 2004 r. - okoszenia (11,1 km) 2005 r. - okoszenia (11,1 km) 2006 r. - okoszenia i odmulenia (14,8 km w tym odmulenia 0,2 km) Prace wykonane na: - ciekach uregulowanych - kanałach - wałach przeciwpowodziowych - stacjach pomp	 12,90 15,00 49,70 6,76 11,1 9,5 92,688
3	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	Przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Instalacja odbywa się na bieżąco	Koszt poniesiony przez indywidualnych dostawców ścieków

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
4	Budowa oczyszczalni ścieków w Subkowach	UG Subkowy	2004-2008	Do 2006 r. wykonano dokumentację projektową kanalizacji i oczyszczalni. Rozpoczęcie realizacji zadań planuje się na 2008-2012 rok.	54,858
5	Budowa kanalizacji sanitarnej w Subkowach	UG Subkowy	2004-2008		
6	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gorzędzieju (gmina Subkowy)	UG Subkowy	2004-2006	W 2007 roku dokonano częściowej wymiany odcinka kolektora ciśnieniowego Nr 3. Pozostałą realizację zadania przesunięto na lata 2008-2009.	14,393
7	Budowa sieci wodociągowej w Wielkiej Słońcy	Urząd Gminy Subkowy	2002-2004	Wykonano 628 mb sieci wodociągowej z rur PCV o średnicy Ø 110.	Koszt uwzględniony w pkt. 9
8	Rozbudowa stacji wodociągowej w Subkowach	Urząd Gminy Subkowy	2003-2004	Modernizacja stacji wodociągowej polegała na wprowadzeniu uzdatniania wody, budowie odstożników wód popłucznych oraz instalacji nowych zestawów pompowych.	206,970
9	Rozbudowa sieci wodociągowej osiedle Witosa w Subkowach	Urząd Gminy Subkowy	2003-2005	Wykonano 853 mb sieci wodociągowej z rur PCV o średnicy Ø 110 i 74 mb przyłączy z rur PE o średnicy Ø 40.	62,780
10	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na pozostałym obszarze gminy z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	Urząd Gminy	2004-2007 2007 2007 2007 2007 2007	Budowa sieci wodociągowej w: - Subkowach ul. Boczna – 435 m, - Brzuścach ul. Sportowa 290m - Małym Garcu – 1009 m - Subkowach ul. Spokojna – 1260 m - Waćmierzu – 330 m - Subkowach ul. Cicha – 398 m Rozbudowa sieci wodociągowej w Wielkiej Słońcy.	277,739

listopad 2008 rok

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
11	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na pozostałych terenach wiejskich gminy lub o zabudowie rozproszonej i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000	Urząd Gminy przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne prywatni inwestorzy	2004-2007	Wybudowano oczyszczalnię ścieków przy szkole podstawowej w Małej Słońcy o przepustowości 7 m ³	54,858
Ochrona powietrza atmosferycznego					
1	Opracowanie gminnych i miejskich planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	Urząd Gminy	2004-2006	Został opracowany plan obejmujący teren całej gminy.	10,0
2	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii gminy	Urząd Gminy	2007	Wymiana instalacji CO w Szkole Podstawowej w Subkowach.	120,0
3	Gazyfikacja miejscowości	Urząd Gminy prywatni inwestorzy	2004-2007	Rozpoczęto prace związane z gazyfikacją, odbyły się spotkania przedstawicieli PSG – Gdańsk z mieszkańcami, którzy przy pomocy pracowników Urzędu Gminy złożyli wstępne wnioski o przyłącza. Opracowany został projekt gazyfikacji wsi Subkowy i Narkowy.	-
4	Modernizacja ciepłociągów	Urząd Gminy przedsiębiorstwa ciepłownicze	2004-2007	Nie ma takowych.	-
5	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych	Właściciele stacji	2004-2006	Nie ma takowych.	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	Policja	2004-2007	Kontrole pojazdów są prowadzone na bieżąco na terenie powiatu. Kontroli poddawane są pojazdy benzynowe na terenach zabudowanych.	-
7	Termomodernizacja budynków komunalnych	Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej prywatni inwestorzy	2004-2007	Prowadzone są prace zarówno na budynkach nowo powstałych jak i ocieplane są już postawione budynki.	-
8	Rozszerzenie i kontynuacja monitoringu powietrza	WSSE WIOŚ	2004-2007	Pomiary prowadzi się na bieżąco.	-
Poważne awarie					
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004	Zinventaryzowane są miejsca potencjalnych zagrożeń.	-
2	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Mieszkańcy są informowani i prowadzone są dyżury (głównie występuje zagrożenie powodziowe w pasie nad rzeką Wisłą).	-
Ochrony przyrody i krajobrazu					
1	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Konkurs fotograficzny, coroczne konkursy Piękna Wieś, strona internetowa Urzędu Gminy.	7,00
2	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe właściciele terenów	2004-2007	Zadania utrzymania zieleni są realizowane corocznie, polegają na wykaszaniu trawy, przycinaniu drzew i żywopłotów.	9,00
3	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Wykonano centrum rekreacji sportu i modernizację boiska sportowego w Subkowach. W trakcie realizacji jest teren rekreacyjny w Brzuścach oraz plac zabaw w Narkowach.	50,00

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
4	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2005	Zostały ustalone obszary w ramach NATURA 2000, na terenie gminy znajduje się również 9 parków podworskich, które zajmują łącznie 14,13 ha.	-
5	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie ochrony starodrzewia i cennych obiektów przyrodniczych	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Na terenie gminy występuje 8 pojedynczych oraz trzy grupy drzew umieszczonych w rejestrze pomników przyrody. Są one nadzorowane przez właścicieli terenów, na których rosną pomniki oraz przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i pracowników Urzędu Gminy.	-
6	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Wnioski o wycinkę drzew i krzewów podlegają szczegółowej kontroli w terenie i wydawane są stosowne decyzje.	-
7	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Zostały uwzględnione w planach budowy autostrady A1, obecnie realizowanej.	-
Ochrona powierzchni ziemi					
1	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	ARiMR, Izba Rolnicza	2004-2007	Wykonano badania zasobów gleby w Brzuściach i Waćmierzu. Zlecił Urząd Gminy a wykonała Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gdańsku.	
2	Upowszechnienie zasad dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	2004-2007	Odbyło się szkolenie rolników- Kodeks dobrej praktyki rolniczej. Organizator: Urząd Gminy i Szkoła Wyższa Gosp. Wiejskiego w Warszawie.	

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
3	Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Przeznaczenie gruntów zostało określone w Studium uwarunkowań i w planach zagospodarowania przestrzennego.	
Inne zadania					
1	Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe szkoły	2004-2007	Przeprowadzona została debata poświęcona bocianom i zagospodarowaniu odpadów w gminie, corocznie przeprowadzona jest akcja liczenia bocianów, stworzona została ścieżka ekologiczna przy Zespole Szkół w Subkowach, odbyły się przedstawienia teatralne poświęcone ochronie środowiska w szkołach w Subkowach i Małej Słońcy.	10,0
3	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	Program Ochrony Środowiska i Regulamin Czystości w Gminie zostały umieszczone na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej.	-
4	Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe szkoły, media	2004-2007	Corocznie przeprowadzane są akcje Sprzątania Świata i Dzień Ziemi. W 2006 r. zebrano ok. 10 m ³ odpadów, W 2007 r. zebrano ok. 18 m ³ odpadów.	10,185
5	Uruchomienie tematycznej strony internetowej lub bieżące informowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Podawane są bieżące informacje na stronie internetowej gminy.	1,0

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty poniesione w tys. PLN
6	Promocja lokalnych walorów środowiska	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Umieszczane są na stronie internetowej gminy, w folderach o gminie Subkowy, w albumie „Powiat Tczewski”.	4,0

9.2. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska

Tabela 19. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie miasta Tczew.

MIASTO TCZEW					
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji	
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
1	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Tczewie	ZWiK Sp. z o.o. w Tczewie	2005	Nie zrealizowano zadania. W chwili obecnej nie planuje się modernizacji oczyszczalni ponieważ jakość ścieków oczyszczonych spełnia warunki nałożone w pozwoleniu wodnoprawnym.	
Ochrona przed hałasem					
1	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004	Nie zrealizowano.	
2	Opracowanie programów ograniczenia hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza dopuszczalną wartość	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych	2006-2007	Realizacja zadania przesunięta na lata 2008-2011.	
3	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych	2004-2007	Realizacja zadania przesunięta na lata 2008-2011.	

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

MIASTO TCZEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
4	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Gmina Miejska Tczew Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Realizacja zadania przesunięta na lata 2008-2011.
Ochrona powierzchni ziemi				
1	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	Prezydent Miasta	2004-2007	Nie prowadzi się.
2	Coroczna aktualizacja rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenia standardów gleby lub ziemi	Prezydent Miasta	2004-2007	Nie prowadzi się.
3	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	ARiMR, Izba Rolnicza	2004-2007	Nie realizuje się.

Tabela 20. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Tczew.

GMINA TCZEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji
Ochrona powietrza atmosferycznego				
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2005	Nie prowadzono takiej inwentaryzacji.
2	Opracowanie gminnych i miejskich planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	Gmina Wiejska Tczew	2004-2006	Brak prac nad gminnym planem zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji
Ochrona przed hałasem				
1	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych zarządcy obiektów	2004-2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Zarząd Dróg Powiatowych w Tczewie nie realizowały zadań w tym zakresie. W najbliższym czasie nie zamierzają również prowadzić tego typu działań. W 2007 r. Gmina Tczew nie wybudowała tego typu instalacji – brak badań dotyczących występowania tego typu miejsc na terenie gminy – realizowane w późniejszym terminie.
2.	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Gmina Tczew, Starostwo Powiatowe	2004-2007	Realizacja zadania planowana w późniejszym terminie.
3	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Realizacja zadania w późniejszych latach.
Ochrona przyrody i krajobrazu				
1	Zalesianie terenów zdegradowanych i nieużytków	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Nadleśnictwa właściciele lasów	2004-2007	Nie podejmowano działań.
2	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesująco przyrodniczo gminy	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Nie tworzono na terenie gminy Tczew nowych szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych. Przewidziana realizacja zadania w przyszłych latach.
Poważne awarie				
1	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie wystąpiły tego typu wydarzenia.
Inne zadania				
1	Organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe firmy szkoleniowe	2004-2007	Nie prowadzono tego typu szkoleń z e środków gminy Tczew.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA TCZEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Planowany okres realizacji	Status realizacji
2	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	W latach 2004-2007 nie wydano tego typu publikacji.
3	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Gmina Wiejska Tczew Starostwo Powiatowe	2004-2007	Zadanie przeniesione na lata 2008-2011.

Tabela 21. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Morzeszczyn.

GMINA MORZESZCZYN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych				
1	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych-modernizacja rowów melioracyjnych	UG Morzeszczyn Starostwo Powiatowe Marszałek Woj. Pomorskiego	2004-2007	Nie zrealizowano - Realizacja przesunięta na lata 2008-2011.
2	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych wylotów sieci kanalizacyjnej do cieków wodnych	UG Morzeszczyn przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne	2004-2007	Nie zrealizowano.
Ochrona powietrza atmosferycznego				
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Urząd Gminy w Morzeszczynie Starostwo Powiatowe	2004-2005	Nie zrealizowano - realizację przesunięto na lata 2008-2011.
2	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii gminy	Urząd Gminy Morzeszczyn	2004-2007	Nie wykonano.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
3	Termomodernizacja budynków komunalnych	Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, prywatni inwestorzy	2004-2007	Nie zrealizowano - Realizację przesunięto na lata 2008-2011.
Ochrona przed hałasem				
1	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004	Nie zrealizowano.
2	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych zarządcy obiektów	2004-2007	Nie zrealizowano.
3	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych	2004-2007	Nie zrealizowano.
4	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
Poważne awarie				
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004	Nie zrealizowano.
2	Działanie edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	Nie zrealizowano.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona przyrody i krajobrazu				
1	Utworzenie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, pola biwakowe, boiska sportowe)	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe prywatni inwestorzy	2004-2007	Nie zrealizowano.
2	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo gminy	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe organizacje turystyczne	2004-2007	Nie zrealizowano.
3	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2005	Nie zrealizowano.
4	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	2004-2007	Nie zrealizowano.
5	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Nie zrealizowano.
Ochrona powierzchni ziemi				
1	Budowa składowiska komunalnego	Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. (Tczew)	2006	Nie wykonano - Działanie nie dotyczy gminy.
2	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	ARiMR, Izba Rolnicza	2004-2007	Nie zrealizowano.
3	Upowszechnienie zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	2004-2007	Nie zrealizowano.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA MORZESZCZYN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
4	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
5	Przeznaczenie gleb zdegradowanych do zalesiania	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
6	Właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych (np. dla potrzeb małej retencji)	przedsiębiorcy	2004-2007	Nie zrealizowano.
Inne zadania				
1	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Urząd Gminy Morzeszczyn Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	Nie zrealizowano.
2	Budowa drogi osiedlowej do domków jednorodzinnych	Urząd gminy Morzeszczyn	2005-2006	Nie zrealizowano.

Tabela 22. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Gniew.

GMINA GNIEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona powietrza atmosferycznego				
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2005	Nie podejmowano działań.
2	Gazyfikacja miejscowości	Urząd Miasta i Gminy prywatni inwestorzy	2004-2007	Nie podjęto działań.
Ochrona przed hałasem				
1	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004	Realizacja zadania przesunięta na lata 2008-2011.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA GNIEW				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
2	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich, zarządy dróg powiatowych i gminnych, zarządcy obiektów	2004-2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Zarząd Dróg Powiatowych w Tczewie nie realizowały zadań w tym zakresie. W najbliższym czasie nie zamierzają również prowadzić tego typu działań. Gmina realizację zadania przesunęła na lata 2007-2011.
3	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Brak działań
Poważne awarie				
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004	Nie aktualizowano.
Ochrona przyrody i krajobrazu				
1	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Brak działań.
Ochrona powierzchni ziemi				
1	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Brak działań
Inne zadania				
1	Organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe firmy szkoleniowe	2004-2007	Realizację zadania przesunięto na lata 2008-2011.
2	Publikacje o stanie środowiska i programie ochrony środowiska	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe firmy wydawnicze	2004-2007	Nie podejmowano działań.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Tabela 23. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Pelplin.

GMINA PELPLIN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych				
1	Budowa 8 przydomowych oczyszczalni ścieków (gmina Pelplin)	Urząd Gminy i Miasta	2004	Realizacja przesunięta na lata 2008-2011 – brak środków finansowych.
Ochrona powietrza atmosferycznego				
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004-2005	Realizacja przesunięta na lata 2008-2011.
2	Modernizacja ciepłociągów	Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe, przedsiębiorstwa ciepłownicze	2004-2007	Nie zrealizowano - realizacja przesunięta na II półrocze 2008 r.
Ochrona przyrody i krajobrazu				
1	Zalesienie terenów zdegradowanych i nieużytków	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe Właściciele lasów	2004-2007	Nie zrealizowano zadania – brak środków finansowych.
2	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo gminy	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe Organizacje turystyczne	2004-2007	Nie zrealizowano - planowane utworzenie przystani kajakowej w Pelplinie.
3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004-2007	W najbliższym czasie planowane utworzenie Parku Krajobrazowego Dolnej Wisły.
4	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	Przedsiębiorstwa robót drogowych	2004-2007	Nie było konieczności realizacji zadania.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona przed hałasem				
1	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko	Zarządy Dróg Powiatowych i Gminnych	2005	Nie opracowano map, zadanie realizowane będzie w późniejszym terminie.
2	Opracowanie programów ograniczenia hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza dopuszczalną wartość	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych, Zarząd Dróg Powiatowych i Gminnych	2006-2007	Zadanie będzie realizowane po opracowaniu map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko.
3	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	2004	Nie zrealizowano – brak danych
4	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych zarządcy obiektów	2004-2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Zarząd Dróg Powiatowych w Tczewie nie realizowały zadań w tym zakresie. W najbliższym czasie nie zamierzają prowadzić tego typu działań. Gmina również nie zrealizowała zadania – brak środków.
5	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg powiatowych i gminnych	2004-2007	Nie zrealizowano – brak środków.
6	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe organizacje samorządowe i pozarządowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
Poważne awarie				
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe Straż Pożarna	2004	Nie zrealizowano.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA PELPLIN				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona powierzchni ziemi				
1	Budowa składowiska komunalnego	Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. (Tczew)	2006	Nie realizowano – w ramach RZUOS odpady komunalne będą prawdopodobnie wywożone na składowisko odpadów w Tczewie (ok. 2012 r.).
2	Segregacja odpadów	Szkoły Urząd Gminy i Miasta	2004	Nie realizowano - brak środków finansowych.
3	Modernizacja składowiska odpadów i segregacja	Urząd Gminy i Miasta	2004	Nie zrealizowano – planowane zamknięcie składowiska w 2012 roku (aż do zapełnienia).
4	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	UG i M Pelplin Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
5	Przeznaczanie gleb zdegradowanych do zalesiania	UG i M Pelplin Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie zrealizowano.
6	Właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych (np. dla potrzeb małej retencji)	Przedsiębiorcy	2004-2007	Nie zrealizowano.
Inne zadania				
1	Olimpiada wiedzy o ochronie środowiska	Urząd Miasta i Gminy WODR o/Tczew	2004	Nie zrealizowano.
2	Dofinansowanie budowy kolektorów słonecznych	Urząd Miasta i Gminy	2004	Nie zrealizowano.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Tabela 24. Wykaz i opis działań niezrealizowanych na terenie gminy Subkowy

GMINA SUBKOWY				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych				
1	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	Urząd Gminy	2004-2007	Realizacja przesunięta do czasu wykonania kanalizacji sanitarnej w Subkowach.
Ochrona powietrza atmosferycznego				
1	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2005	Nie podejmowano działań.
Poważne awarie				
1	Działanie edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe organizacje pozarządowe	2004-2007	Realizacja zadania w późniejszych latach.
Ochrony przyrody				
1	Zalesianie terenów zdegradowanych i nieużytków	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe Nadleśnictwa właściciele lasów	2004-2007	Nie podejmowano działań.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

GMINA SUBKOWY				
L.p.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Status realizacji
Inne zadania				
1	Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe media	2004-2007	Nie podejmowano działań.
2	Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	2004-2007	Nie podejmowano działań.
3	Organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe firmy szkoleniowe	2004-2007	Nie podejmowano działań.

9.3. Podsumowanie realizacji działań na rzecz ochrony środowiska na terenie powiatu tczewskiego

Szczegółowy wykaz i opis działań prowadzonych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska został przedstawiony w „Raporcie z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska” opracowany w czerwcu 2007 roku i zamieszczony na stronie internetowej:

http://www.powiat.tczew.pl/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=2&limit=9&limitstart=18

„Program Ochrony Środowiska Powiatu Tczewskiego na lata 2003-2006 z perspektywą na lata 2007-2010” został sporządzony w listopadzie 2004 r. i obejmował cele z Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 - 2010, która została opublikowana w czerwcu 2003 r.

Niestety jak dotąd nie zostały jeszcze zakończone w pełni wszystkie działania wynikające z w/w Polityki i nie jest możliwe dokonanie pełnej oceny skuteczności zrealizowania w jej ramach prac i całkowitej diagnozy potrzeb dalszych działań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska.

Większość zadań określonych w programie ochrony środowiska została zrealizowana zgodnie z przyjętym harmonogramem. Zadania realizowane były przede wszystkim indywidualnie przez gminy w zakresie:

Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

W ramach tego obszaru prowadzono działania w zakresie budowy, modernizacji wodociągów, kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków. Większość założonych zadań została zrealizowana. Niewielka część zadań została przesunięta na następne lata. Było to związane przede wszystkim z brakiem funduszy oraz w przypadku budowy kanalizacji północnej w gminie Tczew ze zmianą zakresu projektu.

W latach 2004-2007 przeprowadzono inwentaryzację zbiorników bezodpływowych (szamb) oraz częściową ich likwidację.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej oraz Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych prowadzili zadania związane z odmulaniem, okoszeniem, regulacją i renowacją kanałów i koryt rzek.

Ochrona powietrza atmosferycznego

W tym zakresie prowadzone były następujące działania:

- modernizacja dróg,
- termomodernizacja budynków,
- modernizacja kotłowni i zmiany nośników ciepła.

Ochrona przed hałasem

Gminy miały wykonać:

- mapy akustyczne dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko,
- programy ograniczenia hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza dopuszczalną wartość,
- zabezpieczenia przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon ekranów akustycznych,
- pasy zieleni wzdłuż dróg.

Zadania te nie leżą w kompetencji gminy ani powiatu, lecz jednostką odpowiedzialną za ich wykonanie jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich lub Zarząd Dróg Powiatowych i Gminnych.

Pomiary hałasu drogowego w ramach obowiązków ustawowych wykonywane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Poważne awarie

Gminy miały:

- wykonać aktualizację listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie gminy,
- prowadzić informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii

przemysłowych lub zagrożeń naturalnych.

Zadania te realizowane są na bieżąco przez Wydział Zarządzania Kryzysowego na terenie każdej gminy wg potrzeb. Informacje przekazywane są w formie ogłoszeń, obwieszczeń lub znaków drogowych (dot. to przede wszystkim awarii sieci infrastruktury technicznej i drogowej).

Ochrona przyrody i krajobrazu

W ramach posiadanych środków finansowych zadania realizowane są w sposób ciągły przez gminy. Prowadzi się przede wszystkim: promowanie walorów przyrodniczych gminy, zalesianie terenów zdegradowanych i nieużytków, ochronę obszarów cennych przyrodniczo itp. Działania te realizowane są często z Nadleśnictwami oraz organizacjami turystycznymi.

Ochrona powierzchni ziemi

- w planach zagospodarowania przestrzennego gmin wprowadza się ograniczenia w przeznaczaniu gleb cennych rolniczo poprzez wyłączenie ich z produkcji rolnej
- nie wprowadzono zadań związanych z upowszechnianiem zasad „Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego”. Związane było to przede wszystkim z brakiem funduszy przeznaczonych na ten cel.

Wszystkie gminy prowadziły edukację ekologiczną polegającą przede wszystkim na organizowaniu szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji poświęconych ochronie środowiska oraz masowych imprez m.in.: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata.

Opóźnienie wykonania zadań spowodowane było w głównej mierze przez:

- brak środków finansowych,
- występowanie o pozyskanie dodatkowych funduszy (wydłużony termin realizacji zadań),
- nierozstrzygnięcie przetargów (brak oferentów),
- wprowadzanie zmian w opracowanych projektach (zmiana zakresu opracowania).

10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2008 – 2011

Tabela 25. Priorytetowe cele krótkookresowe. Zadania do realizacji w powiecie tczewskim w latach 2008-2011.

Dział	Jednostkowe cele krótkookresowe do 2011 r.	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
			2008	2009	2010	2011	RAZEM:
Ochrona przyrody i krajobrazu	Przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, urządzenie i utrzymanie zieleni, zadrzewień, zakrzewień na terenach będących własnością powiatu	Powiatowy Zarząd Dróg	10 000	10 000	10 000	10 000	45 000
Ochrona przed hałasem	Uwzględnianie wymogów ochrony środowiska przed hałasem przy opracowaniu ogólnych i szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego	Gminy	-	-	-	-	-
	Okresowe pomiary emisji hałasu do środowiska na terenie powiatu tczewskiego	WIOŚ Gdańsk	-	-	-	-	-
Gospodarka odpadami	Działania zawarte w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami		Koszty określone w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami				
Edukacja ekologiczna	Informacje związane z problemami mieszkańców powiatu w zakresie ochrony środowiska m.in. przez Internet, współpraca z firmami ekologicznymi, współudział w konkursach na terenach powiatu	Starostwo Powiatowe	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Odtworzenie rowów w ciągu dróg powiatowych	Powiatowy Zarząd Dróg	10 000	10 000	10 000	15 000	50 000
Systemy zarządzania środowiskiem	Współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku w zakresie badania stanu środowiska na terenie powiatu tczewskiego dotycząca jakości powietrza i wód powierzchniowych	WIOŚ Gdańsk	-	-	-	-	-

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Dział	Jednostkowe cele krótkookresowe do 2011 r.	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
			2008	2009	2010	2011	RAZEM:
Systemy zarządzania środowiskiem c.d.	Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udziału społeczeństwa o postępowaniu w sprawie ochrony środowiska. Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.	Starostwo Powiatowe	8 000	8 000	8 000	8 000	32 000
	Prowadzenie publicznie dostępnych wykazów akt o dokumentach zawierających informacje o środowisku	Starostwo Powiatowe	8 000	8 000	8 000	8 000	32 000
	Aktywne poparcie inicjatyw na rzecz zwiększenia udziału obszarów chronionych na terenie powiatu – włączenie do sieci Natura 2000 wyznaczonych terenów, sformalizowania prawnej ochrony cennych przyrodniczo siedlisk, tworzenie użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.	Gminy	-	-	-	-	-
	Sporządzanie sprawozdania z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska	Starostwo Powiatowe	-	-	6 000	-	6 000

11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Kontrola realizacji programu ochrony środowiska wymaga oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie. Należy systematycznie oceniać też stopień rozbieżności między założeniami a realizacją programu oraz analizować przyczyny tych niespójności.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska Starosta Powiatu Tczewskiego co 2 lata sporządza raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawia go Radzie Powiatu. Cały program będzie aktualizowany co cztery lata. Należy tu zaznaczyć, że ze względu na brak wielu aktów wykonawczych do Prawa ochrony środowiska i do ustaw komplementarnych, w miarę ich wchodzenia w życie program powinien być korygowany.

Podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu to :

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska,
- aktualizacja celów krótkoterminowych na następne dwa lata,
- aktualizacja polityki długoterminowej co cztery lata.

11.1. Monitoring wdrażania programu

Zakres monitoringu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- Określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań
- Określenia stopnia realizacji przyjętych celów
- Oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- Analizy przyczyn tych rozbieżności

Zarząd Powiatu Tczewskiego będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu. Wyniki Raportu z realizacji programu ochrony środowiska będą stanowiły wkład do listy przedsięwzięć ujętych w kolejnym programie. Proces ten będzie odbywał się cyklicznie w odstępach dwu letnich, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2014 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Zatem głównymi elementami monitoringu wdrażania Programu będą:

- Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata)
- Aktualizacja listy przedsięwzięć (co dwa lata)
- Aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata)

Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej zaproponowano istotne wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Tabela 26. Zestaw wskaźników do monitorowania programu ochrony środowiska powiatu tczewskiego.

Cel	Wskaźniki	Stan w 2006 roku	Oczekiwany stan w 2011 roku	Źródła danych
<i>1. Poprawa jakości powietrza</i>	Mierniki jakości powietrza: SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , CO, O ₃ – przekraczanie wartości dopuszczalnych oraz wartości dla klasy A	Na terenie powiatu tczewskiego występują przekroczenia dopuszczalnych wartości pyłu PM ₁₀ i dwutlenku siarki SO ₂ – klasa C pozostałe mierniki w klasie A	Brak przekroczeń wartości dla klasy A	Monitoring WIOŚ
<i>2. Poprawa jakości wód powierzchniowych</i>	Jakość wód powierzchniowych w punktach monitoringowych	Wisła – Most Knybawski – III kl. Wierzycza – poniżej Pelplina – III kl. Wierzycza – poniżej Gniewu – III kl.	Poprzez zwiększenie klasy czystości	Monitoring WIOŚ
	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej	0,39	Możliwie najbliższy liczbie 1	Dane pozyskane z gmin
<i>3. Minimalizacja Monitoring ŚWIOŚ zagrożeń dla odtwarzalności i jakości zasobów wód podziemnych</i>	Jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych, w tym udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	Gniew – ujęcie miejskie – IV kl. Tczew – ujęcie miejskie – V kl. Pelplin – ujęcie miejskie – III kl.	Brak istotnych zanieczyszczeń antropogenicznych	Monitoring WIOŚ
	Długość sieci kanalizacyjnej	303,79 km	Możliwie najwyższy	Dane pozyskane z gmin
<i>4. Zachowanie naturalnej rzeźby terenu i likwidacja powstałych szkód</i>	Powierzchnia wymagająca rekultywacji (udział w całkowitej powierzchni powiatu)	Brak	Możliwie niewielka	Dane pozyskane z gmin
	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych	Brak	Możliwie duża	
<i>5. Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i surowców mineralnych</i>	Powierzchnia użytków rolnych i ich udział w ogólnej powierzchni powiatu	520,23 km ² 74,53 %	Ubytek powierzchni użytków rolnych przynajmniej w 50 % rekompensowany przyrostem lesistości	Dane pozyskane z gmin
	Procent lesistości powiatu	110,47 km ² 15,83 %	Nie mniejszy niż w roku bazowym	
	Udział gruntów odłogowanych	13,91 km ² 1,99 %	Możliwie najmniejszy	

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Cel	Wskaźniki	Stan w 2006 roku	Oczekiwany stan w 2011 roku	Źródła danych
6. Zachowanie ciągłości przestrzeni przyrodniczej i wzrost różnorodności biologicznej	Specjalne Obszary Ochrony	Waćmierz Dolna Wisła	Powierzchnia nie mniejsza niż w roku 2006	Dane pozyskane z gmin oraz z obszarów NATURA 2000
	Obszary Specjalnej Ochrony	Dolina Dolnej Wisły	Powierzchnia nie mniejsza niż w roku 2006	Dane pozyskane z gmin oraz z obszarów NATURA 2000
7. Zapewnienie dobrego klimatu akustycznego i utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych	Narażenie mieszkańców powiatu na hałas (powierzchnia najbardziej uczęszczanych tras), w tym udział % powierzchni powiatu, na której występują uciążliwości akustyczne	1,0 km ² 0,14 %	Roku bazowego (2006)	Sondaż reprezentatywnej grupy mieszkańców mieszkających przy głównych trasach komunikacyjnych, bezpośrednie pomiary hałasu, mapy Głównego Inspektora Sanitarnego
8. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i sprawnego systemu zarządzania środowiskiem	Rodzaje i liczba zdarzeń (np. ilość interwencji stacji ratownictwa chemicznego w powiecie) mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze powiatu, w porównaniu ze średnią wojewódzką	Brak	Wskaźnik opisowy	WIOŚ

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Programu Ochrony Środowiska Powiatu Tczewskiego niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy starostwem i gminami, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań (w tym w szczególności zadań gmin). Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

11.2. Zarządzanie programem ochrony środowiska

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska powiatu jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument realizacji prawa miejscowego (gminy, powiatu) pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Samorząd powiatowy posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność powiatu jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

**„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015”**

Tabela 27. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2007-2010	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Koordinacja wdrażania Programu Współpraca z różnymi jednostkami Raporty z wykonania programu (co 2 lata)	Zarząd Powiatu, Samorządy gminne, Inne jednostki wdrażające Program
		Wspieranie finansowe samorządów, zakładów, instytucji, organizacji wdrażających program	WFOŚiGW, Fundusze celowe, Fundusze UE
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem - Realizacja zapisów ustawy dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów Stosowanie systemu "krótkich informacji" o środowisku (wydawanie ulotek i broszur informacyjnych) - Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem	Zarząd Powiatu Zarządy gmin, Zarząd województwa WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Informacje o stanie środowiska w powiecie	WIOŚ, WSSE, RZGW, Marszałek, Zarząd Powiatu

12. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA AKTUALIZACJI PROGRAMÓW GMINNYCH

Gminne programy ochrony środowiska powinny zostać sporządzone na podstawie gruntownej znajomości aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa muszą one określać przede wszystkim:

- cele polityki ekologicznej na terenie gminy,
- wybrane priorytety ekologiczne wraz z uzasadnieniem ich wyboru,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych, których podejmuje się dana gmina,
- środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe.

Zaplanowane cele, priorytety, działania (zadania) i środki muszą zostać zdefiniowane dla każdego z obszarów ochrony środowiska, którymi zajmuje się dana gmina, a więc:

- gospodarowania odpadami,
- stosunków wodnych i jakości wód,
- jakości powietrza,
- ochrony gleb,
- ochrony przyrody, w tym różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Częścią gminnego programu ochrony środowiska musi być stosowny plan gospodarki odpadami. Plan ten powinien określać:

- aktualny stan gospodarki odpadami w gminie,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Plan gospodarki odpadami powinien przede wszystkim wskazywać na:

- rodzaj, ilość, źródło pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania,
- rozmieszczenie istniejących instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, wraz z wykazem podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie,
- działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego postępowania z nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska,
- projektowany system gospodarowania odpadami.

Gminny program gospodarki odpadami powinien określać również:

- rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć,
- harmonogram uruchamiania środków finansowych i ich źródła.

Jako główne problemy ochrony środowiska powiatu tczewskiego uznano:

- a) ochronę wód powierzchniowych i ochronę wód podziemnych,
- b) gospodarkę odpadami,
- c) ochronę klimatu akustycznego.

Jako działania uzupełniające, realizujące podstawowy cel rozwojowy powiatu (turystyka) uznano także

- a) zwiększenie komfortu „czystości powietrza atmosferycznego”,
- b) zabezpieczenie środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, wynikającymi ze stosowania chemikaliów i preparatów chemicznych, powodujących nadzwyczajne awarie w środowisku.

OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Do opracowania kompleksowych programów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na szczeblu gminnym niezbędnym będzie uwzględnienie dotychczasowych rozwiązań gospodarki wodno – ściekowej na terenie każdej gminy oraz precyzyjne zdiagnozowanie stanu i zidentyfikowanie źródeł obecnych i potencjalnych zagrożeń na obszarze objętym programem.

We wszelkich działaniach programowych należy uwzględnić poszczególne etapy:

- zgromadzenie danych wyjściowych,
- diagnoza stanu – zdefiniowanie problemów,
- określenie celów do osiągnięcia (założenia),
- wybór optymalnych rozwiązań,
- umiejscowienie w czasie i powiązane z niezbędnymi finansami propozycje sekwencji działań wykonawczych.

W podstawowych zadaniach mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz usprawnienie prowadzonej gospodarki wodno – ściekowej na terenie powiatu poprzez zaplanowane działania na obszarach gmin należy uwzględnić:

- inwentaryzację infrastruktury komunalnej,
- opracowanie koncepcji kanalizacji deszczowej gmin,
- planowaną budowę nowych oczyszczalni ścieków i rozbudowę wraz z modernizacją już istniejących warunkując ich ilość i zasadność względami lokalizacyjnymi i ekonomicznymi,
- zwiększenie obszarów objętych sieciami wodociągowymi i kanalizacyjnymi, a w pierwszej kolejności objęcie siecią kanalizacyjną wszystkich obiektów z podłączoną już siecią wodociągową,
- poprawę stanu technicznego istniejących już sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.
- ciągłą poprawę jakości produkowanej wody uzdatnionej,
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie instalowanie sieci kanalizacyjnych jest ze względów ekonomicznych nieopłacalne,
- dokonanie rzetelnej inwentaryzacji bezodpływowych zbiorników przeznaczonych do magazynowania ścieków wraz z ich oceną techniczną oraz sporządzenie programu ich likwidacji,
- likwidacje bądź relokację stacji zlewnych ścieków komunalnych oraz zmniejszenie ich uciążliwości poprzez instalowanie systemów hermetycznego odbierania ścieków,

- instalowanie liczników zużycia wody oraz stymulację do zmniejszania jej zużycia, np. poprzez odpowiednie regulowanie ceną,
- zwiększenie kontroli posiadania przez właścicieli nieruchomości, dokumentacji stwierdzających korzystanie z usług usuwania ścieków ze zbiorników bezodpływowych przez uprawnione do tego podmioty,
- w wypadku podejrzeń niespełniania ww. wymogów nakazanie przeprowadzenia badań szczelności zbiorników do gromadzenia ścieków,
- wprowadzenie obowiązku kontroli, przez służby gminne, szczelności nowo tworzonych zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków,
- działania edukacyjne społeczności lokalnej w zakresie wysokiej szkodliwości dla środowiska i zdrowia mieszkańców zanieczyszczeń wydostających się z nieszczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków oraz wylewania ich zawartości na tereny upraw i działek nie objętych systemami kanalizacji,
- działania edukacyjne społeczności lokalnej w zakresie zwiększenia racjonalności wykorzystania wody oraz środków wpływających negatywnie na jej stan (w tym np. środków piorących, detergentów, środków ochrony roślin itp.),
- działania edukacyjne społeczności lokalnej w zakresie neutralizacji szkodliwości zawartości zbiorników do gromadzenia ścieków np. poprzez stosowanie preparatów zawierających żywe kultury bakterii wstępnie oczyszczające ścieki, obsadzanie roślinnością terenów wokół zbiorników itp.,
- likwidację nielegalnych składowisk odpadów,
- ograniczenie wykorzystania soli do likwidacji gołedzi poprzez przyjęcie jako obowiązującego standardu stosowanie wysokiej jakości sprzętu pozwalającego na wykorzystanie solanki bądź racjonalne dozowanie soli suchej bądź zwilżonej.

OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Wymienione w aktualizacji POŚ przedsięwzięcia winny stanowić podstawę wyjściową do sporządzenia odpowiednich programów na szczeblu gminnym. W szczególności zaleca się, aby działania gmin na rzecz wprowadzenia systemów zarządzania stanem jakości powietrza były zintegrowane z programem działania powiatu. Z uwagi na kompetencje organów gmin, w programach ochrony środowiska winny być w szczególności wyeksponowane przedsięwzięcia związane z:

- planowaniem przestrzennym – w tym tworzeniem obszarów wymagających zapewnienia właściwego stanu jakości powietrza i ich rozdziału od obszarów niewymagających np., obszarów zabudowy mieszkaniowej i terenów rolnych od obszarów przemysłowych, obszarów emitujących substancje odorocenne (oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych), respektowania naturalnych kierunków przewietrzania w planowaniu zabudowy itp.,
- uchwalaniem ograniczeń w zakresie korzystania ze środowiska jako działań analogicznych do czynności reglamentacyjnych organu powiatowego,
- dbałością o prawidłowy przebieg procedur w procedurze oceny oddziaływania na środowisko,
- wzmocnieniem funkcji kontrolnej i intensyfikacją działań prewencyjnych,
- działaniami na rzecz promowania odnawialnych źródeł energii,
- działaniami na rzecz modernizacji systemów grzewczych w obiektach komunalnych i prywatnych,
- edukacją mieszkańców w zakresie szkodliwości spalania odpadów i opakowań.

Każda gmina powinna ponadto wyodrębnić zadania nawiązujące do jej specyfiki i potrzeb i potraktować je jako lokalne priorytety.

OCHRONA KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Wymienione w aktualizacji POŚ przedsięwzięcia winny stanowić podstawę wyjściową do sporządzenia odpowiednich programów na szczeblu gminnym. W szczególności zaleca się, aby działania gmin na rzecz wprowadzenia systemów zarządzania stanem akustycznym środowiska były zintegrowane z programem działania powiatu. Z uwagi na kompetencje organów gmin,

w programach ochrony środowiska winny być w szczególności wyeksponowane przedsięwzięcia związane z:

- planowaniem przestrzennym – w tym tworzeniem obszarów wymagających zapewnienia właściwego komfortu akustycznego i zapewnienia właściwego rozdziału na obszary wymagające ochrony stanu np., obszarów zabudowy mieszkaniowej, terenów opieki zdrowotnej, terenów oświaty i innych od obszarów przemysłowych, komunikacyjnych,
- uchwalaniem ograniczeń w zakresie korzystania ze środowiska jako działań analogicznych do czynności reglamentacyjnych organu powiatowego,
- dbałością o prawidłowy przebieg procedur w procedurze oceny oddziaływania na środowisko,
- wzmocnieniem funkcji kontrolnej i intensyfikacji działań prewencyjnych,
- promowaniem komunikacji zbiorowej jako alternatywnych sposobów przemieszczania się,
- budową ścieżek rowerowych.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Każda gmina powinna ponadto wyodrębnić zadania nawiązujące do jej specyfiki i potrzeb, i potraktować je jako lokalne priorytety.

Gminne programy ochrony środowiska powinny uwzględniać cele określone w powiatowym programie ochrony środowiska. W szczególności powinny w nich zostać zawarte te cele, które należy uwzględniać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w wydawanych decyzjach ustalających warunki zabudowy.

- Lokalizacja terenów zabudowy mieszkaniowej lub innej przeznaczonej na stały pobyt ludzi w zasięgu linii elektroenergetycznych 110 kV powinna być poprzedzona badaniami poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku,
- Nie należy lokalizować zabudowy mieszkaniowej lub innej przeznaczonej na stały pobyt ludzi w zasięgu do 35 m od osi linii elektroenergetycznych 220 kV,
- W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zaleca się wskazywać tereny, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu,
- Ze względu na ochronę krajobrazu należy minimalizować liczbę wysokich konstrukcji antenowych i lokalizować urządzenia nadawcze kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej.

ZAPOBIEGANIE AWARIOM

Do opracowania kompleksowych programów przeciwdziałania poważnym awariom, klęskom żywiołowym, usuwania ich skutków oraz kontroli i monitoringu stosowania chemikaliów niezbędnym jest zdefiniowanie i zidentyfikowanie źródeł mogących stanowić zagrożenie w każdej gminie oraz precyzyjne zdiagnozowanie stanu w tym zakresie na obszarze objętym programem. We wszelkich działaniach programowych należy uwzględnić poszczególne etapy:

- zgromadzenie danych wejściowych,
- diagnozę stanu istniejącego,
- określenie celów do osiągnięcia,
- wybór optymalnych rozwiązań,
- umiejscowienie w czasie i powiązanie z niezbędnymi instrumentami finansowymi niezbędnych działań wykonawczych.

W podstawowych zadaniach mających na celu ochronę przed niekontrolowanym stosowaniem chemikaliów oraz możliwością wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej na obszarach gmin należy uwzględnić:

- identyfikację jednostek stosujących chemikalia ze szczególnym uwzględnieniem substancji i preparatów chemicznych,
- sposoby zastosowanych zabezpieczeń przed możliwością wystąpienia poważnej awarii i klęski żywiołowej,
- źródła wystąpienia substancji stwarzającej szczególne zagrożenie dla środowiska i sposoby postępowania z nimi,
- identyfikację terenów potencjalnie zagrożonych z tytułu możliwości wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej,
- identyfikację sieci transportowych i wynikających z nich zagrożeń z tytułu możliwości wystąpienia katastrof drogowych,
- organizację systemów reagowania, powiadamiania i usuwania skutków wystąpienia poważnych awarii i klęsk żywiołowych,
- remonty dróg, których stan zagraża wystąpieniem katastrofy drogowej,
- ograniczenia w sposobie gospodarowania środkami chemicznymi w rolnictwie,
- przegląd i przygotowanie organizacyjne oraz sprzętowe struktur OSP, obrony cywilnej oraz komitetów przeciwpowodziowych,
- budowę chodników wzdłuż dróg gminnych,
- edukację ekologiczną.

13. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

„Program ochrony środowiska Powiatu Tczewskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie. Zasadniczym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na stopniu powiatu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd gminny i podmioty gospodarcze.

Przepisy szczególnie w zakresie ochrony środowiska, jak również ustawa o samorządzie powiatowym nakładają na powiat głównie zadania o charakterze decyzyjnym, polegające na regulowaniu sytuacji prawnej podmiotów korzystających ze środowiska, bądź poprzez ustalenie treści obowiązków tych podmiotów oraz granic dozwolonego korzystania ze środowiska. Zadania te wynikają z ustawowych kompetencji określonych w przepisach szczególnych takich jak: ustawa prawo ochrony środowiska, ustawa o odpadach, ustawa prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, ustawa prawo geologiczne i górnicze, ustawa o lasach itd.

Starosta wydaje:

- pozwolenia wodnoprawne np. na pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, na wykonanie urządzeń wodnych itp.,
- pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wydaje decyzje na wytwarzanie, zbieranie, transport i odzysk odpadów,
- decyzje zatwierdzające projekty prac geologicznych,
- pozwolenia na wycinkę drzew na nieruchomościach będących własnością gminy,

Starosta również uzgadnia decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia oraz prowadzi nadzór lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Analizując poszczególne obszary będące częściowo w kompetencjach starostwa można stwierdzić że:

- w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych

W rzekach płynących na terenie powiatu tczewskiego poprawił się stan jakości wód.

Wody podziemne na terenie powiatu tczewskiego są zadowalającej jakości i nie obserwuje się większych zmian. Są to zanieczyszczenia typu geogenicznego.

Ochrona wód przed zanieczyszczeniami polega na prowadzeniu działań administracyjno-prawnych, przyrodniczych i technicznych.

Kompetencje powiatu zamykają się na wydawaniu decyzji administracyjnych, natomiast gminy oraz pozostałe jednostki (WIOS, RZGW, ZWiK itp.) powinny w dalszym ciągu prowadzić działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:

- rozbudowę sieci wodociągowych i kanalizacyjnych
- modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków
- prowadzić likwidację nieszczelnych zbiorników /szamb/
- prowadzić edukację na temat racjonalnego użytkowania nawozów.

W celu poprawy gospodarki wodno-ściekowej samorządy gminne powinny rozbudowywać sieci kanalizacji sanitarnych i wodociągowych. Właściciele i eksploatacyjni ujęć wód podziemnych w celu ochrony warstw wodonośnych powinni likwidować nieczynne otwory studienne, które w niesprzyjających warunkach mogą być potencjalnym źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych.

- w zakresie powietrza

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie powiatu są związane z niską emisją, pochodzącą od ciągów komunikacyjnych oraz z emisją przemysłową. Niska emisja może zostać ograniczona poprzez odpowiednią termomodernizację budynków i kotłowni oraz korzystanie z ekologicznych i odnawialnych źródeł energii.

Powiat tczewski w związku z występowaniem ponadnormatywnej ilości pyłu zawieszonego, wyznaczony został przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska jako powiat wymagający opracowania programu naprawczego w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego. Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo – finansowo - czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomów rozpatrywanych stężeń substancji, czyli zmniejszeniu go do co najmniej poziomu dopuszczalnego i stabilnego utrzymania na takim poziomie.

W mieście Tczewie trwa modernizacja spalarni odpadów medycznych. Spalarnia ta spełnia wszystkie wymagania nakładane prawem i nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

W dalszym ciągu powiat oraz gminy powinny prowadzić termomodernizację obiektów będących ich własnością oraz przeprowadzać edukację ekologiczną dotyczącą możliwości wykorzystania paliwa ekologicznego lub alternatywnego w paleniskach domowych. Gminy ponadto powinny dążyć do rozbudowy sieci ciepłowniczej i gazowniczej.

W celu poprawy stanu powietrza atmosferycznego należy przeprowadzać modernizację kotłowni węglowych będących w gestii gmin oraz opracowywać gminne plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz. Na bieżąco należy przeprowadzać kontrole pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach samochodów benzynowych oraz monitoring powietrza.

- w zakresie hałasu

Największy wpływ na klimat akustyczny na terenie powiatu kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny. Ogólnie można stwierdzić że w powiecie występuje typowa sytuacja - największy problem z hałasem komunikacyjnym ma miejsce w mieście Tczewie oraz w otoczeniu głównych tras komunikacyjnych (droga krajowa nr 1 i 22 a perspektywnie autostrada A1).

W przyszłych latach należy prowadzić modernizację dróg oraz w razie konieczności ustawiać zabezpieczenia przed uciążliwościami akustycznymi np. ekrany akustyczne. Należy rozbudowywać ścieżki rowerowe oraz promować wykorzystanie komunikacji miejskiej.

W celu zmniejszenia oddziaływania hałasu na środowisko należy ustawiać ekrany akustyczne, nasadzać pasy zieleni zwartej izolacyjnej, promować działania ograniczające uciążliwości związane z emisją hałasu, modernizację dróg i ulic itp.

- w zakresie zasobów kopalin

Na terenie powiatu w niewielkim stopniu występuje nielegalna eksploatacja kopalin. Nielegalna eksploatacja może naruszać racjonalną gospodarkę surowcami mineralnymi a także powodować straty w środowisku, dochodzi bowiem do niszczenia przyrody oraz degradacji gleb, wód podziemnych i powierzchniowych.

Należy prowadzić kontrolę eksploatacji kopalin i nie dopuszczać do nielegalnego ich wydobycia.

- w zakresie energii odnawialnej

Tereny powiatu mają potencjalne możliwości pozyskiwania energii odnawialnej m. in.:

- w postaci energii biomasy (uprawa roślin do celów energetycznych takich jak wysoko wydajne gatunki wierzb i topoli oraz wykorzystanie biogazu na składowisku odpadów w Tczewie),

- energii geotermalnej,

- energii wiatrowej,

i w związku z tym należy propagować działania związane z jej wykorzystaniem.

Działania prowadzone w pozostałych obszarach należą do kompetencji innych organów takich jak: WIOŚ, RZGW, Lasy Państwowe itp.

14. LITERATURA

1. Polityka ekologiczna państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014”. – Warszawa grudzień 2006 r.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-10 z uwzględnieniem perspektywy 2011-14
3. Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego, WUS, Gdańsk 2005
4. Strategia rozwoju województwa pomorskiego przyjęta uchwałą nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005 r.
5. Program operacyjny rozwoju regionalnego województwa pomorskiego na lata 2001-2002 - uchwalony przez Sejmik Województwa 29 stycznia 2001 roku.
6. Studium możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w województwie pomorskim - Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku - Słupsk 2003
7. Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2006 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
8. Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2005 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
9. Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2004 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
10. Druga Pięcioletnia Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim za lata 2002-2006 - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
11. Biernat S. Krysowska M. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000
12. Kardasz, Kamńska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
13. Klima St. (1999): Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości. Kraków. Kraków, grudzień 2000; AGH Wydział Górniczy w Krakowie.
14. BEDNAREK R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997
15. Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
16. Błaszyk T., Górski J., Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996.
17. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>
18. <http://www.woj-pomorskie.pl/>
19. <http://bip.powiat.tczew.pl/>
20. <http://www.gdansk.wios.gov.pl/>
21. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>